PIV 1399

Biblioteca Bucureştilor

9
Septembrie
2005

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ •• DIRECTOR FLORIN ROTARU

BIBLIOTECA METROPOLITANA
BUCUREȘTI
Inventar Nr. 09138

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

IOAN ALEXANDRU

1941 – 2000

5 ani de la moarte

"… Intrați în grai suntem pe-un drum ca pe un fel de scară ce mijloceşte marele urcuş. Oricît te-ai învîrti pe loc de te-ai decis cu adevărat întru călătorie, într-o bună zi trebuie să ieşi, să apuci pîrtia peste colină, să te desprinzi de pe vale măcar pentru cel mai umil deal din depărtare de unde toate cele natale se văd alt-fel. Şi odată drumul început nu mai ai încotro, trebuie să-l urmezi, el are o țintă precisă ce o rîvnesc toți călătorii…"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Bucureștii de altădată

Mateiu I. CARAGIALE – Craii de Curtea-Veche 2
Georgeta FILITTI – Arhive bucureştene – Creţulescu, Odobescu 5
Ana Maria ORĂŞANU – George Enescu şi Bucureştii 7
Florin PREDA – Memoria caselor – Acasă la Bacovia 8

Patrimoniu 9

Istoria cărții

ANTIM IVIREANUL – *Opere* 10

Autografe contemporane

Barbu BREZIANU – Mărturie 12

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București
Nina VASILE – Periodicele bibliotecilor şi marketingul cultural 14
Radu VLĂDUȚ – Biblioteca Publică "B. P. Hasdeu" 17

Conferința Anuală IFLA 18
EBLIDA – Orizonturi. Programe. Inițiative 20
Liviu BUTUC – Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România (V) 22
Asbjørn LANGELAND – Țările nordice: cooperare culturală şi biblioteconomică 28
Ivan BOSERUP – Manuscrisul şi Internetul: repatrierea digitală a patrimoniului cultural 31

Sesiune ştiințifică Lucian Blaga 34
Sultana CRAIA – Paradis 35
"Familia română" 35

Catalog 36

Agenda culturală

Festivități George Enescu 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Craii de Curtea-Veche

Mateiu I. CARAGIALE

Se deschise vorba despre Curtea-veche căreia fără biserica cu turlă verde ce-i poartă numele i-ar fi pierit pînă și amintirea. Cu priceperea-i cunoscută, Pașadia ne înșiră cam tot ce se știa despre acele locuințe ale vechilor domnitori. Nimic de seamă pe cît părea. Ca întreg tîrgul, Curtea fusese arsă și rezidită de numeroase ori și trebuie să fi acoperit o arie întinsă, rămășițe de temelii boltite găsindu-se în întreagă mahalaua, de pildă sub birtul unde ne aflam. Cum fusese Curtea era lesne de închipuit, semănînd în mare cu mănăstirile, cu trupuri de clădiri multe pentru a putea sălășlui toată liota și țigănia, fără întocmire, fără stil, cu nade, umpluturi și cîrpeli, vrednică să slujească, în urîțenia ei, de decor ticăloșiei unei tagme stăpînitoare plămădită din toate lepădăturile venetice și din belșug altoită cu sînge țigănesc…

"Anicuța trage a prost", avea obiceiul să spună despre mama tușa Smaranda. Și cînd, la moartea acesteia ne-au rămas casele cele mari cu paraclis de la Cișmeaua-roșie, tot mama a fost care n-a voit să ne mutăm în ele, zicînd că pe Podul-de-pămînt, sau de pastramă, după porecla veche, era mai frumos. Avea poate dreptate: între Sfîntul Constantin și Sfîntul Elefterie, de la Giafer la Pricopoaia, acolo unde azi stăpînește paragina, se ținea grădină de grădină, numai pomi roditori, liliac, bolte de viță. Mușețelul și nalba năpădeau curțile, pretutindeni leandri, rodii, lămîiță, la ferestre se înghesuiau ghivecele de garoafe, de mușcate, de cerceluși, de indrușaim, de șiboi. Iar dincolo, peste gîrlă, închizînd zarea, se împînzea, scăldat în verdeață, dealul Cotrocenilor!…

Înarmat cu îndrăzneala ce ai cînd mergi să ceri pentru altul, peste un sfert de ceas sunam la Pașadia. Era acasă: în curte, mai în fund, licăreau felinarele unui cupeu.

De data asta, nu fui introdus ca de obicei de-a dreptul în odaia de lucru; bătrînul fecior, care-mi deschisese și mă ușurase de palton și de pălărie, mă rugă să aștept. La intrarea mea, vestibulul era luminat numai de flacăra cîtorva buturugi ce ardeau voios în largul cămin; pîlpîiala ei însuflețea straniu vechile pînze de pe pereți, dezvelind într-însele, zguduitoare, ca pe niște ferestre deschise asupra trecutului, priveliști dintr-o lume de mucenicii și de patimi. Rezemați în suliți, sutași de ai lui Domițian sau de ai lui Decie și călăreți ai pustiului pe sirepi sălbatici sorbeau cu voluptate cruda agonie a fecioarelor răstignite și a copilandrilor săgetați sub goana sumbră a norilor deasupra mohorîtelor frunzișuri. Eram la Pașadia. În acele cadre văzui simbolul chinurilor sale sufletești…

– Crescut de copil în străinătate, reluă el, nu aveam de unde ști că aici suntem la porțile Răsăritului unde scara valorilor morale e cu totul răsturnată, unde nu se ia în serios nimic. Cu o încăpățînare ce nu pledează în favoarea inteligenței mele,

dar pe care nu o regret, căci dacă ar fi să reîncep, aș face la fel, nu am consimțit să mă asimilez, să mă adaptez, deși învățasem că "si Romae vivis, romano vivite more". Am fost firește deci privit ca un străin, mi-am făcut dușmană toată lumea. Cu scîrbă a trebuit să dau o luptă pentru care nu eram făcut. Văzînd că era greu să mă distrugă cu "zeflemeaua": mușcam eu mai veninos, s-a urzit în jurul a ce începusem să public complotul tăcerii. Dîndu-mi seama că singurul mijloc de a mă răzbuna era să nu las în urma mea nimic de care să se folosească și să se bucure alții, cum sînt lipsit de vanități subalterne, am considerat acel complot ca binevenit și am aderat la el eu-însumi. "Patrie ingrată, nu vei avea oasele mele", a pus Scipio Africanul să i se scrie pe mormînt. Oasele, eu le las, rodul creierului meu însă, cugetarea, nu!"…

– De minune, îi zisei, dar acum că te-ai văzut moștenitor fericit, de ce ai de gînd să te apuci?

– Am să mă fac nene, în Crucea-de-piatră, să am și eu țățaca mea și cadînele mele și pitpalacul meu și am să mă aleg epitrop la biserică; mai încolo, la bătrînețe, am să mă călugăresc chiar, pe onoarea mea! Și se vedea, cuvios întru Domnul, monah Gherasim, Ghideon sau Gherontie, protopsalt la schitul lui Darvari din Icoană, pomenindu-se că zice cînd îi vine rîndul la citire: "contra" sau "passe-parole" și ca să ne dea o dovadă de chemarea sa pentru viața schimnicească, bălmăji pe nas, popește, aproape trei sferturi de ceas un

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

deşănţat amestec de cîntări bisericeşti şi de cîntece de lume: "Primăvară dulce" cu "Din cireş pînă-n cireş", "Hristos a înviat" cu "Ma parole d'honneur mon cher", "Pre Domnul să-l lăudăm" cu "I haram bam ba". Pantazi rîdea cu lacrimi, Paşadia se resemnase. Dar deodată Gore amuţi, holbă sperioşi ochii şi ridicînd mîna dreaptă cu arătătorul în sus la ureche, rămase ca împietrit. Pantazi îi ceru să spuie ce era.

– Cum, nu auziţi? zise… trîmbiţa răsună, tricolorul s-a-nălţat! Şi, cu deznădejde, urlînd: daţi-mi, daţi-mi arma mie, vreau să mor în bătălie, nu ca sclavul în sclavie, daţi-mi, daţi-mi calul meu! îşi încălecă scaunul şi dete să se avînte, dar se împiedecă de covor şi căzu peste o răcitoare, fără a-şi face însă vreun rău, căci se sculă numaidecît, sprinten, şi, uşor de parcă nu atingea podelele, ne arătă cum avea să joace peste Carpaţi, între Tisa şi Nistru, hora cea mare, hora unirii tutulor românilor, şi chiuia şi se fleorţăia: ti cu floli la pălălie, ti cu floli la pălălie, uite-aşa, uite-aşa, hăi, hăi, hăi, hăi! Pierî apoi ca peste puţin să se întoarcă, cu nădragii în vine, şi cu cămaşa afară, abătut, mult trist: se gîndise că nici în ziua aceea – din ale vieţii sale cea mai ferice, cînd la zarea unui Viitor foarte apropiat dar, vai! nu şi al lui Paşadia, toate îi surîdeau aşa trandafirii – nici atunci măcar, noi n-aveam să-i facem cheful să mergem cu dînsul la Arnoteni, adevăraţii Arnoteni. Şi de ce? – parcă nu ştiam că nicăieri ca acolo nu se petrecea mai drăguţ: un joc uşor, un maus, un drum-de-fier, un poker, unde găseai întotdeauna? – la Arnoteni; o băutură uşoară, un şpriţ, un coniac, o marghilomană, unde? – la Arnoteni; o blîndă copilă, după pofta inimii, uşoară, ei unde? – tot la Arnoteni şi numai la Arnoteni, singurii adevăraţi, binecuvîntat neam boieresc, împodobit de toate virtuţile creştine. La drept vorbind, Maiorică era un maimuţoi, dar cucoana Elvira, ce matroană! şi fetele, nişte cotoşmane, nişte armăsăroaice. A! daca nu voiam, era numai ca să lovim în el, să-l jignim, şi nu era frumos din partea noastră, nu se cădea să ne purtăm aşa cu un frate. Se obidì. Şi, sumeţîndu-şi cămaşa ca să-şi acopere faţa, plînse cu amar…

Ieşind în curte, putui să constat că la Arnoteni pînă şi casa unde stăteau părea deşucheată. Unui vechi trup de clădire pătrat şi cu un singur rînd i se înnădise mai tîrziu în dos, pieziş, o coadă deşirată şi îngustă cu două caturi, rămasă netencuită şi fără geamuri la şubredul pridvor care o încingea sus de la un capăt la altul şi da într-un soi de turn de scînduri cîrpit cu tinichele ce adăpostea scara. Dărăpănătura aceasta care ziua ar fi trecut nebăgată în seamă dobîndea în bătaia lunii ceva tainic şi mă oprisem tocmai s-o privesc cînd tresării deodată înfiorat. Se auzea de acolo, prelungindu-se lugubru în urlet, un lătrat ce nu semăna a fi de cîine…

Întrucît mă priveşte trebuie să-i fiu recunoscător. O viaţă lungă nu mi-ar fi ajuns întreagă pentru a pătrunde sufletul omenesc în toată ticăloşia de care e în stare, aşa ca cele cinci săptămîni trăite la Arnoteni. Deschisă vraişte oricînd şi oricui, casa lor, contopire de ospătărie şi de han, de tripou, de bordel şi de balamuc, era locul de întîlnire al lumei deochiaţilor şi deşuchiaţilor timpului: jucătorii şi chefliii de meserie, desdrumaţii, poticniţii şi căzuţii, curăţaţii rămaşi în vînt, chinuiţii de pofta traiului fără muncă şi mai presus de putere, gata de orice ca să şi-o satisfacă, cei cu mijloace nemărturisite sau necurate, cei fără-de-căpătîi şi cei afară din rîndul oamenilor, unii foşti în puşcărie, alţii pe cale să intre şi apoi femeile,

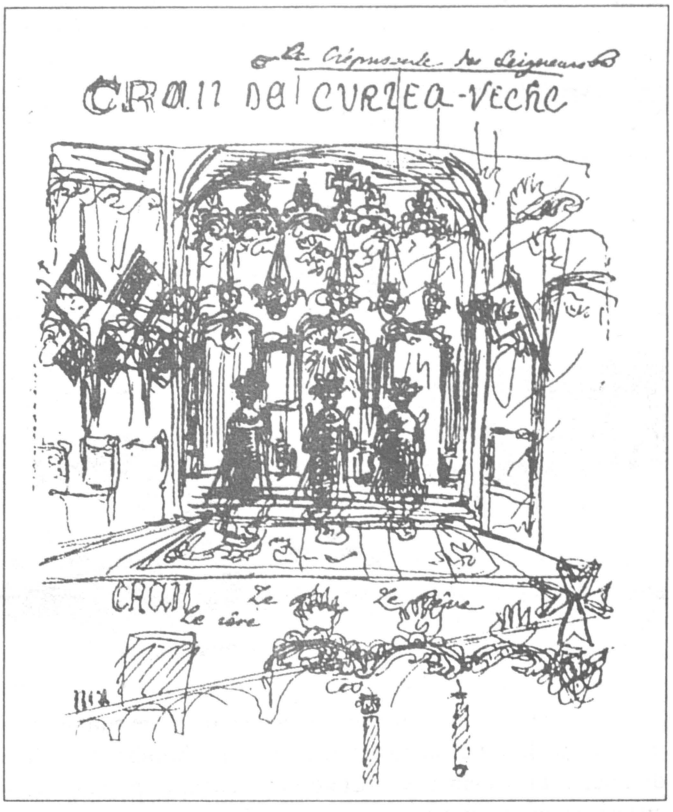

mai respingătoare încă: bătrîne mucigăite la masa verde, somnoroase şi arţăgoase, cu mîinile tremurînd pe bani şi pe cărţi, tinere desmăritate cel puţin o dată şi de timpuriu borşite de avorturi şi de boale, la pîndă după vînat şi ferindu-se de chiul şi între ei şi ele de tot felul şi schimbătoare întovărăşiri şi nade, dezbinări şi duşmănii. O pîclă rîncedă de viţiu apăsa veştejitoare asupra mizeriei decorului – tot ce se vedea acolo, la lumina lipicioasă cernută prin fustele creţe de hîrtie trandafirie de la lămpi, nu numai că era urît şi de soiul cel mai prost, dar ieşit de soare, pătat de igrasie, prăfuit şi afumat, mîncat de carii sau de molii, şchiop sau schilod, ciobit, rupt sau desperecheat – şi mizeria aceasta îl strepezea pe Paşadia şi-l zbîrlea mai mult chiar decît maiorul care cum îl prindea, îl smintea cu genealogia Arnotenilor, calpă mai sus de Brâncoveanu, printre slugile căruia cel dintîi dovedit istoriceşte se numărase înainte de a fi boerit. Bietul Maiorică pînă şi în aceasta se dovedea tîmpit, căci daca ţinea să se laude cu neamurile, i-ar fi fost atît de lesne cu acela al mamei lui, mare într-adevăr şi pentru Valahia străvechi, suindu-şi spiţa craioveasca fără frîntură şi fără tăgadă pînă la mijlocul veacului al cincisprezecelea, din mare-ban în mare-ban şi numai cu încuscriri de voevozi. Un tîmpit desigur, dar nobil: el care fără risipa părinţilor săi ar fi stăpînit, linguşit şi răsfăţat atîtea averi şi ar fi fost, firesţe, cel puţin general-aghiotant regesc şi vicepreşedinte la Jockey şi care, vai! ajunsese ce era, nu avea un cuvînt de părere de rău, de cîrtire sau de pismă, purtînd – căci era exclus să n-o simtă – ascunsă jalea casei sale şi respingînd cu acelaşi despreţ obraznic şi batjocura şi compătimirea. Încolo bun cu cei mici şi milos, totuşi nu chiar aşa ca soţia lui care, poloneză şi de herb mîndru – Leliwa – nu putea privi cu ochi uscaţi nici o suferinţă, gata totdeauna să-şi ia bucata de la gură sau haina de pe dînsa ca s-o dea. Hotărît, punîndu-le în cumpănă bunele şi relele, nici unul dintr-înşii nu-şi merita soarta…

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

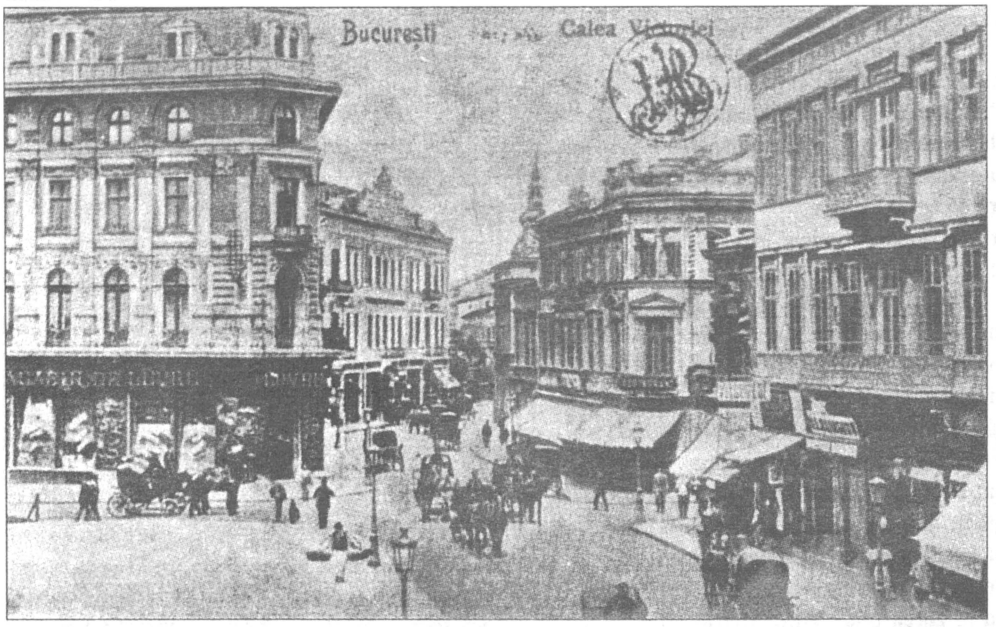

Calea Victoriei

… de trei luni reluasem cu Pantazi traiul de anul trecut, mesele prelungite după miezul nopții, hoinărelile pînă dimineața prin mahalale necunoscute, cu ulițe pustii. Frunzișurile sunau acum a toamnă și erau adînci ca niciodată parcă, și grele, cînd s-ar fi zis că într-adevăr mersul vremii lîncezește, amurguri copleșitoare. Întîmplîndu-mi-se să adorm în puterea unuia, am avut un vis care a rămas cel mai frumos din întreaga mea viață.

Se făcea că la o curte veche, în paraclisul patimilor rele, cei trei Crai, mari-egumeni ai tagmei prea-senine, slujeau pentru cea din urmă oară vecernia, vecernie mută, vecernia de apoi. În lungile mante, cu paloșul la coapsă și cu crucea pe piept și afară de scarlatul tocurilor, înveșmîntați, împanglicați și împănoșați numai în aur și verde, verde și aur, așteptam ca surghiunul nostru pe pămînt să ia sfîrșit. O lină cîntare de clopoței ne vestea că harul dumnezeiesc se pogorîse asupra-ne; răscumpărați prin trufie aveam să ne redobîndim înaltele locuri. Deasupra stranelor, scutarii nevăzuți coborîseră prapurele înstemate și una cîte una se stinseseră cele șapte candele de la altar. Și plecam tustrei pe un pod aruncat spre soare-apune, peste bolți din ce în ce mai uriașe în gol. Înaintea noastră, în port bălțat de măscărici, scălămbăindu-se și schimonosindu-se, țopăia de-a-ndaratele, fluturînd o năframă neagră, Pirgu. Și ne topeam în purpura asfințitului…

Pantazi își șterse ochii umezi.

Am umblat cu dînsul, în sus și în jos, toată noaptea pentru ca, spre dimineață, să nimerim tot în piața florilor, la Curtea-veche.

Lîngă împrejmuirea bisericii cu turla verde, licărea sfioasă o lumină slabă care ne atrase. Cineva o aprinsese la căpătîiul unei moarte ce zăcea cuviincioasă pe o rogojină. Să nu mi se fi spus, n-aș fi crezut că era Pena Corcoduşa; cum aș fi putut recunoaşte în chipul acela blajin cu trăsuri gingaşe pe înspăimîntătoarea furie de anul trecut? În zîmbetul buzelor ei învinețite și în privirea ochilor săi rămași deschiși era o duioşie extatică; femeia care fusese nebună din iubire părea să fi murit fericită: poate că în acea scurtă clipă a sfîrşitului, cuprinzătoare de veşnicii, i se arătase aevea mîndrul cavaler-gard, în ființa căruia se răsfrîngeau întrunite strălucirile a două cununi împărătești. Seara însoțeam pînă la graniță pe un gentleman ras și cu barbeți scurți, în ținută elegantă de călătorie – un străin. Stam în vagonul restaurant la o masă, față în față, și nu găseam să ne spunem unul altuia nimic. Noaptea pogorîse repede. Și mi-am adus aminte de acela care încetase să mai fie, de omul ce-mi păruse un prieten de cînd lumea și adesea chiar un alt eu-însumi, de Pantazi, cînd m-a întrebat ce s-ar putea să bem...

(Fragmente din romanul
Craii de Curtea-Veche.
Opere, ediție, studiu introductiv și note
de Barbu CIOCULESCU,
Editura Fundației Culturale Române,
București, 1994)

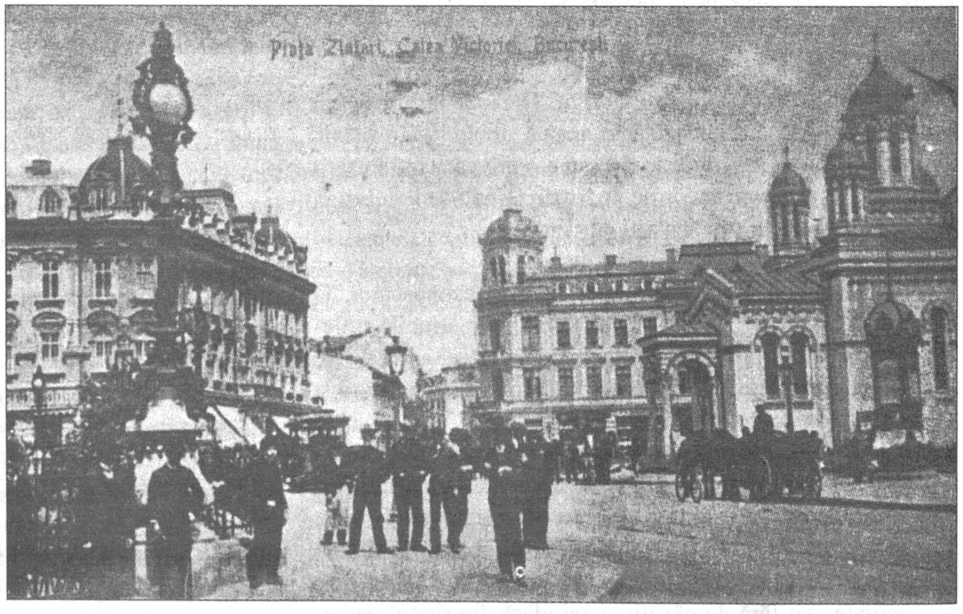

Piața Zlătari

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Arhive bucureștene

Creţulescu, Odobescu

Georgeta FILITTI

Un capitol atrăgător de istorie rămâne cel al vieţii cotidiene. Prin diversitate şi inedit, prin comparaţiile sugerate cu vremurile de azi el devine accesibil nu doar istoricilor profesionişti ci şi publicului larg de cititori. Recompunerea lui necesită însă răbdătoare cercetări de arhivă, memoriale de călătorie, presă; din păcate lucrarea la noi se poate face cu relativ succes abia pentru a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Azi ne-am oprit la arhiva Creţulescu (în posesia noastră) şi la arhiva Odobescu (fondul St. Georges al Bibliotecii Naţionale) evocată de noi şi în numărul precedent al revistei. Documentele reţin cumpărături făcute de protipendada românească în ţară şi străinătate, de la alimente la papetărie şi de la mobilier la potcoave de cai. În plus, comenzile onorate de diferite magazine înfăţişează, sub forma reclamei subsecvente, şi oferta ce stătea la un moment dat la dispoziţia bucureştenilor. Arterele comerciale prin excelenţă ale capitalei rămân Calea Victoriei (Podul Mogoşoaii, cu Piaţa Teatrului) şi străzile Carol, Lipscani sau Smârdan.

Astfel, la 1878 "magasinu cu mărfuri coloniale, comestibile şi colori" J. Athanasiu (cu asociatul J. Klee tăiat de pe antet), succesor al lui Ioan Angelescu, furnizor al Curţii Regale, situat "pe Calea Mogoşoi, vis-à-vis de Palat în colţ", oferea aproape tot necesarul pentru aprovizionarea cotidiană a unei gospodării. Unitatea de măsură era ocaua de 1.285 grame (pentru mirodenii, dramul de cca. 4 grame) şi preţurile, chiar dacă termenii de comparaţie sunt puţini, îngăduie o imagine a "coşului zilnic", astfel: macaroane "franceze", caşcaval, sardele "princeze", măsline (1 leu ocaua), cafea Moca (5,50 lei), orez "bun" (1 leu), fidea "de Viena" (2,20 lei), untdelemn (3 lei), mastică de Hio, şampanie, zahăr (1,75 lei), compot "ringlote", galantină, făină (1,20 lei), arpacaş de Viena, tapioca, piper, stafide (mici, roşii, fără sămânţă – 3 lei), migdale (dulci, amare – 5 lei), cuişoare, scorţişoară, nucşoară, foi de dafin, sare de lămâie, vanilie, pesmet "pisat" (1,20 lei), rom (5 lei), ciocolată cu vanilie, ceai "din colonii", lămâi, muştar, spirt (neprecizat, 2,40 lei). Cumpărături frecvente erau cele pentru iluminatul casei: chibrite mici, roşii, fitile de lampă, plute de candelă, ulei de rapiţă, lumânări (simple, de trăsură). La acelaşi magazin se mai putea cumpăra: vopsea, ulei "fiert", scrobeală, "gogonele" (probabil un conservant), scrobeală "englezească", săpun, ambalaje.

Între anii '60 ai secolului al XIX-lea şi primul război mondial trei cofetării îşi disputau graţiile bucureştenilor: "Confiserie parisienne Capşa, élève de la maison Boisser de Paris, rue Mogosoie" (fără număr), "Confiserie Fialkovsky, maison fondée en 1847, Place du Théâtre" (aici se putea cumpăra cutia de rahat cu 11,75 lei şi ocaua de curmale cu 4 lei). În fine, la 1914, "Jean Nestor, ancien chef confiseur de la maison Capşa", pe Calea Victoriei nr. 77.

Cele mai bine reprezentate la Bucureşti în aceste câteva comenzi de care dispunem sunt casele de modă, ştiut fiind că de totdeauna femeile şi-au făcut o adevărată meserie din a cutreiera magazinele, precum "*A la ville de Bucarest*, modes, lingerie, nouveautés, confections et robes". Magazinul de pe Calea Victoriei, ţinut de J. R. Maurer, vindea pălării de 12, 40 şi 45 lei ("depinde de cumpărătoare"!). Pentru pene se mai plăteau 30 lei. La *Maison Briol* femeile grăbite puteau obţine în 24 de ore o comandă de la Paris. M-lle Blanche, furnizoare a reginei, din Place du Théâtre, oferea *modes et parures*. Mai specializată era Maria Droc, cu pălării de doliu, de pe str. Smârdan nr. 12.

În jurul cererii şi ofertei, tot felul de întreprinzători se instalează în grabă la Bucureşti, încercând să răspundă dorinţei locuitorilor săi de a se ţine în pas cu moda. O dovadă e şi redactarea firmelor într-o românească aproximativă: *Les magasins du Louvre Bucharest* (sucursală a celor de la Paris, "les plus vastes du monde") sunt anunţate a funcţiona la nr. 11, "rue Victoir", iar *La salvator*, farmacia Curţii, e condusă de Rudolf Smettan, "succesorul şi ginerul lui Fr. Eitel, decedat". Tot aşa Adolphe Deutsch, de pe "rue Mogochoe" 23, ţine la dispoziţia publicului "peintures al huile" şi "lits en fer et en bronce". Lumea bucureşteană mai modestă, dar care voia să-şi ţină totuşi rangul, se putea aproviziona la G. Poloni, cu mare asortiment de pânzeturi şi lenjerie, pe Lipscani nr. 12, ori la magazinul universal "Du bon marché de Constantinople", de pe Calea Victoriei nr. 15. Pe aceeaşi uliţă principală a Bucureştilor se afla *Maison Jobin*, care la mijlocul secolului XIX începuse a vinde pălării bărbăteşti – cunoscute mai apoi ca jobene – iar pe la 1890 vindea încălţări pentru femei (o pereche de botine de satin costa 42 de lei) şi copii.

Parfumuri "superfine", franţuzeşti şi englezeşti, se găseau *A la ménagère* (Calea Victoriei 22), împreună cu bonete, batiste şi cravate.

Bijutierul consacrat, furnizor al Curţii, specializat şi în fabricarea de medalii, mărturii de botez, plăci de tot felul, era Resch, de pe aceeaşi stradă. Pe la 1910 câştigă teren *Radivon*, de pe bd. Elisabeta nr. 9 bis, care preciza că "are telefon". Acolo se putea cumpăra un mărţişor de aur cu 23 lei şi 12 linguriţe de argint cu 76 lei.

Pentru mobilarea casei bucureştenii dispuneau de magazinul lui Ioan Pencovici *La Dama*, cu "manufacturi de toate calităţile, etofe de mobilă şi covoare"; în 1881 Nae Niculescu, probabil de curând lansat, se anunţa drept "casă de confienţă" şi era adăpostit "în casele domnului Iliescu" de la nr. 67, pe aceeaşi Cale a Victoriei.

Constantin Gebauer, cu stabiliment de "piane şi harmonium", vindea instrumente şi note muzicale şi închiria piane (jumătate de lună – 15 lei).

La 1912 în magazinul lui Carol Knappe (Calea Victoriei nr. 75) se găseau lămpi, "articole de menagiu", răcitoare,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

colivii, filtre de apă. Un poleitor stătea la îndemână în persoana lui J. Fischer în casele domnului Millo (fost, sic!) Tănase Bărbieru (adresă, pesemne, prea bine cunoscută de vreme ce nu are altă precizare). Cum electricitatea începe să pătrundă în casele particulare, apare și un "maistru" în sonerii, S. Bernescu, pe str. Carol 40.

Locuri foarte solicitate sunt tipografiile și librăriile-papetării. I. G. Haiman, de pe Calea Victoriei 74 (la 1883) sau Alex. Grecescu din str. Știrbei-Vodă 4, unde se găseau ferpare, plicuri de doliu, cărți de vizită (acestea din urmă, 180 bucăți cu 40 de lei).

Cei care doreau să-și amenajeze serele ori grădinile se puteau adresa, la 1909, pepinierei de pomi roditori și ornamentali Charles Farando de pe str. Șerban-Vodă 221, lângă cimitirul Bellu. Patronul se oferea să îngrijească și mormintele de alături pentru o taxă anuală de 30 de lei. Flori tăiate se procurau de la Al. Hief (Calea Victoriei 77). În fine, cum principalul mijloc de locomoție e trăsura și întreținerea calului face parte din cotidian. Tot un furnizor al Curții, Josef Mitermeier, potcovarul de pe str. Primăverii 6, are grijă, la 1883, de atelajele boierești.

Și lista magazinelor bucureștene ar putea continua. Ne mărginim să observăm că un îndrăgostit de oraș ar putea azi, doar după adresele diferitelor magazine (și n-am cuprins aici restaurante, cafenele, berării, ceainării, baruri, birturi ș.a.), reconstitui harta comercială a Capitalei.

* * *

Dar cumpărăturile românilor nu se opresc aici. Familiari ai magazinelor străine, în primul rând pariziene, ei achiziționează de acolo, pe lângă mode, veșminte și încălțăminte de lux, obiecte de folosință îndelungată.

Din comenzile făcute în anii 1859, 1863 – 1866 de Scarlat Crețulescu și aflate în posesia noastră amintim astfel ghete cu talpă dublă (35 fr. per.), cu talpă tare (30 lei per.) și fine (30 lei per.) la "Botterie J. Forr, 73 rue Richelieu, cidevant rue St. Honoré 249. Pierron Watrin successeur." În ianuarie 1866, când face comanda boierul român, magazinul se numea "*Boot Walker*, chaussures de luxe", avea sucursale la Boston, New York și Londra și "English is spoken". Ideea de a face apel la confrați din alte țări, ori a anunța cooperări pentru o mai bună acreditare în fața publicului, la București ori Paris, făcea parte din sufletul comerțului.

La *Bricard*, urmat de "*Sterlin*, serrurerie et quincaillerie pour bâtiments", cu fabrică la Woincourt (Somme) și magazin de desfacere la Paris, rue du Petit Lion St. Sauveur nr. 23, S. Crețulescu comandă broaște pentru uși de bibliotecă, garnituri de chei, cremoane, cârlige, lacăte, zăvoare, belciuge cu dimensiunea, culoarea, metalul bine precizate.

F. Barbedienne, care practica prețuri fixe, și îl avea drept succesor pe Auguste Duluat, îi furnizează "papiers peints" (tapete) pentru dormitor, camera turcească și birou, în iulie 1864, pentru 865 franci (din care 38 fr. ambalajul). Și aceasta era o firmă ce distribuia și "cuirs-toiles américains, unis, illustrés et en relief".

H. Mourceau, 27 rue du Mail, proprietarul manufacturii "de tapisserie de St. Maur", medaliat la Paris, New York și Londra, începând din 1844, îi furnizează, în iulie 1864, "popeline laine bleu azuline" și "bleu frange" pentru 698 franci.

La *C. Macé*, "services de tables et objets de fantaisie. *A la ville de Sèvres*, 25 Boul. des Italiens, au coin de la rue de Choiseul", există o comandă din 1859 a lui S. Crețulescu în valoare de 1.918 franci pentru un serviciu de masă de 24 de persoane cu cifrul proprietarului.

Tronchon, "fabrique de grillages en fil de fer par procédé mécanique et spécialité de serrurerie", cu uzine pe Avenue de St. Cloud 11, vinde la prețuri fixe și numai pe șin. De aici cumpără 12 balcoane și o lampă de fier forjat cu patru coloane în valoare de 3.379 fr. Și ca meșterii să înțeleagă mai bine intențiile sale S. Crețulescu pune să i se deseneze pe hârtie de calc, în cele mai mici amănunte, obiectele dorite.

Comenzile din anii 1863 – 1865, achitate prin frații Mathieu et Co, mai cuprind: "2 livre, peindre et nettoyage" (7 fr.), cărți (55 fr.), legarea unei cărți (15 fr.), un "album de plantes" (50 fr.) dar și facturi de ciocolată de 192 fr., 60 fr. și 107 fr.

Nu putem încheia această succintă prezentare a vieții cotidiene la București fără a aminti și o inițiativă din lumea spectacolelor. La 1893 se inaugurează *Théâtre des Lahovariétés* cu revista în 3 acte *Chicago-Bucarest*. Fără autor, cu personaje insolite, jucate 2-3 de același actor-amator, revista trebuie să fi avut succes. S-au produs atunci Olga Florescu (la mode, une commère), Ana Lahovary (première élégante, le bal de la mairie), Elena Ghica (le bal des fonctionnaires), I. G. Duca (Evanghély Mostenidi, un chef de gare), Al. Davila (Costică, un jockey amateur, un brigadier de gendarmes, Gastonaki bostonneur) etc.

Pagina a 4-a a programului e la fel de amuzantă ca și distribuția spectacolului și cuprinde anunțuri de mică publicitate și oferte generoase ca și cele reproduse în continuare de noi:

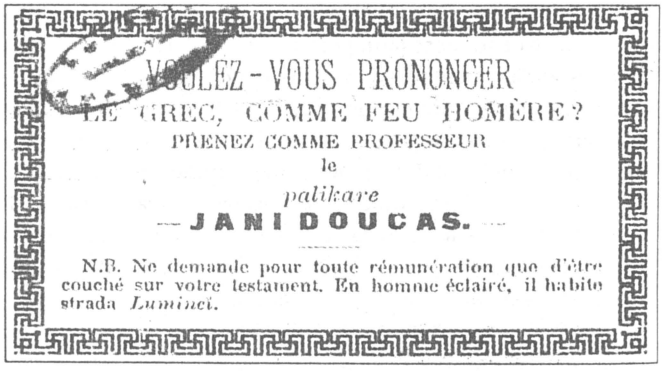

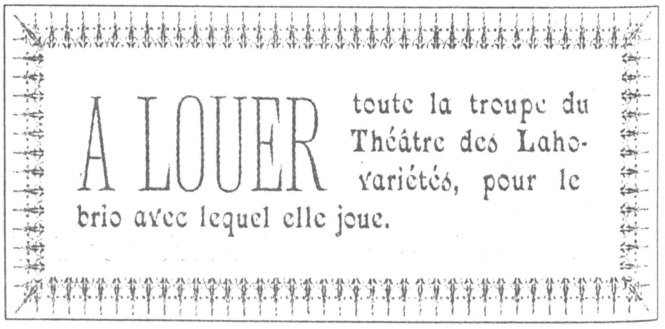

Cele câteva comenzi evocate aici, făcute desigur de familii din protipendadă, mărturisesc cosmopolitismul societății bucureștene sau, ca să folosim un cuvânt drag azi tuturor, europenizarea ei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

George Enescu şi Bucureştii

Ana Maria ORĂŞANU

Capitala a avut o semnificaţie deosebită în viaţa şi cariera lui George Enescu. De-a lungul a peste 50 de ani, drumurile sale au găsit la Bucureşti popas şi răgaz de dăruire artistică, civică şi afectivă. Enescu nu a fost bucureştean în sensul propriu al termenului. Nu a avut locuinţă personală şi rosturile aferente unei reşedinţe permanente. Venea însă foarte des şi locuia în hoteluri. Se ştie că în perioada interbelică prefera hotelul Bratu din Calea Griviţei, aflat în apropierea Gării de Nord. După căsătoria cu Maria Cantacuzino, familia Enescu a locuit în apartamente închiriate pe str. Stirbey Vodă, str. Herăstrăului (azi str. G. Enescu), aproape de Biserica Albă, şi pentru scurt timp în casa mică a Palatului Cantacuzino. Din amintirile apropiaţilor, printre care trebuie citată pianista Cella Delavrancea, aflăm despre viaţa bucureşteană din această perioadă.

Enescu a concertat în toate marile săli ale Capitalei: Ateneu, Eforie, Teatrul Naţional, Teatrul Liric, Fundaţiile Universitare, onorând cu prezenţa sa importante evenimente culturale. Foarte des susţinea concerte private organizate de prinţesa Cantacuzino, la Palatul Cantacuzino sau în locuinţele lor temporare.

Activitatea sa concertistică a fost şi modalitatea de a se implica direct în rezolvarea unor probleme sociale sau de a contribui la dezvoltarea vieţii artistice a Capitalei.

Prestigiul internaţional şi relaţiile personale cu muzicienii vremii au ridicat Bucureştii la cote majore de interes, aşa cum nu a mai reuşit nici un alt român să o facă.

Prezentăm o scurtă cronologie a vieţii bucureştene a lui George Enescu.

• 1894, 20 martie: tânărul în vârstă de 13 ani, proaspăt absolvent al Conservatorului vienez, susţine primul concert la Ateneul Român;

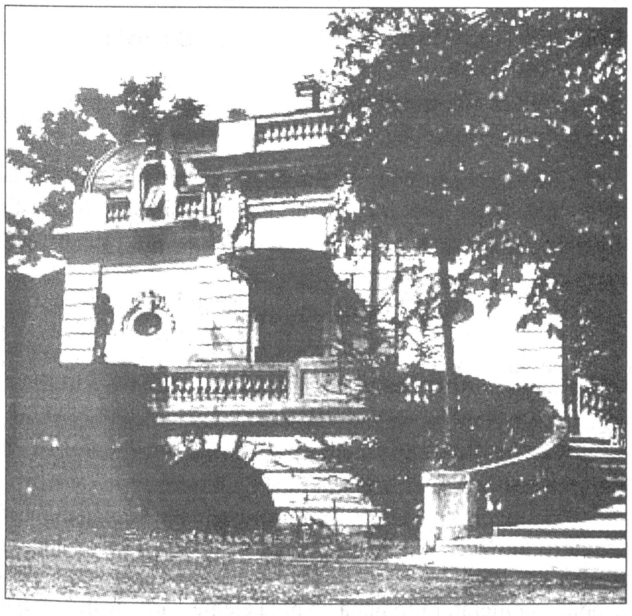

Ultima casă a lui George Enescu în Bucureşti

• 1896: primeşte o bursă de studii din partea Ministerului Instrucţiunii Publice pentru a-şi continua studiile muzicale la Paris. I se decernează medalia "Bene Merenti".

• 1898: se editează în "Biblioteca Muzicală Românească", *Preludiul pentru pian*, prima lucrare enesciană editată în România;

• 1899, 17 decembrie: susţine un concert de binefacere la Ateneu cântând pe vioara Stradivarius, ce i-a fost cumpărată din fonduri colectate prin subscripţie publică la iniţiativa Anei Spiru Haret;

• 1900, 13 aprilie: susţine la Biserica Evanghelică un concert de binefacere în beneficiul săracilor;

• 1903, 15 martie: susţine un concert de gală la Ateneu, marcând cel de-al 150-lea concert simfonic din cariera sa;

• 1908, 19 ianuarie: sub bagheta sa, Orchestra Ministerului Instrucţiunii Publice interpretează pentru prima oară în România *Simfonia I* de George Enescu;

– devine membru al Comisiei pentru crearea şi organizarea Operei Române;

– participă la Festivalul organizat pentru colectarea fondurilor necesare ridicării unei statui a lui Mihai Eminescu;

• 1910, 8 ianuarie: participă la festivalul consacrat creaţiei enesciene;

– 8 aprilie: participă la concertul Asociaţiei Muzicale Române;

• 1915: susţine primul Concert George Enescu, în sala Fundaţiilor Universitare, împreună cu Cella Delavrancea, precum şi o serie de concerte pentru strângerea fondurilor necesare instalării unei orgi la Ateneul Român;

• 1916: susţine concerte dedicate istoriei viorii;

– se înfiinţează Societatea Compozitorilor Români, iar G. Enescu este ales preşedinte de onoare;

• 1921, 8 decembrie: se inaugurează Teatrul Liric din Bucureşti cu spectacolul de operă *Lohengrin* de R. Wagner, dirijor George Enescu;

• 1928: susţine în Sala Eforie un concert de binefacere pentru Casa de Pensii a Asociaţiei Instrumentiştilor;

• 1931: cu ocazia împlinirii a 50 de ani i se decernează

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului București și susține un concert de gală;

– i se decernează medalia de aur a Societății de educație și încurajare a artelor, științelor și literelor;

– este ales Rector de onoare al Academiei de Muzică și Artă dramatică;

• 1934: devine membru al Academiei Române, la propunerea lui Mihail Sadoveanu;

• 1936: dirijează pentru prima oară Orchestra Simfonică a Radiodifuziunii din București;

• 1937: se căsătorește cu Maria Cantacuzino, născută Rosetti-Tescanu;

– dirijează la Ateneul Român ciclul integral al simfoniilor lui Beethoven;

• 1941: susține un recital de sonate împreună cu Dinu Lipatti;

– cu ocazia împlinirii a 60 de ani se organizează Festivalul George Enescu;

• 1942: participă la concertul ocazionat de împlinirea a douăzeci de ani de la înființarea Orchestrei Filarmonice București;

• 1943: susține un concert de muzică de cameră la Ateneul Român;

• 1944: este ales președinte de onoare al Orchestrei Filarmonice București;

• 1946, septembrie: părăsește definitiv Bucureștii și România.

Memoria caselor

Acasă la Bacovia

Florin PREDA

În partea de sud a Bucureștilor, pe strada George Bacovia, la numărul 83, te întâmpină o placă memorială pe care se consemnează: "În această casă a trăit și a creat între 1933 – 1957 poetul George Bacovia", iar în curtea casei, un bust al poetului realizat de Milița Petrașcu.

În 1933, când poetul se stabilea la București, părăsind definitiv Bacăul natal, strada se numea Frăsinet. Era parte a unei periferii tipic bucureștene, cu case mici, discrete, înecate în verdele vegetal. Bacovia se muta la București într-o proprietate a familiei soției. Se punea astfel punct unei perioade îndelungate de peregrinări pe ruta București – Bacău (unde în 1931 i se născuse fiul).

G. Bacovia împreună cu Agatha Grigorescu-Bacovia

Casa poetului vine, parcă, prin înfățișare, să întregească tabloul personalității sale. Mică, discretă, retrasă, atrăgând prin lipsa de strălucire materială, locuința poate fi socotită ca fiind întruparea materială și configurarea moștenirii spirituale lăsate de poetul moldav.

Prima dintre încăperile care se vizitează este holul de la intrare, unde se află trei vitrine: una dedicată lucrărilor Agathei Bacovia (soția poetului) și două vitrine cuprinzând opera lui George Bacovia. În vitrina dedicată Agathei Bacovia există volume de poezie, proză și memorialistică. Între lucrările poetului găsim exemplare din edițiile celor cinci volume antume de poezie și unul de proză. Tot aici sunt prezente, ca elemente insolite, fotografii de familie, acte personale (diploma de bacalaureat de la liceul din Bacău). O notă complementară asupra viziunii artistice a lui Bacovia o aduc desenele semnate de poet, talent răsplătit cu premiul I pe țară obținut la un concurs național de desen, în anii de liceu.

În camera Doamnei Agatha, biblioteca adăpostește o parte din cărțile celor doi poeți amfitrioni, în ambianța completată de micul birou, discret, așa cum este totul în casă.

Dar cele mai emoționante lucruri sunt portretele părinților poetului și ai soției, bustul poetului (realizat de N. Crișan), un mulaj după mână, masca mortuară și vioara lui Bacovia.

Sufrageria este mobilată familial, în stilul epocii, fără nimic care să o scoată în evidență. Vitrinele și masa, fotografiile de familie și aparatul de radio conturează acest traseu al vizitatorului către o epocă trecută.

Alături, camera poetului, cu aspectul ei de chilie a unui schivnic. O masă pe care întârzie într-un pahar o pipă, lângă patul simplu, șifonierul mic, și o liniște a singurătății, acesta este universul în care s-au schițat versurile bacoviene. Și un desen al poetului care-l reprezintă pe Eminescu. Aici a fost creată o parte din poezia care avea să fie premiată în 1956, alături de cea a lui Tudor Arghezi, cu Premiul Național de Poezie.

Se spune că fiecare casă este prelungirea stăpânilor săi. Locuința lui Bacovia din București ilustrează perfect locul de creație al celui despre a cărui poezie Șerban Cioculescu spunea că aduce în literatura română "o notă elementară, de dezagregare sufletească, impusă simplu, firește, cu caracter de fatalitate".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecția de Memorie locală "N. Iorga" a Bibliotecii Metropolitane București

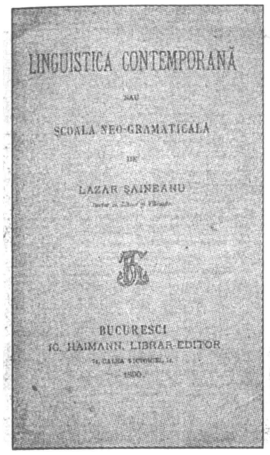

Lazăr ŞĂINEANU, *Linguistica contemporană sau Şcoala neo-gramaticală*

Lecțiune de deschidere a Cursului de Filologie comparativă la Facultatea de Litere din Bucureşti (16 Octomvrie, 1889), Bucuresci, Ig. Haimann, Librar-Editor, 1890

Domnilor,

Când, acum vr'o 25 de ani, Schleicher codifică, în al seu Compendiu de Gramatică comparativă, *fonetica şi morfologia limbilor indo-europene, se crezu câtva timp, că Ştiința limbei şi-a găsit definitiva sa constituire şi că progresele ulterioare nu vor face de cât a consolida şi completa un edificiu ridicat cu atâta muncă şi ingeniositate... Şirul de descoperiri neîntrerupte, făcute pe terenul limbei în intervalul câtorva decenie de către representanții dogmatismului creator... spornicele lor resultate aplicate întru limpezirea epocelor obscure din Istoria popoarelor, materialele abundante puse la dispoșițiunea ştiințelor corelative – toate acestea deşteptară un entusiasm, care făcu a crede, că momentul nu'i departe a se stabili, pe basa acestor minunate achisiționi, o formulă decisivă a problemelor graiului omenesc...*

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc

Carte edată la inițiativa şi sub îngrijirea d-lor: Dr. Ilarion Puşcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcia, Dr. Ioan Lupaş, Dr. Ion Mateiu şi Dr. Silviu Dragomir, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Siibiu, 1913

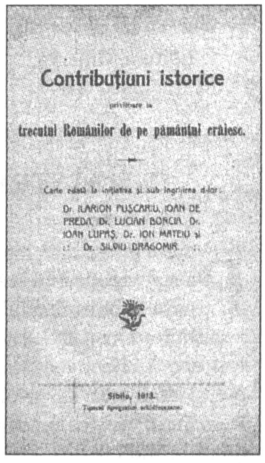

... Cartea aceasta cuprinde un studiu întroductiv din partea unui tinăr scriitor istoric, în care se pune în adevărată lumină chestiunea de drept a Românilor pe aşa zisul «fundus regius» din punct de vedere istoric şi politic; cuprinde apoi acte şi documente privitoare la lupta ce s'a dat înainte de normarea situațiunei de astăzi prin legislațiune şi guvern... oferim prin opul acesta un punct de mânecare menit să înlesnească lucrarea altor români cari se vor simți chemați şi siliți de necesitățile timpului, de a se ocupà în viitor de această chestiune. (Dr. Ilarion Puşcariu m. p., arhimandrit)

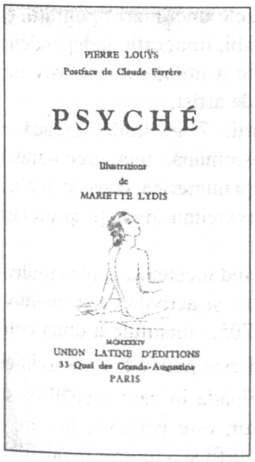

Pierre LOUYS, *Psyché*

Postface de Claude Farrère, illustrations de Mariette Lydis, Union Latine d'Éditions, Paris, MCMXXXIV

... Qui de nous, romanciers, n'a pas un jour écrit telles ou telles pages «trop intimes», et puis ne les a pas déchirées? Il est heureux pour le patrimoine de la France que Pierre Louys, reculant devant un geste qui l'a tenté peut-être, n'ait point détruit Psyché. *Ce qui nous en manque encore, ce que j'ai eu l'audace d'essayer de résumer ici, sera sans doute retrouvé tôt ou tard...* (Claude Farrère)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

ANTIM IVIREANUL
OPERE

ANTIM IVIREANUL, *Opere*, ediție critică și studiu introductiv de Gabriel ȘTREMPEL, Editura Minerva, București, 1972

Notă asupra ediției

Cartea de față concentrează pentru prima dată tot ceea ce istoria literară atribuie creației lui Antim Ivireanul: *Didahiile*, *Chipurile Vechiului și Noului Testament*, *Așezământul mănăstirii Antim*, *Învățătură pe scurt pentru taina pocăinții*, tipărită la Rîmnic în 1705, *Învățătură bisericească*, tipărită la Tîrgoviște în 1710, *Capete de poruncă*, tipărită la Tîrgoviște în 1714 și prefețele unora din cărțile imprimate de el...

Orînduirea *Didahiilor* coincide cu aceea a manuscrisului 3.460, cu excepția scrisorilor către Brîncoveanu și a *Învățăturii pentru ispovedanie* (care nu este predică) așezate la finele volumului...

Glosarul explică cuvintele arhaice și sensul schimbat astăzi al unor expresii. El cuprinde și neologismele, care se găsesc mai ales în *Chipurile Vechiului și Noului Testament*.

G. Ș.

Pagini din cel mai vechi manuscris al *Didahiilor*

... Și mă rog bunătății lui și iubirii sale de oameni să-mi luminéze mintea ca să poci propovedui cuvîntul adevărului și să-mi întărească inima întru frica lui, ca să pociu păstori cuvîntătoarea turma lui cea aleasă, caré o au răscumpărat, cu preascump sîngele său, din mîna vrăjmașului...

Gabriel ȘTREMPEL

Pentru prima dată întreaga operă a celui mai învățat mitropolit ce a stat vreodată în scaunul Ungrovlahiei este adunată la un loc și pusă la îndemîna iubitorilor de literatură veche românească...

Trăitor într-o epocă de strălucitoare cultură și rafinată artă, cum a fost epoca brîncovenească, Antim a izbutit prin talentele sale multiple și abilitatea sa neîntrecută să joace primul rol în viața Țării Românești fără ca cineva dintre contemporani sau urmași să poată gîndi în mod serios, că n-a meritat întregul curs al onorurilor prin care a străbătut.

Datele pe care le cunoaștem astăzi despre mitropolitul Antim Ivireanul sunt aproape la fel de sărace ca și cele care au fost schițate de cercetători la finele veacului trecut...

Două izvoare ce nu pot fi puse la îndoială, ne precizează însă originea georgiană, ivireană a lui Antim. Este vorba mai întîi de secretarul de limba italiană a lui Constantin Brîncoveanu, Anton-Maria del Chiaro, originar din Florența. Acesta, care l-a cunoscut personal pe Antim, de care vorbește în termeni deosebit de elogioși în lucrarea sa de istorie asupra Țării Românești, afirmă că era georgian de origine și că a căzut în fragedă tinerețe rob, probabil la turcii care invadau deseori Georgia. În al doilea rînd, Antim însuși, în marea majoritate a cărților tipărite sau traduse de el, precizează originea sa georgiană, numindu-se fie *Antim Ivireanul*, fie *Antim georgian de neam*, fie, în sfîrșit, *Antim ieromonahul, tipograful din Iviria*...

Necunoscute rămîn și împrejurările și data venirii sale în Țara Românească. Îl întîlnim în București în octombrie 1691, cînd tipărește o carte de literatură parenetică: *Învățăturile lui Vasile Macedoneanul către fiul său Leon*, în traducerea grecească modernă a lui Hrisant Notara, nepotul lui Dositei și urmașul său în scaunul patriarhiei de Ierusalim, cu care Antim va avea legături toată viața, cînd bune, cînd rele. Venit mirean în țară, iscălește această primă carte tipărită ca ieromonah Antim, așadar ca preot călugăr. Venirea sa trebuie situată, deci, între 9 noiembrie 1688, data înscăunării lui Constantin Brîncoveanu, și apariția *Învățăturilor lui Vasile Macedoneanul*, mai exact în anii 1689 – 1690...

Dar începuturile vieții lui Antim în Țara Românească au fost modeste și munca lui dificilă și îndelungată. Dintre activitățile lui numeroase, în care a strălucit ca nimeni altul, una mai ales se împletește (organic aproape) cu întreaga lui viață, de care nu poate fi tratată separat: aceea de tipograf. El rămîne, alături de Coresi, cel mai mare tipograf al culturii noastre medievale...

În timpul ședерii sale la Snagov, pe lîngă treburile de gospodărire a domeniilor mănăstirii, Antim a pus bazele unei mari tipografii, cu posibilități de imprimare în mai multe limbi, tipografie independentă de cea bucureșteană. Cea mai mare parte a utilajului, inclusiv turnarea literelor, era construită de mîna sa de artist.

La Snagov au fost tipărite 14 cărți: 7 în limba greacă, 4 românești, una slavonească, una greco-română, una greco-arabă. Așadar, cartea grecească are preponderența numerică, ceea ce explică într-un fel influența culturală pe care o exercitau învățații și prelații greci de la curtea lui Brîncoveanu...

Înapoierea lui la București, în 1701, cînd încetează pentru totdeauna funcționarea tipografiei de la Snagov, și activitatea sa neîntreruptă la tipografia Mitropoliei, pînă în 1705, constituie a doua cotitură a vieții lui Antim Ivireanul. Aceasta este perioada unei rodnice activități tipografice și artistice, este perioada în care pregătirea sa culturală și teologică s-a dezvoltat uluitor, este perioada în care a căpătat încrederea deplină a domnului, a curții și a tuturor învățaților, greci mai ales, trăitori în preajma lui Constantin Brîncoveanu...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Antim Ivireanul
(pictură de la Mănăstirea Govora)

Postfața *Evangheliei* greco-române, tipărită la București, în anul 1693

Iubitoriului cetitoriu sănătate.

Ca şi corhorul între alte verdéțe, precum zice pilda, mă arăt şi eu, o iubiților cetitori, către cei meşteri şi iscusiți şi înțelepți şi nevoitori tipografi, cu aciastă de bogoslovie cu patru strune şi cu toată alcătuirea de dulcele glas alăută, a ceii în trei staturi dumnezăiri, capul ceii fără prihană ai noastre credință, sfînta, zic şi dumnezăiasca Evanghelie. ***Dintru carea noi luminîndu-ne pren dumnezăeştii şi ai duhului propovédnici apostoli, şi sînguri văzători a înfricoşatelor a Domnului taine, cea întreită şi nedespărțită aceii desăvîrşită şi necuprinsă troiță, am cunoscut pre Tatăl nenăscut, şi pre Fiiul den părintele născut, şi pe dumnezăescul Duh de la părintele purcezătoriu, o dumnezăire de o ființă şi de împărăție în trei féțe cunoscută.***

Deci văzînd eu smeritul, adîncul bogoslovii, mă stridiiam a mă apuca de acest lucru. Însă dîndu-mă pre mine cu credință curată şi cu nădéjde către dulcele Hristos carele zice, la Mathei 21: "De veți avea credință şi nu vă veți îndoi, veți zice muntelui acestuia, rădică-te şi te aruncă în mare, să va face, şi toate oare cîte veți cére, crezînd, veți lua".

Deci spre-acéstia căutînd cu tot sufletul şi inema, prin trudă şi osteneală, nu puțînă, m-am atins de acest folositoriu de suflet lucru, al căruia întîi cea lui Dumnezău plăcută voință şi aflare, şi cheltuialele au fost a prealuminatului ş-a pravoslavnicului creştin şi mare cuviințatului domn şi oblăduitoriu, a toată vestitei şi blagocistivii Ungro-vlahiiii, Ioan Constandin Băsărabă voevoda, iar tipărită de mine, prea micul în eromonahi, Anthim de la Iviriia.

... Precum un om casnic, vrînd ca să samene grîu curat în holda lui, pune multă nevoință de-l cérne şi-l curăță de neghină şi de altele, aşa şi sfinții părinții noştri au pus multă nevoință de au cernut cu ciurul chibzuelii toată sfinta Scriptură *şi au ales ca nişte grîu curat toate bunătățile cîte ar putea fi acéste trei bunătăț mari: credința, nădéjdia şi dragostea şi le-au sămînat în holda sfintei bisérici, adică în adunarea şi în inima celor credincioş. Şi are datorie fieştecare creştin a le ține şi a le face, căci fără acéste trei bunătăț nu iaste cu putință nici cu un mijloc să se mîntuiască creştinul, măcar de ar zice cine ce va vrea, căci acéstéa sunt teméele creştinătății...*

Încăş, pe lîngă acéstia toate, mai adaogem cu răutatea că pre părinții noştri îi ocărîm şi-i batem; pre bătrîni îi necinstim, pre domni şi pre boieri îi blestemăm, pre arhierei nu-i ținem într-o nimic, pre călugări îi clevetim, pe preoț îi ocărîm, beséricile le ținem ca nişte grajduri şi cînd mérgem la dînsele, în loc de a asculta slujbele şi a ne ruga lui Dumnezeu, să ne iarte păcatele, iar noi vorbim şi rîdem şi facem cu ochiul, unul altuia, mai rău decît pe la cîrciume. Sărbătorile şi praznicile nu le ținem, ca o nimic, ci atunci facem céle mai réle, de bucurăm pe dracul şi atunce vindem şi cumpărăm.

Şi în scurte vorbe, ne-am abătut cu toții din calea dreptății şi împreună ne-am netrebuit, după cum zice David şi nu suntem pînă întru unul a cunoaşte şi a cerca pre domnul, Căci fiind orbiț de deşertăciunile céle lumeşti, nu ne bucuram la altceva făr' numai la lucrurile întunéricului veacului acestuia; şi suntem porniț cu toții spre răutăț, ca o roată cînd dă de vale şi nu să poate opri şi suntem toț, cu totul, / ca nişte dobitoace necurate, tăvălindu-ne în răsfăciunile céle spurcate şi de nimic...

Porunca cea dintîiu zice să nu avem alt dumnezeu înaintea lui, iar noi avem pre mamonul nedreptății.

A dooa poruncă zice să nu luom numele Domnului în deşărt, iar noi îl purtăm prin gurile noastre, ca o nimic.

A treia poruncă zice să sfințim sîmbăta, adică să cinstim şi să ținem praznicile, iar noi atunce facem lucrurile céle mai multe şi lucrurile céle mai necuvioase.

A patra poruncă zice să cinstim pre părinții noştri, iar noi îi ocărîm şi-i şi batem.

A cincea poruncă zice să nu ucidem, iar noi, de nu putem ucide cu bățul, sau cu sabiia, ucidem cu limba şi, de nu putem ucide pre alții, ne ucidem şi ne omorîm înşine pre noi, cu faptele céle réle.

A şasea poruncă zice să nu preacurvim, iar noi facem altele mai réle şi mai spurcate, carele nu le poci grăi.

A şaptea poruncă zice să nu furăm, iar noi luom de față, cu sila.

A opta poruncă zice să nu mărturisim strîmb, iar noi jurăm cu mîinile pre sfinta Evanghelie *ca să nu piiardem cinstea şi piiardem pre Dumnezeu.*

A nooa poruncă zice să nu pohtim / muiarea vecinului nostru, iar noi mijlocim ca să ştie şi el de acel lucru, iar să nu zică nimic, că apoi nu e bine de el.

A zécea poruncă zice să nu pohtim verice lucru strein, iar noi luom tot, să nu aibă cu ce să hrăni.

Şi iată, dară, că nici una din céle zéce porunci nu ținem, nici facem. Iar de va socoti cineva din noi cum că vorbele acestia nu sunt adevărat, îi las în seama cugetului său şi de nu-l va bate cugetul în sine, atunce poate că acel om va fi au prea sfînt şi drept înaintea lui Dumnezeu, au iaste nesimțitoriu...

Regele Vahtang IV pe *Evanghelia* georgiană apărută la Tiflis, în tipografia organizată cu ajutorul lui Brâncoveanu şi al lui Antim Ivireanul

Dedicația manuscrisă a lui Antim de pe exemplarele *Evangheliei* georgiene, tipărită la Tiflis, în anul 1709

Aciastă sfîntă carte a dumnezeeştii Evanghelii, ***carea cu închinăciune să aduce înălțimii-tale, prealuminate doamne, iaste roada cea noao care pămîntul iverilor adăpîndu-să din rîul împărăteştilor tale daruri, întru acest an au odrăslit, luînd şi acest pămînt norocire să se îmbogățească cu tiparele limbii sale, – precum cu tiparele arăpeşti s-au îmbogățit Araviia, cu céle elineşti Elada, şi cu céle rumâneşti Ungrovlahiia, – mulțemita o aduce la măriia-ta, ca şi célelalte trei eparhii, de vréme ce credincioasa şi creştineasca-ți mare însuflețire au stătut a fi rîul cel cu curgerile de aur, dintru carele au curs acéste patru izvoară, ale rumânilor, ale elinilor, ale aravilor, ale iverilor tipare, – asémenea rîului celui dintîi al grădinii desfătării, dintru carele au eşit céle patru rîuri, Fison, Gheon, Tigru şi Efrat.***

Însă cu acest fel de despărțeală: că cu acéle ape ale rîurilor acelora au odrăslit pămîntul, roduri stricăcioase şi trecătoare, iară adăpările tiparelor carele cunosc începătura din vitejasca-ți voință, dau pretutindeni stătătoare şi vécinică rodire.

Şi pentru aciasta va rămîne măriei-tale şi slava şi pomenirea nemuritoare, de vréme ce iaste izvorul şi pricina acestui bine.

Mai 21, leat 7218, al măriei-tale întru Hristos rugătoriu, smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, Anthim.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Barbu BREZIANU

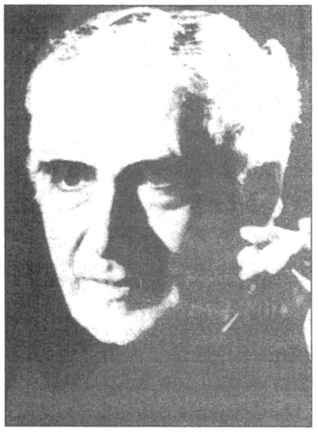

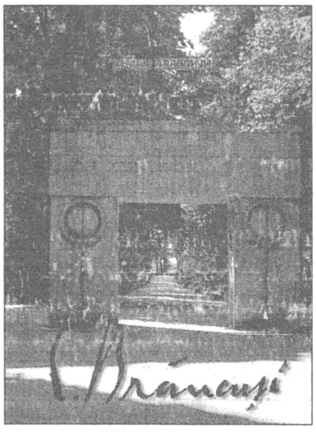

... îmi permit plăcerea să regăsesc întoarsă la literatură pana scriitorului Barbu Brezianu, aşteptată de toţi cîţi i-am cunoscut elasticitatea, nuanţele şi gingaşele transparenţe.

Fie-i într-un ceas bun.

Tudor ARGHEZI

Un straniu amestec de lirism şi înregistrare realistă ne fascinează: autorul are un ochi constatativ, dar care în acelaşi timp se lasă pradă unor viziuni uşor delirante. La nivel pur stilistic, povestirea trece aproape în dicteu automat; dar e un suprarealism mimat, jucat; un onirism care nu se poate niciodată desprinde complet de real, pentru a-şi lua zborul în imaginar. Migala descrierilor, popasul pe amănuntul insolit, lista interminabilă de obiecte complet demodate, vestigii ale unui alt timp, acoperite parcă de un colb invizibil, un fel de atmosferă în ea însăşi desuetă, precum şi egida livrescă sub care se desfăşoară peripeţiile – toate acestea conferă prozelor lui Barbu Brezianu un farmec cu totul necategorial.

Ştefan Aug. DOINAŞ

Biobibliografie

Născut în Bucureşti, la 18 martie 1909.

Liceul "Spiru Haret" şi Facultatea de Drept (1932).

Şef de cabinet în Ministerul de Interne.

Între 1943 – 1949, magistrat şi angajat al Institutului de Istoria Artei.

Debut în presă în 1924, ca poet în 1930.

Se dedică studiului artei, publicând articole şi monografii.

Debut în proză în 1993.

A publicat traduceri în periodice din Villon, Shakespeare, Ronsard, Felice Bartolozzi, James Welton Johnson, Kipling, E. Lönnrot, iar în volume din R. E. Byrd, Charles Nodier ş.a., precum şi o versiune din *Kalevala*.

- 1930: *Nod ars*
- 1947: *Zăvor fermecat*
- 1954: *Karl Storck*
- 1959: *Nicolae Grigorescu*
- 1961: *Desenul alfabetului viu*
- 1967: *Tonitza*
- 1974: *Opera lui Constantin Brâncuşi în România*
- 1993: *Jaf în dragoste*, pref. Ştefan Aug. Doinaş
- 1998: *Brâncuşi în România*
- 1998: *Desferecare*, pref. Lucian Boz

Traduceri

- 1942: *Kalevala. Ţară de viteji*, introd. I. M. Sadoveanu; ed. pref. Şerban Cioculescu, 1974; ed. 1999
- 1942: R. E. Byrd, *Singur*
- 1958: Balzac, *Opere*, IV
- 1973: Charles Nodier, *Trilby* (în colab. cu Micaela Slăvescu)
- 1989: Ilarie Voronca, *Interviul*, pref. Ion Pop (în colab. cu Irina Fortunescu şi Ion Pop)

O rugă sus

De vreme ce viaţa nu e cu putinţă,
binevoieşte, Doamne, cu umilinţă
a primi într-a Ta răscroită turmă
un rătăcit ursit cu aleasă urmă.

Şi aşterne prăfuita lui fărâmă
cu aprig binefăcătoarea Ta mână,
la locul drămuit chiar din joasa lume,
în vremea celor zile şi rele şi bune.

Karol WOJTYLA

Orbii

Dibuind caldarâmul cu albele bastoane,
Zămislind neapăratul, depărtarea,
Fiece pas costându-l scump,
În pupilele-i pustiite, o lume asfinţită,
Necunoscută înşivă, apunea.

Zgomote zdrelite, dar nicidecum culori
Ci doar linii, fremătătoare conture.
– Cât de silnic e să fii întreg
Când fărâma veşnic stă stingheră
Şi de ea mereu ai parte.
Astfel întrezărim prea-plinul potir
Şi lumini despuind un neştiut ogor.
Oare zădărnici-vei ce abia mijeşte
Desluşi-vei mereu binele de rău?

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

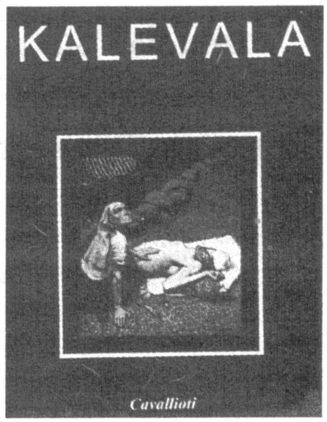

Mărturie

Încurajat încă de pe băncile școlii de către Ion Barbu, profesorul nostru interimar de matematică de la Liceul Spiru Haret (1927 – 1929) și fiind pus în cumpănă cu ceilalți versificatori ai clasei a VIII-a "modernă" – Noica Constantin și Sighireanu Radu – mai făcând parte și din "colegiul redacțional" al revistei *Vlăstarul* întemeiată de mai marele nostru coleg Mircea Eliade – am publicat în aprilie 1928 prima poezie – *Ploaie* – debutând astfel o dată cu Ionescu Eugen, elevul musafir din clasa a VII-a a Liceului Sf. Sava – el cu *Elegie pentru lucruri mici*, – nu și ființe.

În climatul literar bucureștean de atunci, îndeosebi poezia se afla într-o nemaiîntâlnită ecloziune: *Cuvinte potrivite* și *Flori de mucegai* ale lui Arghezi, *Poeziile* lui Bacovia, *Lauda somnului* a lui Lucian Blaga și, mult mai aproape de noi, *Joc secund* al lui Ion Barbu. Totul era îmbietor, iar noi, liceenii, mai aveam privilegiul de a-l putea avea chiar față în față, de două ori pe săptămână, pe Ion Barbu vorbindu-ne, recitându-ne din Mallarmé, Rimbaud, Paul Valéry, Rilke ori Edgar Poe în tălmăcirea lui Baudelaire, în locul ininteligibilelor, prorogatelor ore de matematică.

Nu s-ar fi putut să nu fi fost vrăjiți și contaminați sub asemenea fericite auspicii și având un atare dascăl de poezie.

Ieșit de pe băncile liceului – providențială a fost și întâlnirea noastră cu Petru Comarnescu, tocmai atunci, în 1928, când desființându-se ziarul *Politica* (unde, plin de zel, inițiase o zilnică pagină culturală, *exclusiv* culturală, care oglindea sub toate aspectele activitatea artistică națională și internațională) – s-a înființat, tot sub egida doamnei Micaela Catargi, "ziarul popular de informații" *Ultima Oră* (1928 – 1930). Atunci bine-inspiratul Petru Comarnescu a făcut apel la trei proaspeți bacalaureați din promoția 1928 a Liceului Spiru Haret, la foștii redactori ai *Vlăstarului*: Arșavir Acterian, Constantin Noica și la subsemnatul, și astfel toți trei, sub oblăduirea lui, ne-am bucurat de o fabuloasă libertate de acțiune – dându-ne nu numai frâu liber, dar și îndemnându-ne să scriem fel și fel de note, informații, recenzii și articole pe care le semnam ori nu – îndrumându-ne, atât el, cât și Ionel Jianu, prietenul său de o viață. Erau și zile de maximă încordare, mai ales atunci când trebuia să punem la cale și să organizăm o întreagă pagină omagială cum s-a întâmplat cu cele consacrate ultimului spectacol dar și evacuării și desființării "Companiei Bulandra – Storin – Manolescu" din spațiul teatrului din pasajul "Comedia"; sau altădată pagina închinată aproape muribundului și uitatului dramaturg Alexandru Davila; ori cea dedicată lui Lucian Blaga pe vremea când acesta era secretarul de presă al Legației Regale Române din Berna; altă dată, firește, lui Ion Barbu, și culminând cu aceea dedicată lui Mateiu Caragiale, în ziua de 1 mai 1929, cu prilejul apariției *Crailor de Curtea-Veche* (beneficiind atunci și de colaborarea lui Ion Barbu și a lui Ion Pillat) – omagiu care, pe vremea aceea, nu era cu nimic mai prejos decât lansarea unei cărți în librăriile noastre de astăzi.

Atmosfera efervescentă din redacția *Ultimei Ore* era pentru noi cu totul surprinzătoare: Petru Comarnescu ne întâmpina surâzător, supraexpansiv, revărsând bătăios șuvoaie de fraze, graseind cu accentul lui moldovenesc și abordând aproape dintr-o dată, exploziv, tot soiul de probleme culturale, împroșcându-l cu critice pe Camil Petrescu, fie ridicându-se împotriva ortodoxismului exacerbat al "gândiristului" Nichifor Crainic, sau vituperând contra mediocrului Leon Biju (pictor pe care l-a și provocat la un duel ce n-a mai avut loc); dar, pe de altă parte, Comarnescu perora cu entuziasm despre O. W. Cisek, Ștefan Nenițescu, Matila C. Ghyka, Pius Servien Coculescu, G. M. Cantacuzino, principesa Marthe Bibescu (al cărei frecvent musafir era la Palatul Mogoșoaia), neuitând nici – ocrotitor – tinerele talente din domeniul vizualului – totul rostit accelerat și cu unele poticneli datorită abundenței debitului verbal, dar și ideilor ce se învălmășeau pe nerăsuflate.

Aveam ce privi ascultând acest verb înaripat, fermecător.

Pe de altă parte, în redacție domnea și calmul, bonomul Ionel Jianu, plin de amenitate care, având ponderea unui jurist, își cântărea fiecare cuvânt (era de altfel licențiat în drept și avocat, pledând victorios, de pildă, alături de Mihail Sebastian în procesul Sandu Tudor – Mircea Vulcănescu).

Cu mult tact, rafinament și bun-gust, Ionel Jianu, posesorul acestor însușiri, izbutea să echilibreze și să limpezească atmosfera, de multe ori răvășită.

Cei doi primi-redactori – Ionel și Titel – se înțelegeau și se completau de minune, iar treaba mergea strună, zi de zi, pagini după pagini…

Repede s-a înfiripat astfel un climat de încredere între ei și noi, proaspeții veniți – astfel încât nu mult după aceea am și fost adoptați, bucurându-ne de privilegiul de a putea participa la pasionantele ședințe nocturne de critică și de literatură ce se țineau alternativ, hebdomadar, fie în locuința încăpătoare a familiei Jianu, din strada Grigore Alexandrescu nr. 62, fie în atmosfera de neuitat a camerei lui Comarnescu din strada General Lahovary – astăzi Icoanei nr. 10, acolo unde, la 10 mai 1930 s-a desfășurat, la *five o'clock*, memorabila recepție dată de noi în onoarea retractilului, dar și destul de înfumuratului Mateiu Caragiale.

Niciodată nu mi-a trecut prin gând să afirm că aș fi făcut parte din această generație al cărei efectiv luceafăr a fost, cred, mai degrabă Mircea Vulcănescu decât Mircea Eliade – iar vibrantul și autenticul ei dinam, desigur, Petru Comarnescu.

M-am sfiit să mărturisesc că m-am aflat câțiva ani în ambianța ilustrului cenaclu, că am participat adesea la aprinsele lor discuții și consfătuiri. Abia în 1990, în amintirile sale, Ionel Jianu m-a dat de gol, enumerându-mă printre participanții acestor reuniuni care erau "Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Mircea Vulcănescu, Mihail Polihroniade, Dan Botta, Aurel Broșteanu, Barbu Brezianu, Ion Cantacuzino, Dinu Noica" – astfel cum m-am văzut acum opt ani enumerat.

Participarea noastră la reuniunile ilustrei "generații", de bună seamă, nu s-ar fi putut nicicând înfăptui dacă în 1929 nu am fi fost racolați, aduși și înscăunați la *Ultima Oră*, unde într-o bună zi, urcând treptele scărilor redacției din strada Oteteleșanu nr. 1 și deschizând ziarul din 10.I.1929 privirea mi-a căzut pe "foiletonul literar" ce purta un titlu de necrezut: *Un poet pur: Barbu Brezianu* – articol supraelogios, peste măsură de exagerat și semnat de însuși Petru Comarnescu! [...]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Periodicele bibliotecilor și marketingul cultural

Nina VASILE

Unul dintre proiectele culturale de anvergură ale Bibliotecii Metropolitane – "Cultură și cartier" –, inițiat în urmă cu opt ani, a avut ca urmare concretă și editarea de către filiale a unor foi de cartier. Acestea sunt, în primul rând, expresia colaborării, în cadrul proiectelor culturale comune, cu instituțiile existente în aria bibliotecilor: primării, școli, alte centre culturale...; și întrucât există interesul, de asemenea comun, pentru informarea cât mai completă și necesară a cetățeanului, cu privire la situații sociale, la problemele administrative și locative, apariția unor reviste locale corespunzătoare celor șase sectoare ale capitalei este un mod de implicare în viața comunității dar și de a face cunoscute serviciile pe care le oferă biblioteca în contextul actual, al extinderii informaționale (în special televiziunea și Internetul). Rolul educațional al lecturii cărților – la care cititorii au acces gratuit – este completat de programele culturale unde sunt implicate personalități dar și cititori dornici de participare la dinamica vieții comunității "cartierului"; desfășurate în întreaga rețea de filiale ale Bibliotecii Metropolitane, acestea sunt, adaptate ca atare, și o modalitate de petrecere a timpului liber, a vacanțelor (pentru elevi). Date fiind toate acestea, cred că merită consemnate fiecare dintre Foile de cartier apărute până acum. Încă la început de drum în această muncă de editare, cu micile stângăcii tehnice inerente, bibliotecarele au reușit să elaboreze articole de interes comunitar: informații legislative, edilitare, de istorie arhitecturală locală, despre tradiții folclorice și de cult (ortodox în genere); au făcut cunoscute proiectele culturale realizate, în fine, au transmis date despre serviciile disponibile din cadrul filialelor Bibliotecii Metropolitane.

La redacția revistei "Biblioteca Bucureștilor" am primit câte unul sau două numere din Foile de cartier corespunzătoare a cinci dintre sectoare (1, 2, 3, 4 și 6). Acolo unde este cazul, vom prezenta cumulat materialele redacționale din cele două numere apărute până în prezent.

"Ex Libris" este cea mai recentă apariție (conform datelor de publicare: anul I, nr. 1/2005). Echipa redacțională alcătuită din Lelia Rădulescu – coordonator, Mihaela Preda, Marilena Chiriță, Daniela Radu, Cecilia Albie, reunește contribuția a patru dintre bibliotecile din sectorul 1: "Cezar Petrescu", "Ioan Slavici", "Dimitrie Bolintineanu", "Marin Preda". Sunt prezentate activități prilejuite de sărbătorile ce au avut loc în primăvară: Ziua Planetei Pământ (2.03.2005), 1 Martie, Dragobetele, Ziua Mamei dar și personalități aniversate (Mihai Eminescu, Nicolae Steinhardt). De asemenea, este prezentată cititorilor noua înfățișare a bibliotecii "Dimitrie Bolintineanu", modernizată și dotată cu instrumente performante de imprimare: CD-uri, casete video, calculator. Având unul dintre cele mai curate aspecte tehnice, sperăm că viitoarele numere ale revistei vor diversifica și conținutul materialelor venind în întâmpinarea a cât mai multor cititori posibili.

"Kilometrul 0" (anul V, nr. 3 și 4/2005), periodic editat de serviciul "Comunicarea Colecțiilor", are ca realizatori pe Liviu Butuc – coordonator, Carmen Letcan, Rodica Lupușanschi și Aurelia Mircescu. Cititorii ce frecventează sediul central al Bibliotecii Metropolitane București din Take Ionescu (sectorul 1) se pot delecta cu această foaie regională care, totuși, are ca siglă monumentul situat lângă Biserica Sf. Gheorghe Nou reprezentând, în zona a ceea ce s-a numit "kilometrul 0" al Capitalei, intersectarea între roza vânturilor pe orizontală și sfera zodiacală pe verticală. Reper spiritual ambițios sau doar unul de localizare, aici avem de-a face cu un proiect editorial strict informativ, însă mizând, am putea spune, pe intersectarea fenomenului cultural bucureștean – de la nivelul cartierului până la valoarea universală a unor personalități sau opere românești – cu cel universal. Din cele două numere pe care le avem la dispoziție, unul este marcat de tema Anului Enescu (și îndrăznind să corectăm o neglijență de redactare, notăm: 1881 – 1955, în loc de 1995); întâlnim apoi o diversitate tematică interesantă: ceva despre bunele maniere, despre greșeli gramaticale, noi ctitorii religioase, apariții de cărți românești (lucrare de referință, ediția revăzută și adăugită a *Dicționarului Ortografic, Ortoepic și Morfologic al Limbii Române*), dar și străine (mult discutatul Dan Brown – *Codul lui Da Vinci*), între care unele pentru copii (*Prima ta enciclopedie completă*). Inedită este pagina de poezie a generației "Dintre blocuri" prilejuită de volumul *Hip/Hop* editat de "Biblioteca Bucureștilor".

"Foișorul" (nr. 1 și 2/2005) este periodicul sectorului 2, editat de Filiala "B.P. Hasdeu". Cu o numeroasă echipă feminină – Elisabeta Smădoiu (coordonator), Lăcrămioara Vesalon, Mihaela Gheorghiu, Lavinia Însurățelu, Liliana Apostol, Adriana Pană, Laura Vasilescu – în numai patru pagini găsim informații despre viața bibliotecilor, despre monumente arhitecturale – Foișorul, Mănăstirea Plumbuita – noutăți editoriale, sărbători laice dar și religioase (Paștele), tradiții, actualitate legislativă și proiecte realizate ale primăriei, rețete culinare, vorbe de duh, trofeul Concursului "Bibliotecarul și biblioteca lui"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

(câștigat de Filiala "Lucian Blaga" de Ziua Bibliotecarului, 23 aprilie). O notă aparte este semnată de către Elisabeta Smădoiu în "Ora Adevărului" unde semnalează dispariția, din păcate, a 6 filiale din sectorul 2.

"Semnal B" (anul V, nr. 17, nr. 1 şi 2/2005) din sectorul 3 este Foaia de cartier reprezentată prin Filiala "Ion Neculce", iar cei care scriu sunt: Eugenia Popescu (coordonator), Florentina Dobrogeanu-Ipsilante, Anca Badea, Cristian Radu şi... două cititoare liceene – Elena Fifială şi Natalia Gîrjeu, prezente cu câte o producție poetică a căror candoare specifică vârstei dau un plus de viață paginilor. Apoi găsim informații: despre monumente religioase (Biserica Sf. Nicolae, Mănăstirea Mihai Vodă), Casa Memorială "Liviu Rebreanu", personalități aniversate (compozitorul Ionel Fernic, pictorii Ion Țuculescu şi Ion Andreescu), tradiții şi sărbători (între altele, Rusaliile), rețete, noutăți editoriale, servicii oferite de biblioteci. Găsim câteva note despre aniversarea la 9 Mai a Zilei Europei, şi ca atare, despre Uniunea Europeană, subiect ce ar merita dezvoltat pentru cititorii grăbiți ce nu au răgazul sau sursele financiare pentru a căuta (sau nu ştiu să caute) cărți întregi pentru a afla ceea ce-i așteaptă.

Din sectorul 4 am primit doar un număr din "Orizontul" lor (2/2005). Echipa implicată în redactare este alcătuită din: Aura Constandache (coordonator), Mihaela Dragomir, Cornelia Radu, Ştefania Chițimia, Luminița Nedelcu; centrul de elaborare: Filiala "Nicolae Bălcescu". Observăm aici organizarea foarte clară a materialelor, delimitate prin rubrici: aniversare (Tudor Arghezi), "Străzi, parcuri, monumente" (cu prezentarea Mănăstirii Văcărești), "Şcoli, licee, colegii" (Colegiul Național "Gheorghe Şincai"), "Informații utile", prezentări de biblioteci şi servicii ale acestora. De asemenea, este de remarcat calitatea grafică a imaginilor, buna lor plasare şi renunțarea, în cazul "Orizontului", la imaginile suprapuse pe sau în text, întâlnite în "Semnal B", "Foişor" şi "Alpha", unde vizibilitatea textului era diminuată.

"Alpha" este cu cele două numere de până acum (nr. 1 şi 2/2005, "fondată în 2001"), o Foaie de cartier bogată în pagini (şase) şi informații, deşi Filiala "Nichita Stănescu" din sectorul 6 are cea mai restrânsă echipă redacțională: Liliana Ursu (coordonator), Mihaela Chesnoiu, Margareta Alexa. Cu o diversitate a fonturilor de litere folosite puțin obositoare în numărul 2, reuşesc, totuşi, să arate cel mai viu pulsul vieții bibliotecilor începând cu prezentarea sau aniversarea lor (Filiala "Nicolae Labiş", respectiv "Nichita Stănescu", "Mihai Eminescu"), continuând apoi cu noutățile editoriale, evenimentele realizate în cadrul proiectelor culturale, sau informațiile despre serviciile oferite cititorilor. Observăm o tematizare actuală a relației între carte şi computer în articolul semnat de Mihaela Chesnoiu; de asemenea prezența unui colaborator cititor: studenta Alina Luminița Dună. Desigur, nu lipsesc tradițiile şi aniversările religioase sau laice ce străbat anotimpurile, şi nici notele utile primite prin colaborarea cu Primăria: atragerea de ONG-uri, Legea Circulației, proiecte sociale pentru copiii fără părinți, pentru bătrâni... Secvența "Vechiul București / Noul București" merită continuată.

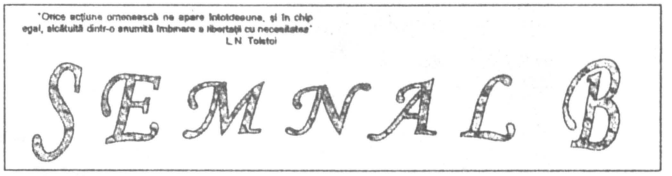

* * *

Un periodic bimestrial special pe care vrem să-l semnalăm este "Buletinul metodologic şi de informare" elaborat de către Serviciul Metodologic: Liviu Butuc (redactor responsabil), Aurelia Mircescu şi Rodica Lupuşanschi. El este dublat de un supliment paralel, "Breviar metodologic", de strictă specialitate biblioteconomică, ce aduce la zi proceduri metodologice utile în condițiile ajustării permanente a performanțelor şi competențelor necesare unui bibliotecar modern. Astfel, din materialele extrem de bogate prezentate, în afara unor teme obişnuite cum ar fi "circuitul cărții în bibliotecă" referitoare la documentele de bibliotecă (structură, completare, dezvoltare, evidență, catalogare, descriere, cataloage etc.), vom găsi o relativ nouă componentă, cea de marketing de bibliotecă corelată cu managementul specific; pentru importanța pe care o are informarea în acest domeniu pentru bibliotecari, selectăm un extras semnificativ: "Marketingul de bibliotecă constituie o componentă esențială a biblioteconomiei. Ca proces managerial, acest tip de marketing are ca finalitate promovarea bibliotecii şi preocuparea permanentă pentru satisfacerea optimă a necesităților de infor-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mare ale publicului utilizator. Politica promoțională, denumită și politică de comunicație, cuprinde un complex de activități care au ca scop informarea publicului-țintă în legătură cu produsele și serviciile culturale oferite de bibliotecă. Există o multitudine de forme de publicitare a bibliotecii, de la ambientul localului și reacția plină de solicitudine a bibliotecarului în relația cu cititorul, până la semnalizări adecvate, panouri cu mesaj publicitar, premieri cu produse personalizate (sacoșe, tricouri etc.), activități culturale diverse, cu ecouri în mass media etc." Elaborarea pliantelor și ghidurilor este o strategie iminentă pe care o propune Serviciul Metodologic în Breviar... Credem că bibliotecarii vor fi atenți la îndrumările privind eficientizarea muncii lor prin promovarea ei și a instituției pe care o reprezintă.

În ce privește "Buletinul metodologic și de informare" propriu-zis, tematica este diversificată astfel că, pe lângă materialele redacționale ce țin de obiectul lucrului bibliotecarului – anume documentul / cartea – apar și teme noi: OPAC-ul (On-Line Public Acces Catalogue / Catalogul electronic de bibliotecă); dar și cele prezentate în lucrările Sesiunii de comunicări "Biblioteca de la tradiție la modernitate": *Educația permanentă și integrarea europeană prin cultură* (Aura Constandache), *Biblioteca și incluziunea socială a șomerilor* (Mihaela Marin), *Cartea și computerul* (Mihaela Chesnoiu), *Marketing cultural* (Anca Badea), *Colecțiile de bibliotecă și impactul lor asupra copiilor* (Gina Roman). Starea activității bibliotecilor – pe anul 2004 și în trimestrul I – din Filialele Bibliotecii Metropolitane este arătată în două dintre numerele primite. Pretext pentru deschideri concurențiale între biblioteci... Un interesant mozaic – divertisment completează substanța severă a informației strict biblioteconomice. Selectăm: expoziția de la Muzeul Literaturii Române, EUROLITERATUR (o bibliotecă electronică de texte literare, biografii și filme), Târgul Internațional de Carte de la Ierusalim (13 – 18 februarie 2005), Salonul Internațional de Carte de la Paris (18 – 23 martie 2005).

O concluzie a noastră la cele de mai sus ar fi că proiectul implicit al periodicelor filialelor Bibliotecii Metropolitane dar și al serviciilor specializate ale acesteia, bine plasate și realmente difuzate către cititori, se înscrie firesc în procesul managerial fără de care eficiența socială a bibliotecii actuale este mult diminuată. Eficiența culturală este și a fost întotdeauna una incontestabilă chiar dacă, aparent, nemăsurabilă.

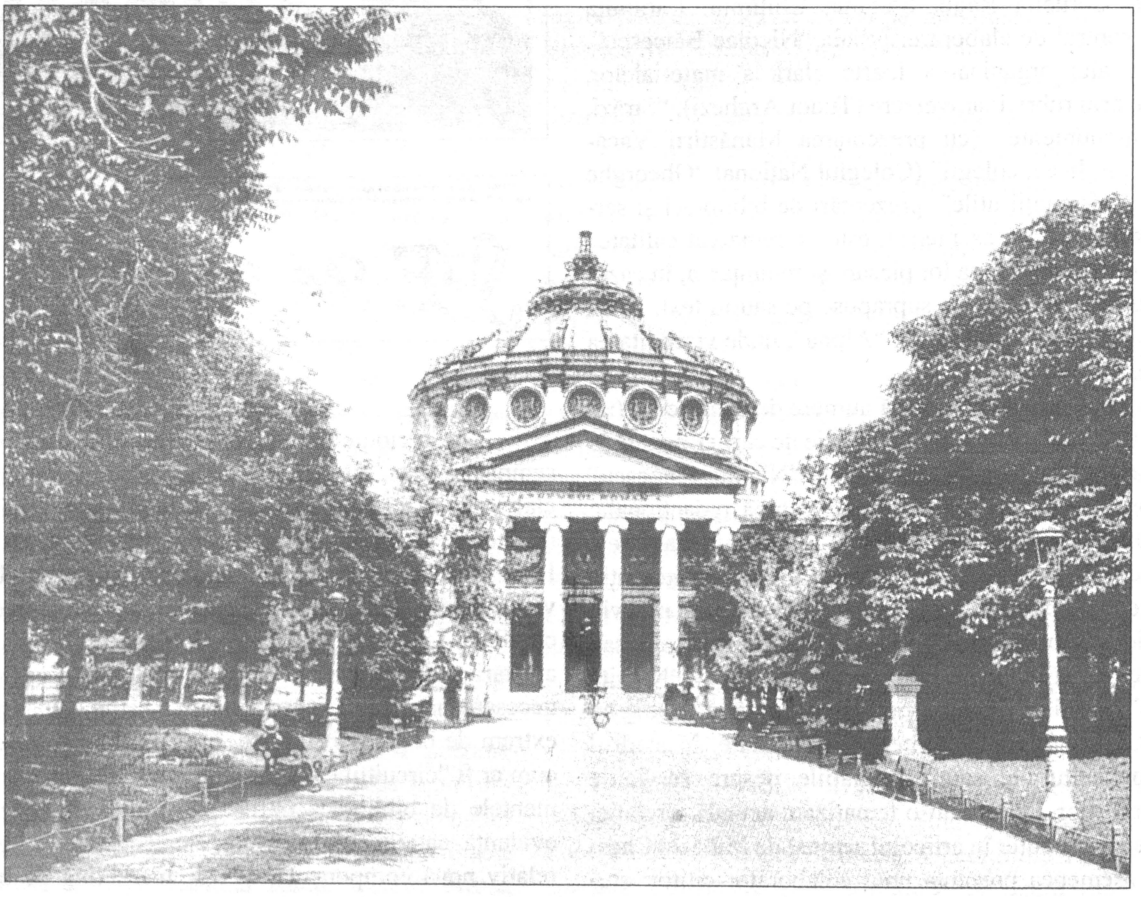

Ateneul Român

Imaginile bucureștene reproduse în acest număr din Al. OPREA, *Mateiu I. Caragiale – un personaj*, Muzeul Literaturii Române, 1979 și din albumul *În Bucureștii de odinioară cu Mircea Diaconu*, Editura Paideia, 1998 ilustrează evenimentul cultural al *Zilei Bucureștilor – 20 septembrie* (pp. 4, 16, 19, 21, 33)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Publică "B. P. Hasdeu"

Radu VLĂDUȚ

Pe Șoseaua Ștefan cel Mare, vis-à-vis de stadionul Dinamo, la parterul unui bloc vechi, funcționează de mai mult de o jumătate de secol o bibliotecă publică renumită, care a alimentat cultural și informațional multe generații de elevi sau intelectuali, pensionari și oameni de toate categoriile. Intrarea din bulevard pare îngustă pentru nevoia de spațiu a unui asemenea așezământ de cultură, dar, odată cititorul aflat înăuntru, spațiul se deschide generos și în înălțime și în adâncime.

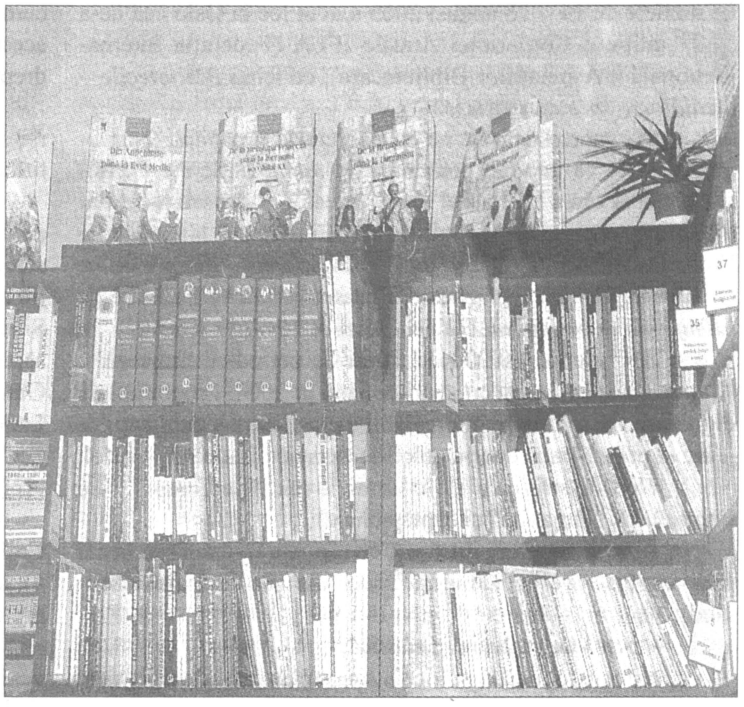

Aici lucrează neobosit un colectiv de trei bibliotecare, sub conducerea d-nei Elisabeta Smădoiu. Filiala deservește mai multe unități de învățământ, în principal liceele "C. A. Rosetti", "I. L. Caragiale", "Dimitrie Cantemir", Colegiul Tehnic "Traian" și mai multe școli generale, pe lângă zona întinsă și dens populată cuprinzând toată Șos. Ștefan cel Mare între Calea Dorobanți și Bucur Obor, cartierele Floreasca, Tei, Tunari și Vasile Lascăr.

Volumele aflate în fondul de referință al sălii de lectură reflectă profilul enciclopedic al bibliotecii, răspunzând unor interese variate de informare. Dintre acestea menționăm: *Istoria Românilor*, vol. 1 – 8, Academia Română – Editura Enciclopedică, 2001 – 2003; *Personalități care au schimbat istoria lumii*, 4 vol., Enciclopedia RAO, 2002 – 2004; *Istoria lumii de la origini până în anul 2000*, Editura Olimp, 2000; *Enciclopedie de istorie a lumii*, Editura Aquila '93, 2004; *Atlasul Greciei Antice*, sub îngrijirea lui Martino Menghi, Editura Aquila '93, 2004; *Atlasul Romei Antice*, sub îngrijirea lui Flavio Conti, Editura Aquila '93, 2004; Rosie Dickins și Mari Griffith, *Introducere în artă*, Enciclopedia RAO, 2004; Mary Hollingsworth, *Arta în istoria umanității*, Enciclopedia RAO, 2004 ș.a.

Dintre manifestările organizate de filială în anul 2005 am reținut-o pe cea dedicată personalității Iuliei Hasdeu. În prezența a numeroși utilizatori și prieteni ai filialei, d-na Crina Bocșan Decusară, președinta Asociației "Iulia Hasdeu", a lansat lucrarea *Epistolar 2*. Date inedite sau extrem de interesante au fost comunicate publicului de istoricul literar Mircea Coloșenco, care a marcat, cu nonconformismul ce-l caracterizează, etape din existența întregii familii Hasdeu. Intervențiile au fost ilustrate cu interpretări din creațiile Iuliei Hasdeu de actrița Cristina Deleanu.

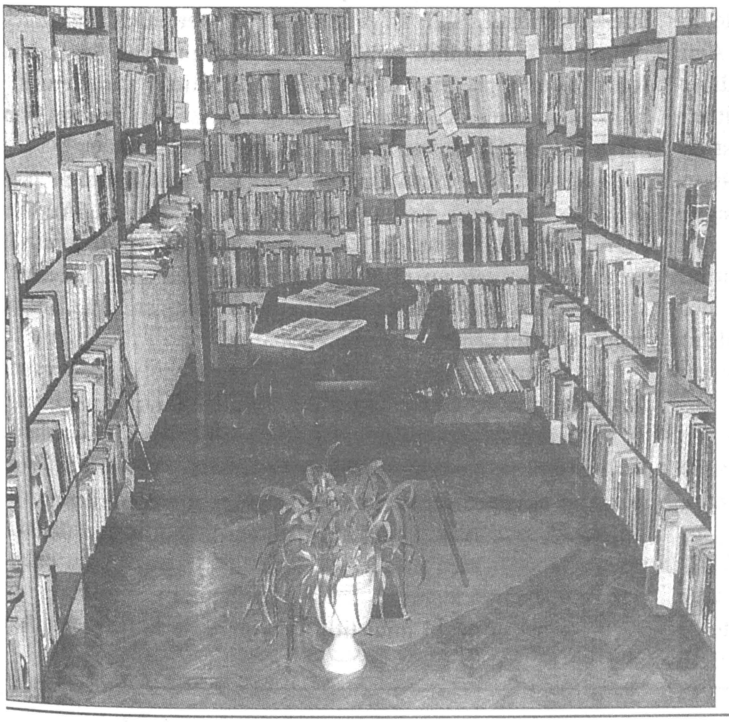

Istoric

În iulie 1950 s-a înființat cu numele de Biblioteca Populară nr. 28 – Raionul 1 Mai, Șos. Ștefan cel Mare 54.

În septembrie 1958 devine Biblioteca Populară "Olga Bancic", iar din 1968 Biblioteca Populară "B. P. Hasdeu".

Prin decizia 69 din 1969 capătă titulatura de Biblioteca Publică "B. P. Hasdeu".

După lucrările de modernizare a arterei de la începutul anilor '80, noua adresă a filialei este Șos. Ștefan cel Mare nr. 20.

Date tehnice

Adresa: Șos. Ștefan cel Mare nr. 20, sector 2.
Telefon: 211.99.77.
Mijloace de transport: tramvaiele 5, 34, 46; autobuzele 135, 330, 335; metrou.
Program: Luni – Vineri 9 – 19; Sâmbătă 9 – 13.
Colectiv: Elisabeta Smădoiu – coordonator Birou Zonal 2; bibliotecare: Lăcrămioara Vesalon, Valeria Pelin.
Fond de carte: 30.500 volume + casete video și CD-uri.
Nr. utilizatori: 6.900.
Frecvență: cc. 100 utilizatori/zi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Conferința Anuală IFLA

Dezvoltări în materie de periodice electronice din Biblioteca Națională Franceză

În zilele de 14 – 18 august 2005 a avut loc la Oslo cea de-a 71 ediție a Conferinței Anuale IFLA (Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecare), cu tema *Bibliotecile – o călătorie spre cunoaștere*.

Din materialele ce ne-au parvenit din capitala Norvegiei se vede că una din comunicările remarcabile ale Conferinței a fost cea a lui Pascal Sanz, director al departamentului de drept, economie și politică al Bibliotecii Naționale a Franței, consacrată *Dezvoltărilor în materie de periodice electronice din BNF: digitizarea presei cotidiene franceze de la mijlocul secolului al XIX-lea până în 1944*.

BNF deține 60.000 de titluri de periodice franceze și străine – dispărute sau cu apariție până în 2004. Programul de digitizare are în vedere în prealabil o clasificare a publicațiilor – într-o primă etapă doar a celor de expresie franceză – astfel:

- presă politică și de informație (ex. "Le Temps", "Le Figaro", "L'Humanité" și săptămânale);
- presă populară ilustrată, cu romane foileton sau benzi desenate (ex. "Le Petit Journal", scos din 1863 de Moïse Millaud);
- presă de preluare și satirică;
- presă regională și locală sau săptămânală (ex. "Ouest France");
- presa teritoriilor de peste mări, foste colonii franceze (ex. "La Dépêche algérienne", "L'Echo d'Oran", "DOM-TOM");
- presă specializată – cum este cea feminină (ex. "Le Petit courrier des dames");
- presa timpului liber, economică, juridică, sportivă (ex. "L'Auto");
- presa pentru copii, tineret, de relaxare, asociativă (ex. "La Semaine de Suzette");
- presa gratuită;
- publicațiile oficiale;
- presa alternativă.

Majoritatea colecțiilor de presă ale BNF, în urma transferurilor din clădirea aflată în rue de Richelieu, operate în 1997, se află în departamentul condus de Pascal Sanz. Aici funcționează **Serviciul de presă** și **Serviciul publicațiilor oficiale**. Ritmul de intrare (suport de hârtie) este de 832 titluri – din care 225 cotidiene – și 7.300 fascicole pe lună. Astfel, sporul anual este de 200 m liniari (la care se adaugă alți 40 m ai publicațiilor oficiale). Intrările se fac prin depozit legal, abonamente, donații, schimb.

Fondurile închise (pe suport de hârtie) cuprind 100.000 de cote cu presă de interes local (ex. "L'Abeille des Vosges"), profesional (ex. "L'Industriel forain", "Le Bulletin des fruits et primeurs") ori a unor asociații (ex. "L'Auto-tram de Paris", "La France mutilée"), reviste pentru tineret ("Les Belles images"). Toate publicațiile din aceste fonduri au fost microfilmate și accesul publicului la forma lor pe suport de hârtie interzis. În acest sens au și fost depozitate la Centrul tehnic de la Bussy-St. Georges.

Fondurile de presă microfilmate (2.200 cote în 75.000 role) cuprind marile titluri ale presei naționale vechi și actuale și o selecție din cele regionale. Sporul de microfilme este de 5.500 role/an. În ce privește presa cotidiană regională, BNF cumpără și microfilmează toate edițiile. Din 2004 conservarea acestei prese este împărțită cu bibliotecile municipale (care au drept de depozit legal).

În cazul colecțiilor deteriorate se procedează la restaurare prin termocolaj înainte de microfilmare (în 2004, 229 de titluri, în 400.000 de cadre).

Programul de digitizare a presei naționale retrospective pe anii 2005 – 2009 are în vedere următoarele 21 de titluri selectate: "La Croix", "Le Temps", "Le Figaro" (cu supliment literar), "L'Humanité", "Le Petit parisien", "Le Matin", "Le Siècle", "La Presse", "Le Petit journal" (cu supliment săptămânal), "L'Action française", "L'Univers", "Le Gaulois" (cu supliment săptămânal), "Le Rappel", "La Lanterne" (cu supliment săptămânal), "Gil Blas", "La Justice", "L'intransigeant", "L'Aurore", "Le Constitutionnel", "L'Echo de Paris", "Le Journal des débats".

Programul a început cu periodice care apar și azi: "La Croix" (1883 –), "L'Humanité" (1904 –), "Le Figaro" (1826 –), la care s-a adăugat "Le Temps" (1861 – 1942). Operația de digitizare se va încheia la sfârșitul lui 2006.

A fost ales, ca "barieră mobilă", anul 1944 și apoi convenit cu direcțiile publicațiilor ce apar în continuare. BNF va digitiza apoi progresiv colecțiile formate în ultimii 60 de ani. Pentru moment, cele 27 de titluri de la începuturile presei până în 1944 reprezintă 3,2 milioane de pagini.

Digitizarea s-a făcut în format imagine, mai economicoasă și mai eficientă, nu pe format text. Aceasta deoarece cercetătorii au nevoie să consulte articolele în forma originală, în context, cu punerea în pagină, poziția ilustrațiilor ș.a.

Paginile de ziar sunt digitizate după original și păstrate în format TIFF necomprimat, fiind considerat cel mai fiabil pentru conservare îndelungată, iar difuzarea se face în format JPEG, pe site-ul web al BNF, bibliografia digitală "Gallica".

În afara imaginii facsimilate, solicitată de majoritatea cercetătorilor, sunt necesare și alte modalități de consultare: căutare pe text, navigare hipertextuală etc. De aceea, într-o etapă ulterioară, BNF își propune să convertească digitizarea originală a imaginii într-un corpus digital pe text, prin folosirea unui program de recunoaștere optică a caracterelor.

Corpusul de presă digitizată va putea fi accesat prin catalogul Bn-Opale Plus sau direct prin baza "Gallica".

S-a folosit experiența programelor de digitizare a corpusurilor de presă din marile biblioteci (Australia, Austria, SUA, Norvegia, Noua Zeelandă, Marea Britanie). Deopotrivă, au fost consultați un grup de cercetători din sala de lectură spre a vedea care le sunt dorințele în această privință. Au fost reținute astfel următoarele funcționalități:

- căutarea prin dată: acces printr-un calendar (an/lună/zi); funcția "Chioșc" (ex. toate ziarele dintr-o zi anume);
- căutare pe text cu posibilitate de segmentare (izolarea unui articol pe o pagină);
- în cuprinsul aceleiași fascicole: consultarea sumarului pentru a cunoaște structura numărului; afișarea paginii, pentru identificarea în această structură; zoom pe un extras pentru înlesnirea lecturii;
- în cuprinsul unui titlu: navigare de la o fascicolă la alta.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Finanțarea. Costurile digitizării au fost evaluate la 3,5 milioane euro, ceea ce înseamnă:

- salariile angajaților BNF pentru această sarcină (verificare, completare, pregătire a colecțiilor, funcționare a celor două canale interne);
- stocarea datelor;
- prestații externe (al treilea canal de digitizare).

Finanțarea se realizează integral din bugetul BNF, alimentat la rândul lui din subvențiile acordate de Ministerul Culturii și Comunicării.

Pentru a doua fază a lucrărilor – trecerea la digitizarea textuală – BNF caută finanțare prin sponsori și parteneriate. În primul caz, Senatul a oferit 150.000 euro anual, timp de 3 ani (2005 – 2007).

Pentru îmbogățirea și lărgirea planului de digitizare, BNF preconizează cercetări de stabilire a corpusului exhaustiv al presei franceze (completări de numere lipsă, digitizarea paginilor de corectură – când există – ale articolelor cenzurate). De asemenea, extinderea operației asupra presei regionale (în acest sens s-a încheiat un acord cu direcția cotidianului regional "Ouest France" – cu cel mai mare tiraj în presa franceză – pentru digitizarea numerelor apărute între 1899 și 1944 sub titlul "Ouest Eclair").

E în curs de perfectare o colaborare de același tip cu directorii unor ziare din Champagne Ardenne ("L'Union", "L'Est-Eclair", "L'Ardennais").

BNF vizează și digitizarea în corpusuri specializate a unor documente rare (ex. "Le Journal des économistes", publicație lunară apărută între jumătatea secolului XIX și 1940, ori "Journaux de tranchées", redactat de soldații francezi în timpul primului război mondial).

La un moment dat se va pune problema digitizării instrumentelor existente (sumare, indici, anuare ale presei) și corelării lor cu corpusul presei deja digitizat. De ex. sumarul de la "Le Temps" ori fișierul de subiecte de la "Le Matin" – la acesta din urmă lucrează deja un cercetător.

În sfârșit, se întrevede un parteneriat internațional prin prisma francofoniei, într-o primă etapă (cooperarea cu Biblioteca Națională din Québec), apoi prin dimensiunea lui europeană având drept scop crearea unei biblioteci digitale europene susținută de UE.

Programul atât de complex al digitizării corpusului de presă existent în BNF atestă interesul major al bibliotecarilor francezi, susținut, cum se vede, plenar de stat în alinierea la această modalitate ce tinde să se globalizeze, a consultării publicațiilor periodice.

Legat de programul de perspectivă al BNF trebuie observat că în România, încă din 1940, prin prof. D. Caracostea, ulterior prin N. Lupu și echipa lui, s-a realizat *Bibliografia analitică a periodicelor românești* (1790 – 1858), șase tomuri publicate între 1966 și 1972. Cronicile elogioase, în primul rând cele apărute în presa britanică, sunt o dovadă a spiritului iscoditor și riguros totodată al bibliotecarilor români dinaintea erei digitizării.

Georgeta FILITTI

Hotel Continental

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

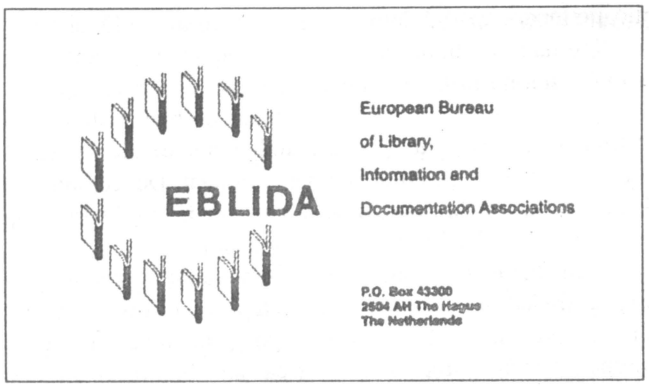

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Lobby pentru arhive și biblioteci

EBLIDA la întâlnirea cu Federația Editorilor Europeni

Pe 15 iunie 2005, Federația Editorilor Europeni și reprezentanții EBLIDA s-au întâlnit pentru prima dată în mod oficial la Bruxelles pentru a discuta politica UE și problemele legislative care privesc cele două organizații. Discuțiile preliminare au servit ca bază de stabilire a agendei comune pentru dezvoltarea viitoare, incluzând următoarele subiecte:

- Dreptul de autor și legislația drepturilor conexe în UE, cum ar fi dreptul de autor, bazele de date, întărirea dreptului proprietății intelectuale, directive privind dreptul la împrumutul public;
- liberul acces la publicare;
- Google Scholar și Biblioteca Digitală Europeană;
- directive despre managementul colectiv;
- sistemele de management al drepturilor digitale.

Cele două organizații au fost reprezentate de María Pía González Pereira, director EBLIDA, și Anne Bergman Tahon, director al Federației Editorilor Europeni.

Rezultatele întrunirii au fost pozitive, iar reprezentanții celor două organizații au hotărât să aibă o nouă întâlnire la Bruxelles, pe 14 septembrie.

Pentru relații suplimentare puteți contacta secretariatul EBLIDA (http://www.eblida.org).

Întâlnire EBLIDA / LIBER pentru promovarea cooperării

Reprezentanții LIBER (Liga Bibliotecilor Europene de Cercetare) au avut contacte cu cei ai EBLIDA în luna mai pentru a discuta despre posibile modalități de cooperare. Raf Dekeyser, director de dezvoltare pentru LIBER, i-a invitat pe directorul și președintele EBLIDA la o întâlnire organizată în contextul Conferinței Generale Anuale LIBER, care va avea loc la Groningen, pe 5 iulie.

LIBER dorește să scoată în evidență probleme de interes comun pentru comunitatea europeană, cum este cea de a-și servi mai bine membrii. Un document strategic a fost trimis recent membrilor iar alte organizații bibliotecare vor fi consultate pe 5 iulie.

În cei 13 ani de existență, EBLIDA s-a afirmat drept o organizație de prestigiu, promovând competența și parteneriatul. EBLIDA trebuie să rămână purtătorul de cuvânt european al bibliotecilor și arhivelor. Bibliotecile științifice formează un segment important al acestei organizații. EBLIDA susține cooperarea din ce în ce mai strânsă, mai bine orientată dintre bibliotecile științifice, dar avertizează și asupra unei împărțiri a lumii bibliotecilor. Contribuția reprezentanților bibliotecilor științifice în Comitetul Executiv și în grupurile de lucru este esențială. Va apărea o mare problemă dacă EBLIDA nu va mai vorbi în numele bibliotecilor cu o singură voce.

EBLIDA a depus o muncă intensă, cu un birou profesional de doar 2-3 persoane și prin colaborarea activă a multor voluntari din lumea bibliotecilor europene. LIBER se sprijină de asemenea pe contribuțiile voluntare ale membrilor și a putut oferi în ultimul timp un modest suport profesional. Este foarte important să utilizăm în cel mai bun mod toate resursele disponibile.

LIBER dorește să consolideze rolul EBLIDA în domeniul propagandei și al lobby-ului european. Îi respectă politicile și strategiile, dar urmărește unirea tuturor forțelor pentru a lucra în colaborare. Un grup de lucru EBLIDA / LIBER, alcătuit din membrii consiliilor de conducere ale celor două organizații, poate fi format pentru a pune în discuție domenii și modalități de cooperare.

Societate informațională

Principiile negocierilor UE pentru Congresul Mondial al Societății Informaționale

Pregătirile pentru al doilea Congres Mondial al Societății Informaționale (WSIS), care va avea loc la Tunis, 16 – 18 noiembrie 2005, se află în ultima fază. Acest congres trebuie să întrunească un consens internațional în două probleme-cheie nerezolvate încă: administrarea Internetului și mecanismele financiare pentru a reduce prăpastia digitală dintre lumea dezvoltată și țările în curs de dezvoltare.

Comisia Europeană a adoptat pe 2 iunie un comunicat (COM (2005)0234) în care se subliniază prioritățile pentru întrunirea de la Tunis și se recomandă să nu se redeschidă dezbaterea despre problemele stabilite la Geneva, dar, în schimb, să se accentueze pregătirea implementării principiilor convenite. Pentru promovarea unei societăți informaționale pentru toți, în conformitate cu drepturile omului și cu libertatea de expresie și diversitatea culturală și lingvistică, UE dorește păstrarea și întărirea principiilor stabilite la primul congres de la Geneva.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

În paralel cu discuțiile privind WSIS, miniștrii Telecomunicațiilor și-au împărtășit ideile în cursul unei întruniri din luna iunie, focalizată pe administrarea Internetului.

WSIS este un Congres al Națiunilor Unite la nivelul președinților de stat și de guvern. UE este reprezentată de Președinte și de Comisia Europeană, incluzând și parlamentari europeni.

Mai multe informații despre WSIS puteți găsi la http://www.itu.int/wsis sau la http://europa.eu.int/information_society/activities/internationalrel/global_issues/wsis/index_en.htm

* * *

Parlamentul European a adoptat pe 23 iunie 2005 o rezoluție propusă de parlamentarul Trautmann privind societatea informațională. O atenție specială, precizează raportul, trebuie acordată posibilelor probleme derivate din focalizarea asupra serviciilor mobile și de Internet și conținuturile acestora. *E-includerea* ar trebui să se concentreze și pe accesibilitate, pe oferirea de servicii online și pe învățarea folosirii acestora.

Raportul se adresează Uniunii Europene și statelor membre în sensul de a lua în considerare necesitatea de a proteja diversitatea culturală atunci când se iau în discuție planificările administrative și accentuează faptul că programele de alfabetizare digitală sunt esențiale.

Cât privește Congresul WSIS de la Tunis, cele mai dezbătute probleme vor fi cele legate de administrare și finanțare. Raportorul consideră că UE trebuie să susțină dezvoltarea unui mecanism de monitorizare la nivel internațional. Ideea unui fond de stat pentru finanțarea obligatorie a fost abandonată. Totuși, Fondul Solidarității Digitale, care se bazează pe contribuții voluntare și care este complementar mecanismelor existente, a fost înființat la 14 martie, în Geneva.

În plus, raportorul dorește ca responsabilitățile publice să fie clarificate în privința proprietății intelectuale și a diversității culturale. Trebuie asigurate neutralitatea și interoperabilitatea platformelor și a tehnologiilor electronice. Schimburile tehnologice, economice și culturale într-un cadru de concurență reglementat, precum și inovațiile în sistemele educaționale, programele de educație permanentă și inițiativele *e-learning* (pentru profesori și studenți) ar trebui să fie promovate. De asemenea, raportul atrage atenția asupra utilizării tehnologiilor informaționale și de comunicare, care combină principiile de pluralism, echitate, libertate și încredere în securitatea sistemului.

(Din buletinul EBLIDA "Hot News", iunie 2005)
Traducere de Julieta MOLEANU

Bulevardul Magheru

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România

– V –

Liviu BUTUC

5.3. Telefonul

Conform MDE (*tele* = departe; *phone* = sunet), aparat folosit pentru transformarea electroacustică a semnalelor sonore corespunzătoare vorbirii în semnale electromagnetice şi invers, pentru obţinerea legăturii dintre abonaţii care urmează să comunice între ei. A fost inventat de A. Meuci (1871) şi A. G. Bell (1876). Din aceeaşi familie de cuvinte: a telefona, telefonic, telefonie, telefonist, telefonometrie, telefotografie. Termenul grecesc: *telephon* – referindu-se la comunicaţia telegrafică prin tub vorbitor – este introdus de G. Huth în lucrarea: *Traité de certains instruments acoustiques... et usage du tube parlant en télégraphie.*

Evoluţie istorică

1627: Francis Bacon anticipează inventarea telefonului. În lucrarea *New Utopia* vorbeşte despre un tub lung prin care se vorbea.

1667: Fizicianul englez Robert Hooke studiază transmiterea sunetului printr-un fir întins.

1796: Germanul Huth redactează un tratat asupra "folosirii tubului vorbitor în telegrafie", pe care îl va numi telefon.

1820: Fizicianul danez Christian Oersted descoperă electromagnetismul care face posibilă realizarea unei comunicări la distanţă.

1821: Michael Faraday descoperă principiul inducţiei magnetice şi construieşte primul generator electric din lume (dinamul).

1837: Fizicianul american Charles Page descoperă că o tijă magnetică supusă unor magnetizări foarte rapide poate să emită sunete şi că aceste sunete sunt legate de numărul emisiilor de curent care le provoacă. Cercetările sale vor fi continuate de Rive şi Wertheim.

1850: Antonio Meuci, italian emigrat în America, realizează primele experienţe de telefonie la Havana.

1854: Francezul Charles Bourseul, tehnician telegrafist, prezintă o comunicare la Academia de Ştiinţe şi scrie în revista "L'Illustration": "M-am întrebat dacă nu cumva şi cuvântul rostit poate fi transmis prin electricitate", şi descrie în continuare principiul vibraţiilor sonore prin electricitate.

1860: Antonio Meuci îşi prezintă invenţia unui ziar local. În 1871 depune o cerere pentru obţinerea unui brevet (pe care din motive financiare îl pierde). În anul 2002, în urma unei decizii a Congresului SUA, se acordă paternitatea invenţiei telefonului lui Meuci, surclasându-l pe Bell.

1861: Învăţătorul german Philippe Reis prezintă la Societatea fizicienilor din Frankfurt un aparat denumit "telefon muzical".

1875: Gardiner Hubbard şi Thomas Sanders finanţează lucrările lui A. G. Bell pentru inventarea unui "telegraf vorbitor". În acelaşi timp, T. A. Edison imaginează un sistem asemănător telefonului.

14 februarie 1876: La Washington, A. G. Bell şi Elisha Gray depun în aceeaşi zi cereri de brevetare pentru telefon, Gray cu trei ore mai târziu. Prioritatea îi este acordată lui Bell, care va deţine paternitatea până în anul 2002.

9 octombrie 1876: Are loc prima convorbire telefonică la distanţă de circa 3 km între Bell şi asistentul său Watson. Primul apel: "Domnule Watson, vino aici, am nevoie de tine". Invenţia este impusă Companiei Western Union pentru suma de 100.000 de dolari, dar aceasta refuză.

27 aprilie 1877: Thomas Alva Edison brevetează un transmiţător îmbunătăţit, care transformă telefonul într-un instrument cu adevărat practic. Bucuria lui este de scurtă durată pentru că un alt inventator, Emile Berliner, a pretins că a brevetat o invenţie asemănătoare cu două săptămâni înainte de Edison.

9 iulie 1877: Sanders, Hubbard şi Bell fondează prima companie telefonică, botezând-o chiar Bell Telephone Company. Western Union pune în funcţiune prima linie telefonică între Somerville şi Boston, iar în luna decembrie pune bazele "American Speaking Telephone Company", cea mai de temut rivală companie a lui Bell. Ea dispunea deja de 250.000 de mile de cablu telegrafic.

1877: Telefonia este experimentată şi în România.

1877, decembrie: Intră în producţie transmiţătorul lui T. A. Edison.

28 ianuarie 1878: Începe la New Haven să opereze prima centrală comercială care deservea 21 de posturi telefonice, pe 8 linii.

21 februarie 1878: Apare prima carte de telefon, de fapt o foaie de hârtie care cuprindea doar 50 de nume. Preşedintele SUA, R. B. Hayes, cere instalarea primului post telefonic la Casa Albă.

1 august 1878: Thomas Watson brevetează soneria telefonului, iar T. A. Edison inventează microfonul cu cărbune.

1879: Se introduc cabluri telefonice pe stâlpi în reţelele americane de telefonie. La Londra se instalează primul sistem telefonic cu o centrală Bell Telephone.

20 februarie 1880: Compania Bell devine "American Bell Company", cu un capital de 7 milioane de dolari, operând cu 133.000 de telefoane; un doctor din orăşelul Lowell sugerează un sistem de numerotare, dar formarea numerelor de telefon va apărea abia în 1896 în Milwaukee.

1880: În Elveţia, la Zürich, este lansată prima reţea telefonică locală. Se introduce primul telefon public cu fise la Hartford (Connecticut). La început aceste posturi erau păzite de câte o persoană care primea şi banii pentru efectuarea convorbirilor.

1882: În India, la Calcutta, se instalează o centrală telefonică manuală cu 50 de linii.

1885: În SUA existau 155.000 de aparate telefonice, de două ori mai multe ca în Europa.

1886: În revista "La lumière électrique" din 17 aprilie, M. Leblanc prezintă idei elaborate de Elisha Gray între anii 1867 – 1880 privind telefonia multiplă. Se realizează prima linie telefonică între două ţări vecine, linie ce lega Parisul de Bruxelles. Giovanni Battista Manzi concepe şi creează o centrală telefonică cu selecţie automată.

1889: Americanul A. B. Strowger instalează în SUA prima centrală telefonică automată din lume.

1892: Bell Company deţine 240.000 de posturi telefonice. Se deschide prima linie telefonică New York – Chicago; în La Porte (Indiana) se pune în aplicare prima centrală cu legături automate de tip A. B. Strowger.

1893: La Budapesta, Theodore Puskas dezvoltă un serviciu telefonic numit Telefon Hirmonds, prin care punea la dispoziţia abonaţilor buletine de ştiri, revista presei, ştiri sportive etc., prefigurând sistemul de radiodifuziune sau telefoanele 3G de la începutul mileniului III.

1896: Intră în funcţiune la Milwaukee's City Hall primul telefon cu disc – invenţie a lui A. E. Keith, în colaborare cu J. Erickson şi C. J. Erickson.

1900: Bell Telephone System are 856.000 telefoane în serviciu. Profesorul M. I. Pupin inventează şi pune în uz bobinele de inducţie care optimizează calitatea transmisiunilor la distanţă de 3-4 ori. În SUA există 1 telefon la 60 de persoane, Suedia – 1 la 215, Franţa – 1 la 1.216, Rusia – 1 la 6.958 persoane.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1903: Companiile independente americane dețin 2 milioane de posturi, iar Bell System, 1.278.000 posturi.

1905: Se perfecționează telefonul cu disc.

1906: Lee De Forest inventează trioda care permite telefonia la mare distanță. Acum telefonia putea acoperi întreg teritoriul SUA.

1907: Românul Augustin Maior este primul care experimentează comunicații simultane pe un număr de 5 căi pe o singură transmisie (15 km la Budapesta).

1908: Ernest Ruhmer realizează comunicația telefonică prin curenți purtători între laboratorul și locuința sa.

1910: Bell System ajunge la 5.883.000 telefoane conectate.

1910 – 1911: G. O. Squier (SUA) realizează o instalație experimentală operațională de multiplexare pe o linie telefonică reală, ca și românul A. Maior.

1914: Se deschide linia telefonică transcontinentală New York – San Francisco.

1915: Compania Bell System introduce amplificatoarele cu tuburi electronice pentru telecomunicațiile dintre cele două coaste ale SUA. La 25 ianuarie au loc ceremoniile oficiale de deschidere a liniei telefonice transcontinentale New York – San Francisco.

1918 – 1919: După trecerea la utilizarea tuburilor electronice și a filtrelor electrice, apar primele echipamente comerciale de telefonie multiplă în 1918 în SUA și în anul 1919 în Germania.

1925: Bell Telephone are 12 milioane de telefoane în serviciu.

1927: Se inaugurează serviciile telefonice care leagă SUA de Marea Britanie. Rețelele de cabluri telefonice ating 9.600 km în Anglia; 7.400 km în Germania; 1.600 km în Elveția și 1.500 km în Franța.

1938: Bell System controlează 83% din liniile telefonice americane, 91% din fabricile producătoare de echipamente telefonice și 98% din liniile interurbane și internaționale.

17 iulie 1946: În orașul american Saint Louis, AT&T și South Western Bell prezintă primul sistem comercial american de radiofonie mobilă.

1948: La Richmond (Indiana) se introduce primul serviciu de telefonie integral automatizat.

1 iulie 1948: Din laboratoarele Bell iese tranzistorul, rezultat al cercetătorilor W. Shockley, J. Bardeen și W. Brattain. Această invenție va revoluționa total industria telefoniei, precum și comunicațiile în general.

17 august 1951: Devine operațional primul sistem transcontinental bazat pe microunde. Un număr de 107 relee se întindeau între New York și San Francisco.

1956: Este pozat primul cablu coaxial submarin transatlantic între Terra Nova și Scoția pentru transmiterea și recepționarea telexurilor și convorbirilor telefonice.

1959: Cablul TAT 2, proprietate comună a Angliei, Franței și Germaniei. CANTAT – cablu între Anglia și Canada.

1962: Încercări de implementare a tehnologiei digitale în rețeaua publică din SUA. Lansarea primului satelit de comunicații "Telstar I" care putea susține 600 căi telefonice sau 1 canal de televiziune. Apare primul sistem digital de transmisiuni (Bell T1) pus în funcțiune de AT&T Corporation.

1963: Din laboratoarele Bell iese prima centrală telefonică parțial digitală, "101 ESS". Se introduce în uz primul telefon cu taste, numit Western Electric 1500. Avea doar 10 taste și fusese testat încă din anul 1959.

1963: TAT 3 – cablu între Marea Britanie și SUA; COMPAC – cablu pozat în Oceanul Pacific.

1965: Bell System pune în funcțiune primul cablu subteran transcontinental apt să reziste la o explozie nucleară. Se lansează primul satelit comercial de comunicații, dispunând de 240 de circuite telefonice duble, și prima centrală computerizată care a fost instalată în New Jersey. În alcătuirea ei intrau 160.000 de diode, 55.000 de tranzistori și 226.000 de rezistențe.

1969: Apar primele pagere.

1971: Este dată în folosință prima linie videotelefonică din Europa pe o distanță de 400 km dintre München și Darmstadt.

Alexander Graham Bell în timpul primei convorbiri telefonice dintre New York și Chicago

1975: Este produsă prima centrală digitală de către Northern Telecom, utilizând metoda PCM (Pulse Code Modulation).

1977: În SUA sunt puse în funcțiune 2 sisteme telefonice pe fibră optică: unul în Santa Monica (realizat de General Telephone & Electronics) și altul la Chicago (de către AT&T).

1978: Devine funcțional primul sistem de telefonie celulară. Se experimentează telecomunicația prin laser.

1979: Japonezii scot primul telefon celular comercial (la Tokio) – ultimul răcnet în materie de comoditate și pragmatism în comunicare.

1980: Apare și se dezvoltă sistemul celular din prima generație care oferea doar serviciul vocal. Se experimentează la București telecomunicația prin laser.

1983: Ultima centrală telefonică cu manivelă din SUA iese din serviciu.

1984: Se generalizează telefonia mobilă. Conceptul a fost teoretizat imediat după război de D. H. Ring într-un articol nepublicat.

1988: Se pozează un cablu telefonic transpacific între SUA și Hawai (3.000 km) prin care se pot realiza 36.000 convorbiri simultane.

1990: Telefonia mobilă începe să se generalizeze.

1991: Se extinde sistemul celular din generația a doua (G2), apt să ofere, pe lângă serviciul vocal, și transmisii de date cu viteză redusă.

2000: Începe convergența rețelei telefonice și a Internet-ului.

2004: Numărul abonaților de telefonie mobilă atinsese 1,5 miliarde (25% din populația globului), iar în 2008 se preconizează ca în jur de 3 miliarde de cetățeni ai Terrei să fie abonați la telefonia celulară. La sfârșitul anului 2004, 28% din totalul apelurilor telefonice de voce erau realizate prin telefonie mobilă. Până în 2008 se estimează că acestea vor ajunge să reprezinte 50% din total. Generalizarea pe piața mondială a telefoanelor mobile cu cameră foto digitală. La nivel mondial s-au vândut, în anul 2004, 215 milioane de astfel de celulare. Firma Nokia are o cotă de piață de 48% pe acest segment. După ce s-a transformat în aparat foto digital, televizor și walkman, telefonul mobil oferă și serviciul de radio vizual, care permite utilizatorului să recepționeze postul local de radio FM și să primească în același timp informații interactive și grafică sin-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

cronizate cu transmisia radio. Pe lângă facilitatea FM a terminalului, utilizatorii pot vedea numele artistului şi titlul piesei în derulare, pot verifica datele concertelor viitoare, pot achiziţiona tonuri de apel sau alt conţinut legat de artistul respectiv sau pot să participe la promoţiile postului radio, creându-se astfel interactivitate. Primul post de radio care şi-a dezvoltat aceste servicii pentru telefonia mobilă este "KISS FM" din Finlanda, lansat la 1 martie 2005. A fost urmat de Radio City (Finlanda), The Voice (Suedia), FFN Hit Radio (Germania), Virgin Radio (Marea Britanie), Broadcast Asia (Singapore) şi Infinity (SUA).

2005: Va fi marcat de dezvoltarea serviciilor 3G pe piaţa mondială. Telefoanele mobile din a treia generaţie sunt adevărate mijloace de comunicare, recreere şi divertisment, putând oferi muzică, videoclipuri şi transmisii în direct de televiziune, conexiuni Internet. Deşi scumpe, se preconizează ca acestea să seducă peste 70 milioane de utilizatori în anul 2005. Trebuie remarcat, în acest context, că ponderea apelurilor de voce va scădea în favoarea traficului de date care va creşte de la 3% în prezent la circa 10% la finele anului 2005. În Europa, rata de penetrare a telefoniei mobile este foarte mare. Astfel, Marea Britanie şi Cehia au 100%, adică omul şi celularul, în Franţa este de 80%. În ţările postcomuniste ritmul penetrării este alert, cel mai mic fiind în Polonia, cu doar 47%. Este în pregătire celularul din generaţia a 4-a (G4), cu viteză de transmisie mult mai mare, controlul exercitat de utilizator asupra serviciilor, servicii mobile multimedia, bazate pe interactivitate, canale de legătură cu reţeaua de radiodifuziune, TV şi Internet.

2010: Până la sfârşitul anului 2010 se estimează că toate telefoanele mobile de pe piaţă, în uz, vor permite accesul la Internet.

* * *

În România, invenţia epocală a medicului A. G. Bell pătrunde la circa doi ani după ce acesta rostise, în luna martie 1876, la Boston, primul apel pe sârmă, adresat asistentului său: "Domnule Watson, vino până aici, am nevoie de dumneata".

Sursele arhivistice ne informează că noul mijloc de comunicare verbală (dialog la distanţă) este introdus experimental în Bucureşti la sfârşitul anului 1877 de către firma Teirich&Leopolder, când se fac şi demonstraţii de convorbiri pe distanţe de 100 m. În primele luni ale anului 1878, când Bell abia îşi brevetase invenţia, revista "Femeia română" anunţa sentenţios: "Telefonul se poate vedea şi în Bucureşti, la domnul Engel, primul constructor român de aparate mecanice, lângă grădina Cişmigiu, pe intrarea Schlader. Recomandăm cititorilor noştri de a nu pierde din vedere această frumoasă ocaziune de a vedea telefonul". În iulie acelaşi an, dirigintele oficiului poştal din Giurgiu, C. Floru, publica lucrarea intitulată: *Telefonie electrică*, în care spunea între altele că "a văzut şi a vorbit cu telefonul instalat la fabrica de aparate telegrafice a domnului Leopold Teirich din Bucureşti". Dintre marile personalităţi ale vremii care s-au numărat printre primii utilizatori ai noii izbânzi tehnice este şi Titu Maiorescu, cu o convorbire pe linia telegrafică de la Dorohoi la Mihăileni (localitate aflată la graniţa cu Austria).

Din cele consemnate până acum reiese clar că primele instalaţii telefonice sunt rezultatul unor iniţiative particulare. Primele linii telefonice în adevăratul sens tehnico-pragmatic se inaugurează la Timişoara în anii 1881 – 1882, prioritatea fiind impusă de legăturile cu Viena. Ulterior, pentru necesităţile autorităţilor şi doar în perimetrul urban, vor mai fi construite linii telefonice şi la Sibiu, Cluj, Arad şi Oradea. În Moldova, Iaşul este primul oraş care din 1882 va beneficia de acest inedit serviciu public. Va fi urmat de oraşul Galaţi, care încă din 1884 întocmeşte un deviz bine documentat pentru instalarea telefoanelor. Reţeaua în sine, însă, se va finaliza deabia în anul 1887, utilizând "sârmă din fer şi aparate furnizate de firma Breuget din Paris". Această linie "deservea cinci comisii de poliţie, cazarma pompierilor şi alte şase posturi finale, toate conectate la «centrala» de la poliţia oraşului Galaţi"[113].

În capitală, prima linie telefonică, particulară, se întinde între magazinul şi tipografia Socec, în anul 1883. Anul următor apare şi o linie telefonică de stat între Poşta Centrală şi Ministerul de Interne. Prima centrală telefonică din ţara noastră apare menţionată în "Monitorul oficial" din 3 martie 1886, în acelaşi an în care Parisul devenea primul oraş european cu o reţea telefonică urbană şi realiza prima legătură telefonică interstatală, Franţa – Belgia. Instalată în Bucureşti, aceasta dispunea iniţial de 5 posturi telefonice, pentru ca 6 ani mai târziu (1892) să ajungă la 50 posturi, din care 42 erau folosite de autorităţi şi întreprinderi, iar 8 erau particulare. Primul circuit interurban apare în anul 1890 între oraşele Galaţi şi Brăila şi apoi Brăila – Bucureşti. În anul 1893 se deschide şi serviciul interurban Bucureşti –Sinaia – castelul regal Peleş. Între 1893 – 1894 se extinde serviciul public de telefonie în oraşele Brăila, Galaţi şi Bucureşti, cu staţii centrale de 50 – 100 linii. Urmare a acestor extinderi, apare şi prima carte de telefoane (1894), având înscrise numerele a 31 de posturi telefonice. Până în anul 1900 sunt introduse servicii publice de telefonie în oraşele Ploieşti, Iaşi, Craiova (1896), Botoşani (1897), Târgovişte (1898) ş.a.

Pentru a întări securitatea statului şi pentru a stopa indisciplina şi dezordinea din extinderea liniilor particulare, în anul 1886 este amendată Legea telegrafo-poştală din anul 1880, stabilindu-se că statul îşi rezervă dreptul de monopol asupra telegrafului şi poştei. "Nimeni altul – se spunea în lege – n-are dreptul să transmită semnale de la un loc la altul sau să schimbe corespondenţe de orice natură fie prin maşini sau aparate telegrafice, telefonice sau orice alt mijloc". Aceeaşi măsură se instituie şi în Transilvania, începând cu anul 1888, când statul preia şi răscumpără toate instalaţiile particulare, iar din anul următor se unifică telegraful cu poşta şi "se constituie o singură Direcţiune Generală Telegrafo-Poştală, care avea să se ocupe de toate problemele privind activitatea de telecomunicaţii şi poştă"[114].

La 23 mai 1892, Parlamentul României promulgă o lege specială – Legea de exploataţie telefonică – prin care se reglementau condiţiile instalării şi utilizării telefoniei pe bază de abonament, se stabileau taxele convorbirilor şi durata acestora, precum şi sancţiunile aplicate în urma nerespectării prevederilor legii.

La un sfert de veac de la primul telefon promoţional adus în România, circuitele telefonice ajunseseră la 3.634 km fire reţea urbană şi la 8.994 fire interurbane, din care 916 km fire particulare şi 4.966 km fire întreţinute de judeţe, fiind instalate 52 de staţiuni centrale, 306 cabine publice şi 2.883 posturi de abonat de la care, în acelaşi an, s-au efectuat 1.825.268 convorbiri urbane şi 115.536 convorbiri interurbane[115].

Dezvoltarea impetuoasă a telegrafiei şi telefoniei a impus autorităţilor statului român necesitatea edificării unui centru coordonator. Ideea construirii unui "Palat al poştelor şi telegrafelor" se materializează într-o lege votată în anul 1892. Licitaţia pentru construcţia Palatului Poştelor se va ţine în anul 1894 şi va fi câştigată de "Societatea română de construcţii şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

lucrări publice" condusă de Effingam Grant. Planurile au fost întocmite de arhitectul român Săvulescu, iar piatra de temelie s-a pus în ziua de 20 octombrie, orele 11, în prezența regelui Carol I și a autorităților centrale și locale. Întreg edificiul, considerat un adevărat monument de arhitectură, se va finaliza în luna octombrie a anului 1899, când se vor muta în noul local divizia tehnică și contabilitatea, iar din aprilie anul următor și celelalte servicii ale DGPTT.

Introducerea telefoniei devenise o importantă sursă de venituri pentru statul român. Așa se face că, beneficiind de o lege din anul 1894, prin care autoritățile locale puteau, pe cheltuială proprie, să înființeze rețele de telefonie, liniile telefonice încep să se extindă și în mediul rural, astfel că în primii 6 ani ai secolului XX, numărul de posturi telefonice comunale ajunsese la 1.994. Și în Transilvania, după etatizarea telefoanelor și unirea acestora, în 1889, cu telegraful și poșta, sub conducerea Direcțiunii generale telegrafo-poștale de la Budapesta, s-au construit noi rețele telefonice în aproape toate principalele orașe și a crescut simțitor numărul de abonați. Inițiative similare se întreprind și în privința realizării unor linii telefonice internaționale. Primele legături telefonice de acest gen au fost stabilite cu Bulgaria (1903), Ungaria (1905) și Austria (1913) pe rutele: București – Brașov – Cluj – Budapesta; București – Turnu Severin – Orșova – Herculane – Timișoara – Kikinda – Szeged; București – Buzău – Bacău – Burdujeni – Viena etc. Deși un stat mic și cu potențial economic precar, România ține pasul cu noile tendințe și aplicații în comunicațiile mondiale. Astfel, în anul 1901, în noul Palat al Poștelor, se va da în exploatare o centrală telefonică manuală cu baterie centrală tip Western Electric, având o capacitate de 3.000 linii, care prelua toți abonații din capitală prin cabluri subterane. Comutatorul instalat reprezenta, la acea vreme, cel mai perfecționat multiplu telefonic din Europa continentală. În aceeași perioadă, cercetători români în domeniu se aflau în avangardă prin ideile și aplicațiile lor. E de ajuns să menționăm pe Ion (Iancu) Constantinescu, care brevetează în Franța aparatul teletipografic, ce va sta la baza conceperii teleimprimatorului. În Transilvania, Augustin Sabiniu Maior, inginer la Direcția Centrală PTT Budapesta, întreprinde cercetări în domeniul transmisiunilor multiple și va fi primul în lume care, în anul 1905, va propune realizarea comunicațiilor telefonice multiple cu ajutorul curenților alternativi de înaltă frecvență[116]. Grație acestor preocupări și progrese în dezvoltarea telecomunicațiilor, în preajma primului război mondial, România (inclusiv Transilvania) dispunea de o rețea telefonică bine configurată, care acoperea întreg teritoriul țării și putea avea contacte de gen cu marile orașe europene.

După primul război mondial și ca urmare a Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, în Transilvania, poștele, telegrafele și telefoanele intră sub administrație românească, iar în anul 1920 vor face parte integrantă din DGPTT din România întregită. Principalele eforturi se îndreaptă acum în direcția înfăptuirii unui sistem unic de telecomunicații și dezvoltat proporțional pe întregul cuprins al țării, precum și a continuării extinderii și modernizării rețelelor telefonice și a dezvoltării învățământului profesional de profil, prin deschiderea unor școli la Oradea, Timișoara, Roman, Chișinău, Cernăuți și București.

La 1 mai 1927, s-a consumat la București un eveniment deosebit: inaugurarea primei centrale automate pentru abonați (într-un local din Bulevardul Dacia, nr. 45), în prezența generalului Văleanu (ministrul Comunicațiilor), C. Meissner (ministrul Lucrărilor publice) și Gr. Trancu Iași (ministrul Muncii). Această centrală era în sistem Rotary, cu o capacitate totală de 10.000 de numere, din care 3.000 instalate imediat. Toate lucrările necesare achiziționării echipamentului și punerii lui în exploatare au fost asigurate de renumita firmă Bell Telephone Manufacturing din Anvers.

Telefon în formă de sfeșnic, anii 1920 – 1930

Cu toate demersurile întreprinse în sfera dezvoltării și modernizării infrastructurii rețelei telefonice, România era într-un devans îngrijorător la principalii indicatori de extindere și exploatare față de alte țări de pe mapamond. Astfel, în timp ce în America, în anul 1930, erau 16 telefoane la 100 locuitori, iar convorbirile ajunseseră la 230/an/locuitor, în Germania 4,6 telefoane și 38 convorbiri/an, în Franța 2,3 telefoane și 10 convorbiri/an, în România se înregistrau 0,3 telefoane la 100 locuitori cu 5 convorbiri/an. În privința densității de linii telefonice/kmp, SUA aveau 11 km de rețea, Belgia 5,5 km, Anglia 4, iar România doar 1,1 km și, în timp ce la San Francisco erau 33 telefoane la 100 locuitori, la Stockholm 30, Zürich 15, Berlin 11, Praga și Varșovia 4, la București erau 1,7 telefoane la 100 locuitori. Acest handicap, precum și alte considerente de ordin economic și politic au determinat pe guvernanții vremii să dea "Legea pentru dezvoltarea și perfecționarea serviciului telefonic român", din 11 iulie 1930, prin care sectorul de telecomunicații din România era concesionat societății americane "International Telephone and Telegraph Corporation" (ITT). Deși concesionarea era un act pozitiv, ea a ridicat ulterior probleme privind respectarea contractului, modul de exploatare a rețelelor, precum și rezolvarea unor situații legate de securitatea națională, deși din contractul de concesionare erau excluse serviciile Ministerului Armatei, Marelui Stat Major, Ministerului de Interne, Siguranței Gene-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

rale a Statului și Regiei Autonome CFR. Pentru executarea contractului, la 1 ianuarie 1931 era înființată Societatea Anonimă Română de Telefoane (SART). Activitatea SART s-a concretizat prin construcția Palatului Telefoanelor, finalizat în aprilie 1933 după planul arhitectului Edmond van Sanen Algi, și s-a extins rețeaua telefonică. Astfel, dacă în anul 1930 în România erau instalate peste 65.000 posturi telefonice, s-a ajuns ca în anul 1938 acestea să fie de 92.000 (72% în centrale automate) și 110.339 în 1943 (din care 54.000 numai în București). La acestea trebuie adăugate cele 1.000 de centrale și stațiuni de înaltă frecvență de la oficiile din țară și peste 1.000 de centrale particulare instalate la diverse întreprinderi și autorități din București și provincie. Numărul convorbirilor telefonice interurbane a crescut de la 2.997.728 (1930) la 11.783.364 în 1943. S-au instalat centrale telefonice noi la Iași, Arad, Cluj, Galați, Constanța, Brăila, Craiova, Timișoara, Chișinău, Cernăuți. De asemenea, s-au montat noi cabluri subterane pentru legături interurbane: București – Urziceni – Buzău – Focșani – Bacău – Roman – Cernăuți – Orășeni; București – Ploiești de 57 km (1939); Ploiești – Buzău de 72 km, Ploiești – Brașov etc.

După război, odată cu instalarea regimului comunist, la 11 iunie 1948, prin actul naționalizării, Serviciul PTT este trecut în proprietatea statului, iar SART își încetează activitatea după 18 ani. În anul 1951, printr-o hotărâre a Consiliului de Miniștri din 10 aprilie, se înființează Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, Direcția PTT. În anii regimului comunist, deși imixtiunile politico-ideologice se resimt acut în activitatea compartimentului telecomunicațiilor prin politica de monopol, dirijismul excesiv centralizat și excesul de indiscreție prin ingerințele în convorbirile telefonice, totuși avem de-a face cu o dezvoltare și modernizare a infrastructurii și a industriilor de echipamente și componente, cu o evoluție ascendentă a cercetării și învățământului în domeniu. În acest sens trebuie menționată înființarea, în anul 1955, a Laboratorului de Cercetări în Telecomunicații, iar în cadrul secției de profil din Universitatea Politehnică București se afirmă, cu contribuții de valoare, Iancu Constantinescu, care a participat la elaborarea primelor planuri de dezvoltare a telecomunicațiilor pentru perioada 1948 – 1961, Vasilescu-Karpen, Sergiu Condrea, mulți ani șeful catedrei de telefonie-telegrafie a UPB, Paul Postelnicu, Adelaida Mateescu, Andrei Chirică, Sofronie Ștefănescu și alții. După ce în anul 1962 se experimentase în SUA tehnologia transmisiunilor digitale, utilizând metoda RCM, în România încercări de gen au loc în anul 1972, finalizate cu un sistem experimental în anul 1976. În 1975 se renunță la stațiile satelit cu capacitate mică (denumite și "centrale de bloc") și se achiziționează o licență de fabricație din Belgia pentru marile centrale de tip crossbar Pentaconta.

După decembrie 1989, printr-o hotărâre a noului guvern provizoriu, ia ființă Rom-Post-Telecom, companie cu capital integral de stat, independentă de Ministerul Telecomunicațiilor, și în același timp se liberalizează piața aparatelor de telefonie și se introduc serviciile telefonice cu valoare adăugată. În luna iulie 1991 se înființează societatea comercială RomTelecom, singurul operator de telefonie fixă din țară. În anul 1997, RomTelecom devine societate pe acțiuni, iar anul următor este privatizată prin achiziționarea ei, contra sumei de 675 milioane dolari, de către compania greacă OTE, care, din ianuarie 2003, devine acționar majoritar, deținând 54% din acțiuni. Din același an se liberalizează și activitatea de telecomunicații, permițând astfel multor companii particulare să ceară licențe de operare pentru telefonia fixă. Dintre cele care și-au ajudecat licența de funcționare amintim, pe lângă RomTelecom cu peste 4 milioane abonați, pe: Astral Telecom SA, Atlas Telecom Oradea, Romania Data System (RDS) și SC Telecomunicații CFR SA. În anul 1994 se finalizează strategia de digitalizare a rețelei de telecomunicații, suportul fizic fiind asigurat de cabluri cu fibră optică. Un an mai târziu, "Agenția de Telecomunicații CFR" (ATCFR), a doua rețea de telcomunicații după RomTelecom, renunță la transmisiunile analogice și trece la introducerea transmisiunilor la mare distanță pe fibră optică, operațiune finalizată în anul 1999.

După o "epidemie" de pagere, survenită imediat după revoluția postdecembristă, România face cunoștință cu telefonia mobilă, oferind acesteia o piață "virgină" și dornică de absorbție a tehnologiilor de comunicare inedite și exotice. Prima companie intrată pe piața comunicațiilor mobile, sub numele de "Telefonica România" (actuala Zapp Mobile), a fost operator exclusiv în domeniu, între anii 1993 – 1997. Punctul forte al acestui serviciu de telefonie mobilă îl constituie Internetul mobil.

În anul 1996, a intrat pe piață Compania Orange care a obținut licența GSM 900 pentru o perioadă de 15 ani. În anul 2002 deținea o cotă de piață de 43,5%, clasându-se astfel pe locul II în rândul operatorilor din România, după Connex. Are un grad de acoperire a rețelei cu 77,87% din teritoriu și 97% din populație.

Lider pe piață în România rămâne, însă, Connex, care este marcă înregistrată a MobiFon SA. Este compania care a lansat prima rețea GSM din România, în aprilie 1997. Extrem de popular în multe țări europene, standardul GSM a fost introdus în anul 1982, în scopul de a crea un protocol comun pentru telefonia celulară din Europa. După aproape 8 ani de activitate, Connex înregistrează peste 3 milioane de clienți și o cotă de piață de circa 50%. Rețeaua Connex acoperă 95% din populația României și oferă servicii de roaming în 105 țări, prin 242 de operatori[117].

Rata de penetrare a telefoniei portabile în România era de 0,8% în anul 1998. La sfârșitul anului 2004, numărul de utilizatori ai serviciilor de telefonie mobilă ajunsese la aproape jumătate din populația țării. În cursul anului 2006 se estimează că 70% dintre români vor folosi un telefon mobil. În anul 2005 se preconizează lansarea telefoniei 3G în România. În acest sens, Connex a prezentat deja și primul model din seria telefoanelor cu capabilități 3G ofertat potențialilor utilizatori de firma Nokia. De asemenea, MobiFon a testat o rețea de telefonie de generația a treia, bazată pe echipamente Siemens și Ericsson, fiind efectuate o serie de apeluri de video-telefonie între locații situate în București, Craiova, Cluj-Napoca și Brașov. Telefonia mobilă 3G permite utilizatorului acces rapid la Internet, transfer de date și imagini, audiția de muzică pe telefonul mobil, precum și vizualizarea paginilor web cu elemente grafice și servicii de localizare, urmărirea de transmisii TV în direct. Astfel, telefonul mobil devine din instrument de comunicare și de relație și un agregat tehnic de informare, recreere și divertisment. În cursul anului 2004 au fost scoase la licitație 4 licențe 3G. Două dintre acestea au fost deja adjudecate de Connex și Orange.

În prima jumătate a anului 2005, rata de penetrare a

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

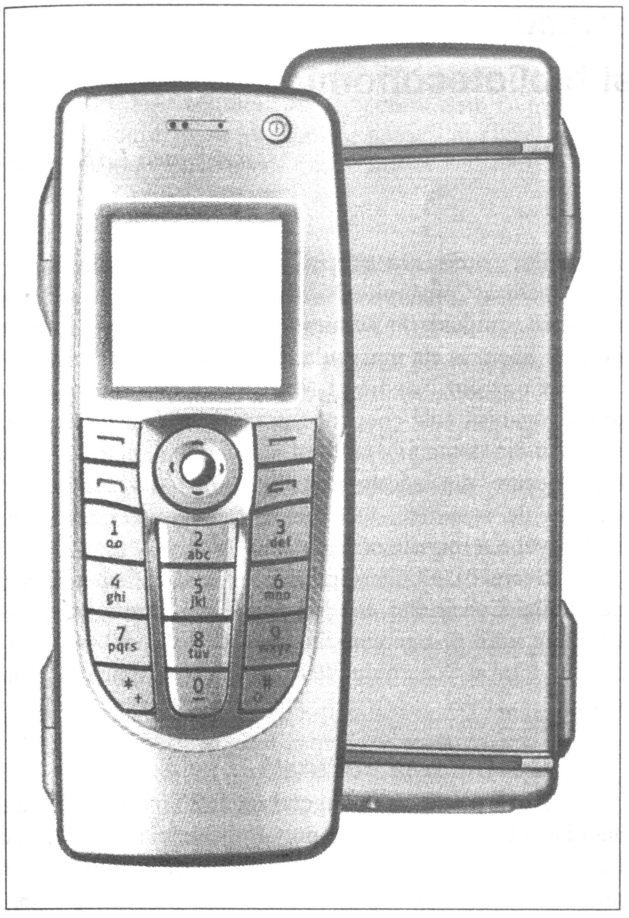

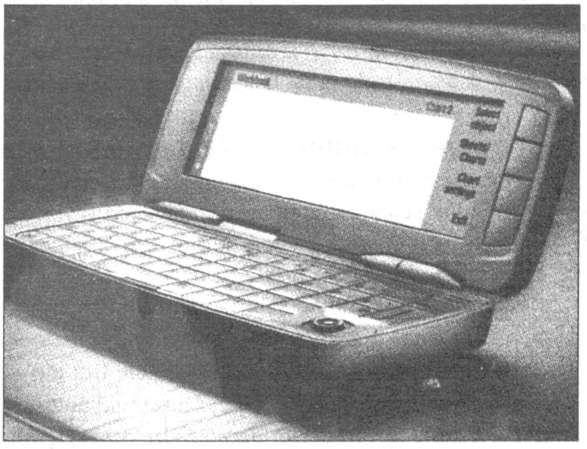

telefoniei mobile a atins 50%, fiind înregistrați aproximativ 10,2 milioane de abonați. Conform estimărilor Ministerului Comunicațiilor, la sfârșitul anului 2005 acoperirea telefoniei mobile va fi de 57%. În privința telefoniei fixe, precizăm că până în prezent au intrat pe piață 60 de operatori alternativi și existau, la sfârșitul anului 2004, 4.389.000 abonați. Dintre aceștia, 4,33 milioane sunt abonați RomTelecom.

Un segment important îl reprezintă telefoanele publice. În România existau, la nivelul anului 2004, 22.000 telefoane publice din care ceva mai mult de 15.000 în provincie. În zonele rurale, aceste aparate sunt la mare căutare, pentru că veniturile populației sunt mai mici, iar rata de penetrare a telefoniei mobile este mai redusă. Printre proiectele companiei RomTelecom privind telefonia publică se numără și acela de a le oferi clienților posibilitatea de a trimite scurte mesaje scrise (SMS) de la posturile telefonice publice. Deși sunt o noutate la noi, în străinătate aceste servicii există de câțiva ani.

Piața aparatelor celulare este aptă să satisfacă cele mai exigente deziderate prin format, design și capabilități de comunicare audio-vizuală. Cele mai noi modele provin de la firme tradițional prestigioase precum Sony Ericsson. Aceasta a prezentat tipurile:

W800 – primul telefon walkman din lume. Îl poți folosi pentru a asculta muzică sau pentru a face fotografii de 2 megapixeli. Poate stoca până la 500 MB (în jur de 150 melodii sau câteva sute de fotografii). Bateria îi rezistă cel puțin 30 de ore.

Z800 este un telefon 3G și va putea fi folosit pentru a naviga pe Internet la viteze foarte mari, pentru a descărca filme, muzică, pentru a citi mail-urile direct de pe ecran.

K600 asigură posibilitatea de conectare la rețele 3G, inclusiv videotelefonie, și are o cameră foto de 1,3 megapixeli.

La telefoane fixe, ultimul model aparține firmei Siemens, un telefon cordless (fără fir), transmisia între receptor și bază făcându-se prin unde radio. Au avertizare optică în momentul în care primește un apel telefonic, sunt dotate cu sunete și hands-free-ul încorporat. În plus, pot trimite mesajele scrise dacă rețeaua de telefonie fixă le oferă utilizatorilor această posibilitate[118].

Ca mijloc de comunicare, telefonul a revoluționat comunicarea la distanță prin transmiterea bilaterală a vorbirii. Favorizează interactivitatea, dar nu mai multor persoane. Dialogul este sincron și discret, dar nu exclude imixtiuni în intimitatea comunicării. Introducerea telefoniei celulare restrânge infrastructura și cheltuielile aferente și face posibilă introducerea noului mijloc de comunicație și în zonele inaccesibile sau în țările cu potențial economic precar.

Bibliografie și note

113. Enciu, Gh. – *Ibidem.*
114. Enciu, Gh. – *Ibidem.*
115. Enciu, Gh. – *Ibidem.*
116. Drăgănescu, Mihai (coordonator) – *Ibidem.*
117. *Ghidul Comunicațiilor IT&C*, București, 2004.
118. "Telefoanele mobile, ultima frontieră". În: "Jurnalul Național", 21 martie 2005.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Țările nordice: cooperare culturală și biblioteconomică

Asbjørn LANGELAND

Asbjørn Langeland a fost, din 2003, Director al Comitetului pentru Literatură Nordică și Biblioteci (NORDBOK). S-a format ca bibliotecar și a urmat studii suplimentare de drept la Universitatea din Oslo. Timp de 12 ani, a deținut funcția de Director General al Directoratului Norvegian al Bibliotecilor Publice și a lucrat, de asemenea, ca șef de departament la Școala Norvegiană de Biblioteconomie și director al Bibliotecii Districtului Akerhus. A fost membru al diverselor comitete profesionale și politice la nivel nordic și național. Din 1996 până în 2004, a fost membru al Comisiei Norvegiene pentru UNESCO. În IFLA, a fost membru al Comitetului pentru Servicii de Bibliotecă destinate Populațiilor Multiculturale.

Cooperarea culturală și biblioteconomică

Vizitatorii Norvegiei se confruntă deseori cu două concepte: țări scandinave și țări nordice. *Scandinavia* este numele dat spațiului geografic al Danemarcei, Norvegiei și Suediei. Limbile vorbite – daneza, norvegiana și suedeza – sunt foarte înrudite, fapt ce permite oamenilor din aceste țări să se înțeleagă fără mare dificultate. *Țări nordice* este un termen extins, incluzând nu numai cele trei țări scandinave, dar și Finlanda, Islanda și cele trei regiuni autonome – Groenlanda, Åland și Insulele Faeroe. În acest spațiu se vorbesc nu mai puțin de opt limbi. În afară de daneză, norvegiană și suedeză, sunt cunoscute finlandeza, faeroeza, islandeza, groenlandeza și sami, toate dezvoltate din familia limbilor scandinave.

Cooperarea nordică la nivel guvernamental

Între guvernele țărilor nordice s-au dezvoltat relații de cooperare, rezultând un număr mare de organisme de consiliere, comitete și instituții înființate sub umbrela nordică numită *Norden*, în limbaj scandinavic. La vârful ierarhiei există două organisme: Consiliul Nordic și Consiliul Nordic al Miniștrilor. Cel dintâi se ocupă de cooperarea nordică la nivel guvernamental, iar al doilea este preocupat de cooperarea dintre guverne.

Consiliul Nordic are 87 de membri, care fac parte din parlamentele țărilor din care provin. Fiecare parlament a stabilit un secretariat nordic pentru a servi, în Consiliul Nordic, delegația țării respective. Consiliul Nordic a fost înființat în 1952, iar de-a lungul anilor a avut multe inițiative de importanță majoră pentru locuitorii țărilor nordice. Unul dintre primele rezultate ale acestei cooperări a fost introducerea dreptului cetățenilor nordici de a călători fără pașaport în interiorul țărilor nordice. Alte măsuri au urmărit constituirea unei piețe comune a locurilor de muncă și a unui sistem educațional coordonat. Coordonarea în domeniul educațional a dat cetățenilor nordici posibilitatea de a alege să studieze la orice instituție de învățământ din regiunea nordică și oportunitatea ca rezultatele examinărilor și diplomele dintr-o țară nordică să fie automat recunoscute în toate celelalte state nordice. Consiliul a vizat și un consens în materie de legislație, cu scopul de a asigura, în interiorul granițelor, drepturi egale tuturor cetățenilor nordici. În general, se poate spune că principala preocupare a Consiliului Nordic a fost aceea de a desființa restricțiile impuse de granițe și de a promova o cooperare nordică liberă în cât mai multe domenii posibile.

Consiliul Nordic al Miniștrilor este împărțit în mai multe organisme de cooperare permanentă care îi cuprind pe miniștrii din domeniile cultural, educațional, mediu, transport etc. Fiecare din aceste consilii ministeriale are propriul comitet de susținere, incluzând oficiali guvernamentali de înalt nivel din ministerele implicate.

Secretariatul Consiliului este situat în Copenhaga. Sub auspiciile Consiliului de Miniștri, mai multe instituții și comitete nordice operează în toate țările membre. În 2005, bugetul total al Consiliului de Miniștri este estimat la 111 milioane €.

Cooperarea culturală

Aproape 20% din bugetul total, 20 milioane €, au fost acordate culturii. Cel mai important beneficiar în bugetul cultural este Fondul Cultural Nordic, care are la dispoziție 3,75 milioane €. Fondul Cultural se bazează pe un acord special semnat între țările nordice în 1966. Aria de activități ale fondului acoperă sectorul cultural în cel mai larg sens. Suportul financiar este dat pentru proiectele, acordurile și inițiativele de importanță nordică și care implică participarea a cel puțin trei țări nordice sau regiuni autonome. În ultimii ani, proiectele ce au inclus cooperarea cu țările baltice au beneficiat, de asemenea, de suport financiar.

Consiliul de Miniștri administrează mai multe instituții culturale și alte organisme ale căror activități includ elemente culturale semnificative. Au fost înființate centre de informare în Estonia, Lituania, Letonia și St. Petersburg, scopul lor fiind nu numai acela de a oferi informații despre țările nordice dar și de a promova cooperarea între țările nordice și cele în care aceste centre sunt situate. Cooperarea culturală joacă un rol definitoriu, în special în cele trei state baltice. Fiecare centru de informare deține o bibliotecă deschisă publicului larg, oferind în special date actualizate despre țările nordice și literatură în toate limbile nordice. În Helsinki și în Insulele Åland există instituții specializate în cultura nordică și care au biblioteci de acest profil. În Thorshavn (Insulele Faeroe), Nuuk (Groenlanda) și Reykjavik funcționează centre nordice sub conducerea Consiliului de Miniștri. Acestea oferă un program amplu de activități culturale, cu accent pe arta, muzica, literatura și dramaturgia nordică. Fiecare centru are, de asemenea, biblioteca sa nordică. Directorii acestor instituții nordice sunt numiți pe un număr de ani. Ei provin, de obicei, dintr-o țară nordică și au o experiență îndelungată în ceea ce privește cooperarea nordică.

Site-ul web nordic (www.norden.org) conține informații despre 50 de instituții, comitete și organisme de cooperare. Patru dintre aceste organisme au fost reunite de Consiliul de Miniștri sub o singură umbrelă, așa-numitele Comitete

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ale Artelor. Acestea sunt NORDBOK – Comitetul Nordic pentru Literatură și Biblioteci, NOMUS – Comitetul Nordic de Muzică, NORDSCEN – Comitetul Nordic pentru Arte Dramatice și NIFCA – Institutul Nordic pentru Artă Contemporană. Aceste comitete au secretariate proprii în Oslo, Stockholm, Copenhaga și Helsinki.

Literatura

Comitetul pentru Literatură și Biblioteci – NORDBOK are rolul de a încuraja răspândirea literaturii nordice și de a promova cooperarea dintre bibliotecile țărilor nordice. În 2005, bugetul comitetului este de aproape 1,1 milioane €.

În privința literaturii, activitatea Comitetului include Premiul pentru Literatură al Consiliului Nordic, donații pentru traduceri, publicarea anuarului "Nordic Literature", sprijin pentru proiecte și diverse inițiative care urmăresc promovarea literaturii. Aspectul biblioteconomic al activității Comitetului vizează sectorul bibliotecilor publice, suportul financiar pentru proiecte fiind elementul cel mai important.

Premiul pentru Literatură al Consiliului Nordic a fost inițiat în 1961. Pe lângă Premiul Nobel, acesta este cea mai prestigioasă distincție din regiunea nordică. Comitetele din fiecare țară și zonă lingvistică nominalizează doi candidați pe an, unul pentru poezie și altul pentru roman. Un juriu nordic alege câștigătorul dintre candidații nominalizați. Premiul, în prezent de 43.000 €, este acordat toamna, în timpul sesiunii generale anuale a Consiliului Nordic. Pe lângă ceremonia acordării premiului, există preocuparea promovării deopotrivă a câștigătorului și a celorlalți candidați. Se acordă suport financiar pentru traducerea lucrării câștigătoare în limbile nordice și în alte limbi europene. Toți candidații nominalizați sunt prezentați la târgurile de carte din țările nordice și oriunde în lume.

Apărut în 1993, anuarul "Nordic Literature" oferă o amplă prezentare a noii literaturi nordice și a temelor centrale din dezbaterile literare. În fiecare an, un loc important este rezervat câștigătorului Premiului pentru Literatură al Consiliului Nordic, iar ceilalți candidați sunt prezentați în articole separate. Anuarul oferă studii și scurte recenzii ale noii literaturi din țările nordice și lansează teme de discuție, cum a fost cea din 2004 despre critica literară. Anuarul este prezentat în una sau două limbi nordice, dar și în engleză, asigurându-se astfel cunoașterea literaturii nordice de cât mai mulți cititori. De asemenea, toate articolele sunt publicate în format electronic pe www.nordic-literature.org.

Sprijinul pentru traduceri este acordat, în fiecare an, unui număr considerabil de cărți. Mai întâi, sunt luate în atenție traducerile dintr-o limbă nordică în alta, dar în cazul câștigătorului Premiului Nordic pentru Literatură, susținerea este oferită și pentru traducerea în alte limbi europene. În ultimii ani, au fost acordate donații pentru traduceri în și din limbile baltice, estoniană, lituaniană, letoniană, dar și rusă. În 2004, prin suport financiar, au fost traduse 176 de cărți. În ceea ce privește limbile faeroeză, sami și groenlandeză, există puțini traducători pentru aceste limbi. De aceea, NORDBOK oferă burse celor care sunt specializați în acest domeniu.

Pe lângă aceste proiecte permanente, NORDBOK este prezent oriunde are ocazia de a promova literatura nordică. La târgul anual de la Gothenburg, "Books and Libraies" – "Cărți și Biblioteci", NORDBOK participă la standul organizat de Consiliul Nordic al Miniștrilor, inițiind mai multe seminare pe parcursul evenimentului. În 2005, NORDBOK va organiza un seminar de literatură nordică la târgul de carte de la Londra. Un acord încheiat cu un centru de cursuri din Suedia – Biskops-Arnö, permite, în fiecare an, organizarea a trei seminare pentru scriitori. Anul trecut, aceste cursuri au atras 74 de participanți. Deși temele variază de la an la an, unul dintre cursuri este întotdeauna rezervat scriitorilor care debutează. NORDBOK cooperează cu centrele și instituțiile menționate anterior în organizarea seminarelor și a evenimentelor similare.

Cu doi ani în urmă, miniștrii nordici ai Culturii au căzut de acord să finanțeze un proiect care să fie dezvoltat de NORDBOK, intitulat *Nordic – More than Scandinavian* (*Nordic – Mai mult decât scandinav*). Proiectul va fi prezentat la salonul expozițional din cadrul Conferinței IFLA 2005 de la Oslo, și apoi în Gothenburg și Stockholm. Această inițiativă este o combinație între un proiect în domeniul cărții și o expoziție. Oameni din alte țări și chiar mulți din cei ce trăiesc aici privesc deseori regiunea nordică drept un întreg omogen, în care predomină limbile precum și cultura scandinavă. Expoziția va evidenția faptul că regiunea conține o mare varietate umană și culturală. Groenlanda, Norvegia, Suedia și Finlanda au o populație indigenă ale cărei limbă și cultură s-au dezvoltat din rădăcini scandinave. Din timpuri îndepărtate, grupuri minoritare, având propria limbă și cultură, s-au stabilit de-a lungul regiunii nordice, în timp ce astăzi există câteva sute de mii de locuitori care au imigrat din alte părți ale lumii. Se spune că sunt reprezentate aici aproape 200 de limbi, cărora le corespund tot atâtea experiențe culturale.

NORDBOK și bibliotecile publice

Cooperarea între bibliotecile publice din țările nordice are loc la diferite nivele și cu mai mulți participanți-cheie. Autoritățile de nivel național colaborează de mulți ani, ca și asociațiile naționale ale bibliotecilor, și există o colaborare nordică bine stabilită între mai multe grupuri speciale. NORDBOK menține legături de colaborare deopotrivă cu autoritățile naționale și cu asociațiile bibliotecilor.

Cea mai importantă contribuție a NORDBOK în ceea ce privește sectorul bibliotecilor publice ia forma suportului financiar pentru o gamă largă de proiecte. În 2004, principalele proiecte în atragerea asistenței financiare au fost:

- Tabăra de creație pentru tinerii cu deficiențe de vedere, organizată de Biblioteca Norvegiană pentru Cărți Audio și Braille.
- *The Nordic region in close up* (*Regiunea nordică în prim-plan*). Eveniment literar la Biblioteca din Århus, Danemarca.
- *Small is beautiful – networking makes us strong* (*Singuri, suntem mici – conectarea la rețea ne face puternici*). Seminar la Biblioteca Orașului Helsinki.
- *Let's make friends with Scandinavian youth literature* (*Să ne împrietenim cu literatura scandinavă pentru copii*). Biblioteca Orașului Kemi, Finlanda.
- *Putting the UN Children's Convention into effect in the everyday work of the library* (*Aplicarea Convenției Națiunilor Unite pentru Copii în activitatea zilnică a bibliotecilor*). Exemple din țările nordice care vor fi prezentate la Conferința IFLA 2005.
- *A Nordic comic strip library* (*O bibliotecă a benzilor desenate nordice*). Asociația Benzilor Desenate din Finlanda

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

împreună cu un grup de biblioteci nordice.

• Un seminar pentru autorii nordici care lucrează pentru promovarea limbajului semnelor și o contribuție financiară pentru editarea unei cărți pentru copii în limbajul semnelor.

• O conferință despre *Literatura pentru copii și tineri din regiunea Barents* și un festival de poezie nordic-rusă în Stockholm au primit suport financiar, evenimente care au constituit suiectul unui serial și al unei cărți pe DVD, cu participarea poeților și artiștilor nordici și ruși.

• Două inițiative în domeniul editării electronice au obținut susținere financiară – jurnalul în format electronic "New Poetry" și proiectul *ELINOR – Electronic Literature in the Nordic Countries*.

Obținerea suportului financiar pentru proiecte este condiționată de participarea candidaților din cel puțin trei țări nordice.

Săptămâna Bibliotecii Nordice este un eveniment anual. Anul trecut au participat peste 1.800 de biblioteci din întreaga regiune nordică. Deși proiectul este finanțat de NORDBOK, responsabilitatea organizării revine unei organizații de voluntari – Federația Asociațiilor Nordice. (Există o astfel de asociație în fiecare țară). Un grup de relații publice reprezentând biblioteci publice nordice este reunit pentru a stabili conținutul profesional al evenimentului în fiecare an. Prima ediție a *Săptămânii Bibliotecii Nordice* a avut loc în 1996, scopul fiind acela de a crea o tradiție din care să facă parte toate bibliotecile din țările nordice. Ideea era ca oamenii să se întâlnească seara, așa cum se obișnuia odată, în bibliotecile de-a lungul regiunii nordice, pentru a citi și asculta povești interesante din literatura nordică scrisă și vorbită. A fost aleasă luna noiembrie ca fiind cea mai bună perioadă din an pentru acest proiect. Copiii și tinerii reprezintă principalele grupuri-țintă ale evenimentelor din *Săptămâna Bibliotecii Nordice*. În fiecare an este aleasă o temă pentru a fi dezbătută de biblioteci. Tema anului trecut s-a intitulată *Țările nordice și marea*, iar în 2005 se numește *Călătorind prin țările nordice*. Elementul central al evenimentului este *Ora crepusculară*, când toate bibliotecile participante, în aceeași zi și la aceeași oră, prezintă, în lectură cu voce tare, un text care a fost tradus în opt limbi nordice. Acest text este ales întotdeauna dintre lucrările clasice ale literaturii nordice. Faptul că acțiunile bibliotecilor, pe toată perioada evenimentului, sunt coordonate pretutindeni în regiune, atrage o mai mare atenție, nu în ultimul rând și pe cea a mass media. Evenimentul contribuie la trezirea interesului pentru ceea ce înseamnă nordic și la manifestarea solidarității nordice.

Țările nordice și "Noua Europă"

Ultimii 15 ani au cunoscut schimbări politice impresionante care au afectat toate țările europene. *Cortina de Fier* a căzut și multe țări care aparțineau odată Pactului de la Varșovia sunt acum membre NATO. Uniunea Europeană a primit noi membri și cuprinde acum 25 de națiuni. În interiorul UE, jumătate dintre membri au aderat la o uniune monetară – €, și, cu cât trece timpul, mai multe țări capătă siguranța implicării. O altă formă de cooperare, incluzând țări din interiorul și din afara UE, este acordul Schengen, care nu presupune viza în interiorul ariei stabilite și oferă legi comune de guvernare a granițelor externe. Europenii care trăiesc în spațiul stabilit pot avea avantaje pe piața locurilor de muncă, libertatea de a studia în alte țări, acces la tratamente medicale și la spitalizare indiferent de granițele naționale, precum și alte beneficii.

În teritoriile care nu sunt controlate politic au avut loc, de asemenea, schimbări semnificative. Să luăm ca exemplu dezvoltarea mass media disponibile azi, toate canalele de comunicare și amplificarea corespunzătoare a societății de consum globale.

Aceste schimbări au un impact important și asupra limbii. În toate țările nordice și, cu siguranță, pretutindeni în Europa, limba engleză se află într-un proces de dominare a limbilor materne. Cercetătorii preferă să-și publice lucrările în limba engleză. În universități și colegii, o bună parte a procesului de predare are loc în această limbă. Companiile comerciale au devenit internaționale și utilizează limba engleză ca limbă de lucru.

Aceste schimbări profunde prezintă deopotrivă oportunități și provocări pentru tradiția noastră de cooperare între țările nordice. Trei națiuni – Danemarca, Finlanda și Suedia – sunt membre ale Uniunii Europene. Islanda și Norvegia au ales să rămână deoparte, ca și regiunile autonome – Groenlanda și Insulele Faeroe. Totuși, Islanda și Norvegia au aderat la un acord special cu Uniunea Europeană, Comunitatea Economică Europeană, care le dă dreptul să participe la multe dintre proiectele de colaborare care se desfășoară în Uniunea Europeană. Ca o consecință a acestui acord, Islanda și Norvegia sunt obligate să-și adapteze, într-un număr de domenii, politicile naționale și să urmeze directivele și reglementările Uniunii Europene. Mulți oameni s-au îngrijorat că Danemarca, Finlanda și Suedia, cele trei membre depline în Uniunea Europeană, și-ar putea diminua angajamentele nordice în favoarea dezvoltării relațiilor cât mai strânse cu Uniunea Europeană. Acest lucru poate că s-a întâmplat în unele domenii, dar cooperarea nordică are și dezvoltă în continuare un cadru larg de manifestare, benefic pentru cele trei membre ale Uniunii Europene. După extinderea Uniunii Europene cu zece țări noi membre în 2004, mulți politicieni au subliniat noul înțeles pe care l-a dobândit cooperarea nordică. Europa s-a extins și a căpătat noi dimensiuni, încât acum există necesitatea ca interesele regionale să fie coordonate din interiorul Uniunii Europene. Un alt aspect este acela că multe dintre problemele care au căpătat un loc important în cooperarea nordică nu sunt rezolvate de Uniunea Europeană. Acestea sunt întâlnite, în special, în sfera culturală și în multe activități referitoare la mediul ambiant.

Un subiect principal pe agenda nordică a acestui an este chestiunea limbii. Deși în țările nordice se vorbesc opt limbi diferite, tindem, cu toate acestea, să ne considerăm o comunitate lingvistică. Această apreciere se bazează pe faptul că suedezii, norvegienii și danezii se înțeleg destul de bine unii cu alții, mai ales printr-un minim efort și practică. În plus, este de subliniat cazul grupurilor lingvistice minoritare, cum este Sami, care au fost obligate să învețe limba țării în care trăiesc. În Finlanda, Islanda, Insulele Faeroe și Groenlanda, prima limbă străină învățată în școală putea fi aleasă dintre suedeză sau daneză. În prezent, însă, această comunitate lingvistică se află sub presiune. În Finlanda și Islanda, există astăzi mulți care pretind că au un beneficiu mai mare prin studiul limbii engleze decât al limbilor suedeză sau daneză. Chiar și la conferințele și întrunirile nordice nu este neobișnuit ca participanții să vorbească engleza, preferând-o unei limbi scandinave. Când tineri danezi, norvegieni și suedezi se întâlnesc, ei

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

preferă mai curând să vorbească limba engleză decât să facă efortul necesar de a înțelege limba vecinilor lor.

Comunitatea lingvistică nordică a oferit beneficii considerabile populației nordice, asigurând o bază pentru cooperarea culturală și o platformă necesară colaborării în multe alte domenii. Dacă limba este din nou unul din obiectivele agendei, este datorită faptului că această comunitate lingvistică este atât de valoroasă încât trebuie să fie conservată și trebuie luate măsuri pentru a face față noilor provocări. Limba și cultura sunt vitale pentru identitatea unei națiuni. Legăturile lingvistice de rudenie ale țărilor nordice creează sentimentul posesiei unei averi culturale mai mari decât cea a unei singure națiuni. În același timp, această afiliere nordică dă putere limbilor naționale, de vreme ce pot fi folosite într-un spațiu atât de larg.

Luate separat, statele nordice sunt mici, iar culturile lor sunt expuse unei puternice presiuni externe. Împreună, totuși, ele reprezintă o regiune cu resurse considerabile și cu mari posibilități, chiar dacă o populație de 24 de milioane nu reprezintă un număr impresionant. Cooperarea cu vecinii noștri ne-a dat inspirație și forță în multe domenii. Am dezvoltat modele sociale de care politicienii noștri pot fi mândri și pe care oamenii noștri doresc să le mențină și să le dezvolte mai departe. Conceptul nordic de comunitate și cooperare necesită sprijin, acum și în viitor.

Manuscrisul și Internetul: repatrierea digitală a patrimoniului cultural

Ivan BOSERUP

Ivan Boserup este custodele Secției de Manuscrise și Cărți Rare a Bibliotecii Regale din Copenhaga, Danemarca, unde lucrează din 1969. În anul 1987 a fost numit Director al Serviciilor Publice. Între anii 1997 – 1999 a fost bibliotecar delegat la Biblioteca Nordică din Paris.

Introducere

Această lucrare își îndreaptă atenția asupra a trei cazuri în care repatrierea și recontextualizarea manuscriselor dispersate și a colecțiilor de manuscrise s-au bazat pe colaborarea națională și utilizarea tehnologiei Internetului, atât ca o consecință, cât și ca o alternativă la repatrierea fizică. Mai întâi, voi menționa continuarea construcției unui catalog electronic comun al *Colecției Arnamagnæan* (secolul al XVIII-lea) din manuscrisele medievale islandeze, care în 1971 au fost împărțite între două instituții de cercetare din Reykjavik (Islanda) și Copenhaga (Danemarca). În al doilea rând, voi face o scurtă prezentare a recentelor proiecte danezo-suedeze, care au ca rezultat digitizarea în facsimil a celui mai vechi manuscris al *Codului Legislativ al Jutlandei* (*Jyske Lov – The Law Code of Jutland*), care este cel mai timpuriu *Cod Legislativ Danez* (1241). Manuscrisul în cauză, *Codex holmiensis C 37*, a fost păstrat la Stockholm (Suedia) de la începutul secolului al XVIII-lea. În final, voi face o prezentare a ultimei realizări a site-ului Bibliotecii Regale din Copenhaga cu privire la o piesă unică a patrimoniului cultural latino american – *Nueva corónica y buen gobierno* de Felipe Guaman Poma de Ayala (1615). Acest website a fost deschis în 2001 și se desfășoară într-un portal important, sau, în terminologia noastră curentă, într-un Centru de Cercetare Digitală.

Reunirea pe Internet a manuscriselor medievale dispersate și a documentelor Islandei

Context: O jumătate de secol de dispută

Nu voi relua marea saga a manuscriselor medievale islandeze și a documentelor din Copenhaga, cum au ajuns în Danemarca la începutul secolului al XVIII-lea, și cum peste 3.000 de materiale, incluzând două din cele mai renumite – *Flateyjarbók* și *Codex Regius* – au fost returnate Islandei în 1971, după mai mult de 50 de ani de intense dezbateri politice și științifice. *Cazul* a fost descris în limba engleză de Jeanette Greenfield, în primul capitol al cunoscutei lucrări *The Return of Cultural Treasures* (1989). Ea susținea *soluția* pe care, în final, și Danemarca și Islanda au adoptat-o, aceea de a fi nimic altceva decât un *remarcabil exemplu de importante returnări ale culturii proprii* și *un neobișnuit de civilizat și rațional fapt* (Greenfield 1989, 307). Mult mai recent, într-un foarte detaliat volum de dezbateri, de la *Iceland Home Rule Act* din 1918 la returnarea ultimelor aproximativ 1.750 de manuscrise în 1997, Sigrún Davísdóttir (Davísdóttir 1999) a prezentat modul în care *manuscrisul în discuție* a fost parte a politicii *nordice* externe a guvernelor daneze, mai ales a celor conduse de Partidul Social-Democrat, în special după 1945. Dacă lucrurile au fost accelerate de către politicieni – în mod radical, afirmă unii – a fost pentru că termenii Tratatului din 1971, prin care s-a realizat acordul între cele două state suverane cărora urma să li se returneze manuscrisele, se întemeiau pe veritabile interese științifice, urmărind, în principal, studiul științific al manuscriselor în contextul lumii moderne, dezvoltate din punct de vedere tehnologic. Acordul a fost conceput în 1954 de Julius Bomholt, ministrul danez al Culturii, și a căpătat expresie oficială prin contribuția lui Alf Ross, profesor de drept internațional la Universitatea din Copenhaga. Ca urmare a ratificării din 1971, manuscrisele și documentele returnate au devenit proprietatea Islandei și Danemarcei, cu scopul de a fi păstrate în două instituții de cercetare din Reykjavik și Copenhaga, cu supervizarea unui Comitet Executiv. A fost utilizată tehnica fotografică modernă pentru a asigura continuitatea proiectelor de cercetare în Copenhaga, astfel încât *Colecția Arnamagnæan*, odată unificată, să sufere cât mai puțin posibil prin diviziunea fizică. Această soluție, care priva manuscrisele de a fi simboluri naționale de mare importanță, a fost refuzată de guvernul islandez, dar, în final, s-a aprobat planul danez, condiția fiind ca manuscrisele returnate să includă două dintre cele mai renumite manuscrise islandeze

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

pe pergament ce se află la Biblioteca Regală, *Flateyjarbók* și *Codex Regius*, menționate mai sus.

Soluția acestei probleme politizate și complexe, de a returna manuscrisele islandeze, a fost una, în mod radical, *modernă*. Ea a minimalizat aspectele agresiv postcoloniale și naționaliste ale problemei, a evidențiat obiectivul științific al întregii tranzacții de *repatriere* și a luat în considerare cea mai modernă tehnologie valabilă la acel moment – fotografia de înaltă calitate. Mai curând decât a evidenția generozitatea și comportamentul danez *civilizat*, sau de a fi prea mult preocupat de faptul că un lung și complicat proces politic a fost necesar înainte de a fi găsită o soluție *bună* și viabilă, aș vrea să sugerez că ideea de a returna manuscrisele islandeze este de interes astăzi pentru că, încă din 1954, politicienii danezi nu au pierdut din vedere un obiectiv *civilizat* – dezvoltarea științei – și au susținut importanța unei tehnologii moderne în atingerea acestui scop. Dezvoltarea științei a fost și ținta islandezului Arni Magnusson, profesor de istorie la Universitatea din Copenhaga, care a creat colecția iar în 1730 a lăsat-o prin testament Universității din Copenhaga.

Perspective: Un catalog electronic comun

Într-un spirit de colaborare, nu de decolonizare forțată sau de răzbunare, marea majoritate a manuscriselor medievale islandeze au fost returnate. Acest lucru poate fi văzut drept un cadru pentru un proiect recent inițiat, un catalog electronic comun al *Colecției virtuale Arnamagnæan*, utilizând noul standard *MASTER*.

MASTER (*Manuscript Access through Standards for Electronic Records*) este un proiect internațional al cărui scop este acela de a defini și de a implementa un standard general pentru descrierea manuscriselor și a altor materiale de sursă primară folosind SGML, ulterior XML. Standardul *MASTER* a fost conceput pentru a lucra în interiorul unei mari scheme codificate, dezvoltată și menținută de consorțiul internațional *TEI* (*Text Encoding Initiative*), care este de fapt standardul științific pentru textele digitizate.

Realizarea unui nou catalog electronic al *Colecției Arnamagnæan* constituia, de mult timp, un deziderat; pregătirea unui astfel de catalog, bazată pe lucrarea lui Kristian Kålund – *Katalog over Den Arnamagnæanske Håndskriftsamling* (Copenhaga, 1888 – 1894), dar îmbogățită de recente cercetări, a început în ambele instituții ca parte a proiectului *MASTER*. Pe parcursul desfășurării proiectului propriu-zis, un număr de 500 de înregistrări au fost realizate în Copenhaga, majoritatea dintre ele conținând informații minime; pe lângă acestea, existau și numeroase înregistrări detaliate, incluzând mult mai multă informație decât cea oferită în catalogul tipărit. De la sfârșitul perioadei, pentru restul colecției au fost realizate înregistrări cu informații minimale – cuprinzând puțin mai mult decât o cotă de raft, data și locul de proveniență sau o identificare a conținutului. Lucrul la catalogul detaliat continuă însă, chiar și cu pași mai mici, având în vedere reducerea forței de muncă. În Islanda, lucrul la catalogul principal a început în anul 2000. Aici s-a decis includerea tuturor informațiilor referitoare la fiecare manuscris din catalogul tipărit. În octombrie 2002 a început *catalogarea completă*; aceasta înseamnă examinarea manuscriselor și realizarea unei descrieri detaliate a conținutului și a condiției în care se prezintă. În acest moment, au fost catalogate astfel cca. o treime din manuscrisele provenite din jumătate din colecția islandeză. Accesul simultan la cele două părți ale noului catalog electronic va fi făcut printr-un portal comun. Deși încă în stadiu incipient, acest proiect de pionierat, bazat pe cooperare și pe o tehnologie nouă și sofisticată, oferă posibilitatea creării unui catalog comun virtual al tuturor manuscriselor medievale islandeze existente. Numărul lor total a fost estimat la aproximativ 10.000 de exemplare conservate în aproape 10 biblioteci.

Revenirea în format digital a celui mai vechi manuscris al celui mai timpuriu cod legislativ danez

Tehnologia modernă de Internet a fost, de asemenea, luată în discuție în recentul caz danez, al așa-numitei *repatrieri*. Spre sfârșitul anilor 1990, un partid politic danez cu puternice rădăcini naționaliste (*Dansk Folkeparti*), a solicitat insistent Guvernului să facă o cerere formală de restituire din partea Suediei a unui manuscris din secolul al XVII-lea, revenit acestei țări ca pradă de război.

Precedentul acestui caz se situează în anul 1977, când un tânăr istoric danez – Thomas Riis, acum profesor de istorie la Universitatea din Kiel, în nordul Germaniei, a adus argumente serioase ale existenței unui manuscris la Biblioteca Regală din Stockholm (*Codex holmiensis C 37*) ce conținea *Codul Legislativ al Jutlandei* (*Jyske Lov – The Law Code of Jutland*), cel mai vechi *Cod Legislativ Danez* care a fost aprobat oficial (1241). De la statutul de cel mai vechi manuscris pe pergament al acestui *Cod Legislativ*, scris pe la 1350, manuscrisul din Stockholm a devenit cel mai vechi manuscris, printre orice alte materiale, al celei mai vechi legi daneze, datată prin anul 1280. În viziunea unui mic grup de politicieni de dreapta, redenumit drept *manuscrisul original al Codului Legislativ al Jutlandei*, acesta a devenit simbol național de extremă importanță.

Cerându-i-se opinia de către Ministerul Culturii, directorul Bibliotecii Regale din Copenhaga, unde sunt păstrate manuscrise ale acestui *Cod Legislativ*, a răspuns că nu este evident faptul că documentul *Codex holmiensis C 37* a revenit Suediei ca pradă de război. Dar, în același timp, el a sugerat directorului Bibliotecii Regale din Stockholm ca cele două biblioteci să realizeze un proiect comun și să publice pe Internet un facsimil digitizat al manuscrisului. Biblioteca Regală din Stockholm a acceptat să digitizeze manuscrisul, iar Biblioteca Regală din Copenhaga a realizat un website pentru facsimile digitizate. Totodată, profesorul Riis a acceptat să fie consultant al proiectului.

Pe lângă facsimilul manuscrisului din Stockholm, website-ul *Codului Legislativ al Jutlandei* conține atât textul standard al *Codului Legislativ*, cât și un număr de texte introductive. În conexiune cu organizarea website-ului, au fost făcute eforturi suplimentare pentru a stabili proveniența acestui *Codex holmiensis*. Din cele arătate de profesorul Riis, dovezile disponibile nu indicau faptul că manuscrisul revenise Suediei ca pradă de război. Din contră, probabil că a revenit Suediei absolut legal, primit cadou sau cumpărat, de la ultimul proprietar danez care a trăit până în 1717. Website-ul a fost lansat în anul 2003 și a fost semnalat pe larg în presa daneză. Cu siguranță, manuscrisul a devenit, acum, o parte din patrimoniul cultural danez, probabil într-un mod mult mai eficient decât acela de a fi repatriat fizic și ascuns în vistieria Bibliotecii Regale. În viitor, și alte manuscrise importante ale *Codu-*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

lui Legislativ al Jutlandei vor fi adăugate website-ului şi integrate în prezentarea digitizată a acestui monument istoric important şi a istoriei transmiterii lui textuale pe parcursul Evului Mediu şi al următoarelor epoci.

Construirea unui Centru internațional de cercetare digitală

Unul dintre cele mai mari tezaure ale Bibliotecii Regale nu este de origine daneză, nordică sau scandinavă. Nu este nici măcar de origine europeană. Dar este subiectul celui mai dezvoltat website al Bibliotecii Regale.

Website-ul *Guaman Poma* s-a deschis în luna mai a anului 2001. Se referă la o chestiune de importanță primordială pentru patrimoniul cultural al Americii Latine – *Nueva corónica y buen gobierno* (1616) a andeanului Felipe Guaman Poma de Ayala. Acest text colonial unic este cunoscut doar prin manuscrisul autograf al autorului, aflat în colecțiile Bibliotecii Regale din 1660. Manuscrisul conține aproape 800 de pagini cu text şi 399 de pagini cu desene, care denunță abuzurile guvernării coloniale. Manuscrisul este fragil, parțial deteriorat din cauza coroziunii tuşului, dar în alte aspecte este conservat remarcabil. A devenit cunoscut lumii ştiințifice în urmă cu 70 de ani, prin ediția facsimilată, care este de mult depăşită, dar care nu a fost eliminată până în anul 2001. De la sfârşitul anilor 1960, manuscrisul *Guaman Poma* a primit numeroase aprecieri, fiind văzut drept o expresie remarcabilă a unui protest împotriva consecințelor colonizării şi a prejudecăților etnice.

Website-ul a fost planificat din motive de securitate şi de conservare. În prezent, manuscrisul original nu este disponibil cercetătorilor, socotindu-se că ei pot lucra tot atât de bine şi cu un substitut digitizat de înaltă calitate care este disponibil în mod gratuit pe Internet. Website-ul a fost conceput, pentru utilizarea internațională, în limbile spaniolă şi engleză. A fost creat sub conducerea redacțională a expertului mondial în Guaman Poma şi în *Nueva corónica*, profesor Rolena Adorno de la Universitatea Yale, şi a beneficiat de ajutorul şi colaborarea a numeroşi cercetători din Peru şi din Statele Unite. Datorită interesului mare şi reacțiilor de încurajare ale cercetătorilor din America Latină şi de pretutindeni, website-ul a emis mai mult decât *simple* ediții facsimil digitizate, aşa cum s-a prevăzut inițial. Astfel, în prezent include nu doar o selecție a studiilor reprezentative asupra *Nueva corónica*, dar şi ediții facsimil digitizate ale unui număr de documente pertinente din biblioteci, arhive şi colecții private din Peru şi de pretutindeni. În ultima variantă (august 2004), website-ul pune în prim plan o transcripție pentru cercetarea manuscrisului, care include adnotări critice şi exegeze. Dezvoltarea website-ului ca *Centrul de Cercetare Digitală Guaman Poma* (*Digital Guaman Poma Research Center*) va continua.

În loc de concluzie, vreau să sugerez ca bibliotecile şi arhivele, care dețin materiale unice de patrimoniu ale altor culturi, să dedice propriile resurse prezentării acestor materiale pe Internet, nu doar pentru a implica bibliotecile şi arhivele locale, dar şi pe cei mai reputați cercetători din mediul universitar pe plan internațional. Aceştia ar trebui să fie invitați să-şi valorifice experiența, astfel încât website-urile de acest gen să servească celor mai relevante scopuri ştiințifice şi educative. Costurile implicate se ridică doar la fracțiuni ale costurilor de producție ale facsimilelor pe hârtie, iar website-urile au o audiență mai largă şi un impact mai mare. În multe cazuri, legăturile dintre astfel de portaluri sau proiecte naționale cuprinzând grupuri de documente sau artefacte vor recrea sau prezenta multiple interconexiuni şi contexte istorice ale materialelor remarcabile ale patrimoniului cultural care au fost fragmentate şi dispersate pe parcursul istoriei. Scopul pe termen lung este acela de a realiza o singură colecție de manuscrise, virtuale, dar integrate, globale, accesibile ca facsimile digitizate. Este un obiectiv care se situează, evident, deasupra orizontului actual. Dar fiecare pas mic spre realizarea unei astfel de *repatrieri globale* a tuturor reprezentărilor culturii şi istoriei umane este binevenit.

(Din "IFLA Journal", Vol. 31 (2005) No. 2,
pp. 146 – 150; 169 – 173)
Traducere de Sînziana-I. B.-BRĂTEANU

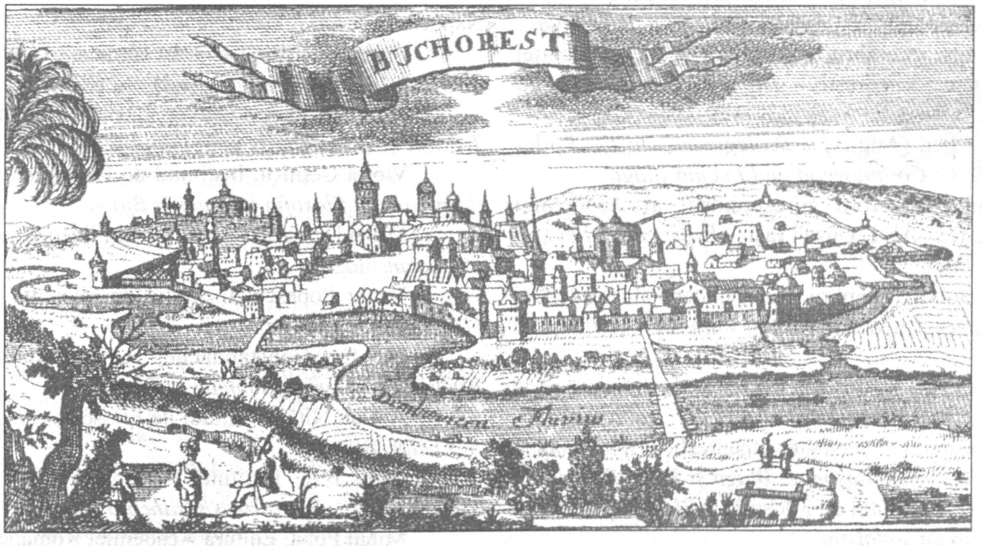

Bucureştii pe la începutul secolului al XVIII-lea

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ACADEMIA ROMÂNĂ
SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ – LUCIAN BLAGA

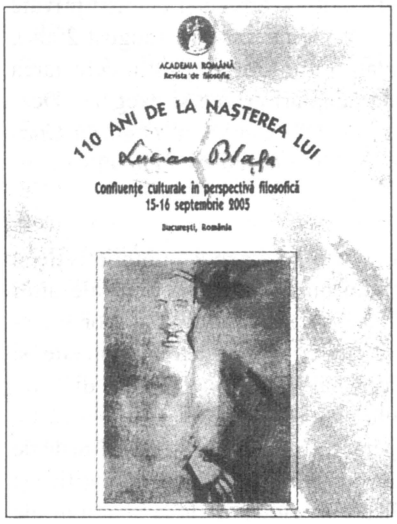

În zilele de 15 – 16 septembrie a.c., în Sala "Ion Heliade Rădulescu" a Bibliotecii Academiei Române s-au desfășurat lucrările Sesiunii științifice cu participare internațională pe tema *110 ani de la nașterea lui Lucian Blaga – Confluențe culturale în perspectivă filosofică*, organizată de "Revista de filosofie" a Academiei Române.

Cu aceeași ocazie au avut loc următoarele evenimente:

- Înființarea Societății Internaționale "Lucian Blaga";
- Expoziția de cărți, reviste și fotografii "Lucian Blaga la 110 ani";
- Lansarea numărului 3-4/2005 al "Revistei de filosofie" și a numărului 1-2/2005 al "Revue Roumaine de Philosophie" cuprinzând dosare tematice privind filosofia lui Blaga, precum și a unor cărți recente dedicate filosofiei românești.

Programul Sesiunii științifice a cuprins:

- Cuvânt de deschidere, rostit de d-na Angela Botez;
- Prezentarea Societății de Filosofie "Lucian Blaga" și lansarea unor reviste și cărți de filosofie;
- Comunicări asupra filosofiei lui Lucian Blaga, în context național și universal, cu participarea următoarelor personalități:

Partea I – Confluențe filosofice

Acad. Gheorghe Vlăduțescu, vicepreședinte al Academiei Române – *Reflexe ale neoplatonismului creștin*

Acad. Mircea Maliță – *Blaga și filosofia științei*

Rainer Schubert (Austria) – *Producerea conștiinței timpului – un dialog progresiv între Immanuel Kant și Lucian Blaga*

Mircea Flonta, membru corespondent al Academiei Române, Universitatea București – *Istoricitate și progres la Blaga*

Richard T. Allen (Anglia) – *Prolegomena to the Philosophy of Culture: R. G. Collingwood and Lucian Blaga*

Teodor Dima, membru corespondent al Academiei Române, Universitatea "Al. I. Cuza" Iași – *Experimentul și spiritul matematic la Blaga*

Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române, Universitatea București – *"Stil cultural" la Blaga și Spengler*

Eric Gilder (SUA) și Anișoara Mitrea Șerban, Institutul de Teorie Socială – *Blaga și Rorty. Ființa istorică și ironismul*

Tudor Cătineanu, Universitatea București – *Două modele retorice și două perspective filosofice: Blaga și D. D. Roșca*

Angela Botez, Institutul de Filosofie – *Blaga și Emerson. Convergențe în transcendentalism*

Aurel Codoban, Universitatea "Babeș – Bolyai" Cluj-Napoca – *Blaga și Eliade – o comparație*

Vasile Morar, Universitatea București – *Sensul religiosului la Blaga și Vianu*

Mircea Itu, Institutul de Filosofie – *Marele Anonim și cenzura transcendentă la Blaga, Brahman și Maya la Sankara*

Victor Botez, Redacția Publicațiilor pentru Străinătate – *Contingențe ale organicului și misterului la Blaga și Brâncuși*

Sandu Frunză, Universitatea "Babeș – Bolyai" Cluj-Napoca – *Polemica Blaga – Stăniloae*

Partea a II-a – Orientări și discipline filosofice la Lucian Blaga

Ilie Pârvu, membru corespondent al Academiei Române, Universitatea București – *Problema individuației în metafizica lui Lucian Blaga*

Ramsey Eric Ramsey (SUA) – *In a Creed Outworn: The Relief of Romantics for Contemporary Communicative Ethics*

Jose Patricio – Brickle Cuevas (Chile) – *Jorge Eduardo Rivera. O filosofie de viață*

Vasile Macoviciuc, Academia de Studii Economice București – *Matricea stilistică. Ipoteze interpretative*

Vasile Muscă, Universitatea "Babeș – Bolyai" Cluj-Napoca – *Filosofia lui Blaga – diagnoză a secolului al XX-lea*

Ioan N. Roșca, Universitatea "Spiru Haret" București – *Comunicarea interculturală la Lucian Blaga*

Petru Ioan, Institutul "Ștefan Lupașcu" Iași – *Topografia discursului filosofic la Lucian Blaga*

Teodor Vidam, Universitatea "Babeș – Bolyai" Cluj-Napoca – *Lucian Blaga și fenomenologia*

Eugeniu Nistor, Revista "Târnava" Târgu Mureș – *Spațiul mioritic – abordări critice*

Marin Diaconu, Universitatea "Politehnica" București – *Tradiție și originalitate în limbajul filosofic al lui Blaga*

Viorel Cernica, Institutul de Filosofie – *Prezența rostirii despre om în filosofia lui Lucian Blaga*

Mihai D. Vasile, Institutul de Filosofie – *Filosofia religiei la Lucian Blaga*

Victor Popescu, Institutul de Filosofie – *Filosofia valorilor la Lucian Blaga*

G. C. Constandache, Universitatea "Politehnica" București – *Aforismul poetic la Blaga*

Adrian Niță, Institutul de Filosofie – *Despre individuație la Lucian Blaga*

Ionuț Isac, Institutul "Gheorghe Barițiu" Cluj-Napoca – *Lucian Blaga – Metafizica și dincolo de ea*

Mihai Popa, Editura Academiei Române – *Ființa istorică blagiană între contingent și absolut*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Paradis

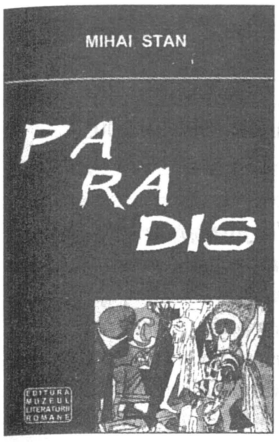

Mihai Stan este cunoscut în lumea culturală, între altele, ca redactor-şef al revistei "Litere", ca director fondator al Editurii Bibliotheca şi romancier a cărui proză, textualistă şi deschisă parabolei, conţine o bogată substanţă morală. Noul său roman, *Paradis*, legat de unele dintre experienţele personale şi de trecutul propriei familii, este şi o reconstituire cu valoare de document îmbrăcat în ficţiune. Reconstituire a unor decenii de istorie românească, a atmosferei, fenomenelor psiho-sociale, a climatului politic şi moral din anii '50 până în anii '90 – 2000, cu concentrare asupra celor mai dramatice perioade.

Prozatorul este un fin analist al psihologiei umane determinate de presiunea contextului social, de educaţie şi de apartenenţa la o categorie sau alta. Personajele-cheie şi cele numai episodice au credibilitate, pitoresc şi autenticitate, unele fiind de-a dreptul memorabile. Caracterul şi mentalitatea lor se trădează sau se exprimă exclusiv prin limbaj ca formă dominantă a comportamentului. Dramele de familie şi cele individuale, tragedia traversată de lumea românească după al doilea război mondial sunt, tipologic, reprezentative pentru acea neagră perioadă istorică. Dar romanul nu este, în pofida caracterului său în mare măsură tragic, o carte sumbră. Inocenţa perspectivei copilului şi adolescentului, comicul real al unor situaţii şi un simţ al umorului, discret dar eficient, feresc scrierea de tentaţia perspectivei melodramatice.

Este o vreme a nesiguranţei, a terorii, a privaţiunilor şi umilinţelor, un peisaj de lume răsturnată, cu valorile inversate, dar nu una doar întunecată, pentru că realitatea este prea diversă, contradictorie şi nuanţată pentru a putea fi redusă la un tablou schematic, alb-negru. Prozatorul recompune istoria unei jumătăţi de secol din scene aparent disparate, amintiri, lecturi, relatări orale, "legende" locale, experienţe de durată, incidente purtătoare de sens, construind mesajele cărţii în subtext, cu ironie înţelegătoare. Faptul că evită orice accent patetic, vindicativ ori excesiv asigură textului echilibru. Notaţiile au deopotrivă dramatism şi savoare, deşi nu este deloc uşor de găsit tonul potrivit pentru a descrie, judeca şi evalua din perspectivă morală fenomenele, evenimentele, aberaţiile şi nebunia unor vremuri pe care un cititor tânăr nici nu le poate înţelege. Şi totuşi un asemenea cititor îşi poate face o idee despre o societate deformată din exterior şi din interior, în care au trăit generaţiile acum vârstnice.

Cartea are, aşadar, un dublu interes: documentar, prin dimensiunea reconstituirii şi artistic, prin calităţile ei literare. Tehnicile narative şi particularităţile stilistice, împreună, fac din lectura romanului o experienţă nu facilă, dar interesantă şi în care răbdarea cititorului se vede răsplătită pe mai multe planuri.

Sultana CRAIA

"Familia română"

Avem în mână numărul pe martie – iunie 2005 (an VII) al publicaţiei destinate "solidarităţii românilor de pretutindeni" scoasă la Oradea şi al cărei redactor şef e prof. Constantin Mălinaş, directorul Bibliotecii Judeţene "Gh. Şincai" Bihor. De la primele pagini surprinde vibraţia patriotică, dăruirea şi pasiunea cu care e scris fiecare text, fie original, comentariu ori anunţ redacţional. Deşi titlul aminteşte de publicaţia apărută în 1904 la Budapesta, fără îndoială că redactorii au în minte, ca şi noi de altfel, o continuare a "Familiei" lui Iosif Vulcan, cea apărută din 1865 şi nemurită, mai ales prin găzduirea primei poezii a lui M. Eminescu. Că acesta rămâne spiritul tutelar al revistei e evident; de aceea îi şi este consacrat mai bine de jumătate din cuprinsul ei. C. Mălinaş elogiază osârdia Academiei Române de facsimilare a manuscriselor eminesciene, socotind-o "cea mai mare aventură codicologică din istoria noastră culturală în faţa trecutului". În continuare, ca personaj de alegorie, Eminescu dialoghează cu Zarathustra şi Zalmoxis, *În căutarea Nirvanei*, creat de Nicolae Iştoc.

Aflaţi la margine de ţară, întocmitorii "Familiei române" au o sensibilitate în plus pentru românii deştăraţi, pentru situaţia teritoriilor româneşti aflate sub altă stăpânire. Astfel e înfăţişată activitatea Bibliotecii "Mihai Eminescu" din Budapesta a Institutului Cultural Român de acolo (interviul luat de M. F. Cozma bibliotecarilor Mircea Opriţa şi Daniela Poienaru). Apoi e redeschis dosarul Odesei în al doilea război mondial (sub pana lui Vadim Bacinschi care foloseşte explicaţiile "lucide", după credinţa sa, ale popularizatorului de istorie Alex. M. Stoenescu, dar şi mărturiile notabile ale lui Olivian Verenca, Stelian Bălan sau Neculai Staicu). În fine, e reţinută o prezentare sumară a aşezămintelor monastice de la Muntele Athos, făcută de doctorandul Stelian Gomboş, fără osteneala de a indica o sursă bibliografică.

Cronica revistelor, notele bibliografice sunt redactate cu aceeaşi solicitudine şi respect pentru subiect, cu acea lipsă de patimă şi încrâncenare ce prea adesea se întâlneşte în publicaţiile bucureştene.

Şi ca un adaos de frumos e reţinut, cu ilustraţia corespunzătoare, portretul copilului-pictor Leon Guţu, la care nu ştii ce să admiri mai întâi: chipul său angelic ori învălmăşirea halucinantă a culorilor – predicţie, poate, pentru zămislirea unei opere de maturitate fără egal.

Pe aceeaşi linie de a fi altfel decât restul publicaţiilor de la noi, "Familia română" are o rubrică de "prieteni şi susţinători". Ne face o negrăită plăcere să ne numărăm, moral şi afectiv, printre aceştia. *Georgeta FILITTI*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

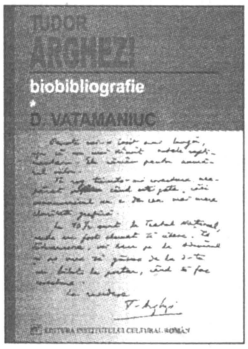

D. VATAMANIUC, *Tudor Arghezi (1880 – 1967). Biobibliografie. I. Opera*
Cu o postfață de Niculae Gheran, Editura Institutului Cultural Român, București, 2005, XLVIII p. + 868 p.

Rod al unei îndelungate cercetări a fondului de cărți și periodice din țară și de peste hotare, biobibliografia de față reunește aproape 16.000 de posturi bibliografice cu privire la viața și opera lui Tudor Arghezi, surprinzând totodată ecoul creației în epocă și posteritate.

Primul volum prezintă analitic 8.333 de scrieri, grupate domenial (poezie, proză, teatru, publicistică, originale și traduceri). Metodologic, se înregistrează prima tipărire în volum sau în presă, cu toate variantele de titluri, în cazul reluării aceloraşi texte... (Ed. Institutului Cultural Român)

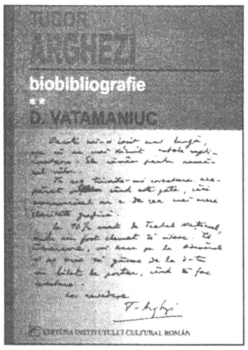

D. VATAMANIUC, *Tudor Arghezi (1880 – 1967). Biobibliografie. II.*
Repere critice şi corespondență
Editura Institutului Cultural Român, București, 2005, VI p. + 650 p.

Volumul al doilea este consacrat referințelor critice (7.601 posturi bibliografice), corespondenței, portretelor, caricaturilor, fotografiilor de grup și parodiilor.

Prin amploarea ei, biobibliografia oferă cea mai completă informație asupra vieții și creației marelui poet, tipărindu-se omagial, cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la nașterea lui (1880 – 2005).
(Ed. Institutului Cultural Român)

Marcel CIORCAN, *Bazele biblioteconomiei.*
Relații publice. Comunicare. Imagine. Conduită
Editura MJM, Craiova, 2005, 224 p.

Noile metodologii impuse de teoriile moderne au permis să se proiecteze o lumină mai clară și asupra semnificației instrumentale a psihicului uman, impunând-o, în întregul cuprins al cărții, ca factor principal de reglare a proceselor de adaptare și echilibrare a individului cu mediul intern și extern proprii lui, în care se înglobează și mediul specific bibliotecii publice, saturate de variații aleatoare și imprevizibile.

Astfel concepută, cartea de față se adresează, în primul rând, bibliotecarilor din bibliotecile publice, bibliotecarilor școlari dar și studenților de la facultățile și colegiile de bibliologie și știința informării. (Marcel Ciorcan)

Gheorghe BULUȚĂ, Sultana CRAIA, Victor PETRESCU, *Biblioteca azi.*
Informare şi comunicare
Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2004, 192 p.

Dată fiind importanța bibliotecii, ca spațiu al comunicării pe mai multe planuri și ținând seama de actualele ei funcții de informare, formare, inserție în social, autorii au socotit utilă o lucrare care să-i pună în temă pe bibliotecarii activi și pe tinerii în curs de pregătire pentru această profesie de mediator în comunicare, cu problematica specifică, așa cum se conturează ea din lucrările consultate, indicate în bibliografie. Cartea de față este, în intenția autorilor, oameni cu experiență didactică și de bibliotecă, un îndrumar care propune modele concrete de comunicare instituțională, util în orice bibliotecă. (Bibliotheca)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Gheorghe BULUȚĂ, Victor PETRESCU, *Vademecum legislativ pentru biblioteci*
Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2004, 212 p.

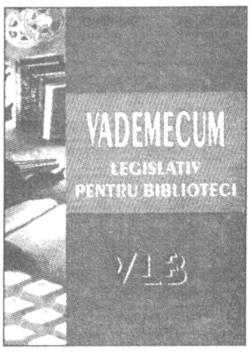

... Pentru a veni în ajutorul tuturor celor interesați de buna organizare și dezvoltare a serviciilor naționale de bibliotecă propunem această lucrare, un Vademecum legislativ pentru biblioteci *prin care încercăm să lămurim aspecte legate de tipurile de biblioteci, de etapele activității de bibliotecă și de diferitele sectoare ale acesteia.*

Acest îndreptar poate fi prezentat de bibliotecari autorităților tutelare cu care ei trebuie să dialogheze și cu care trebuie să colaboreze. (Autorii)

Ion CONSTANTIN, *Din istoria Poloniei și a relațiilor româno-polone*
Cuvânt înainte de prof. univ. dr. Georgeta Filitti, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2005, 309 p., [15] f. il.

"Imaginea celuilalt", abordare atrăgătoare și atât de prețuită în lumea istoricilor de astăzi, își găsește în autorul cărții de față un exeget avizat. Aflat în situația privilegiată de diplomat în țara de istoria căreia se ocupă și în același timp de specialist în istoria contemporană a Europei răsăritene, Ion Constantin oferă un ghid convingător ce poate interesa nu doar lumea specialiștilor ci și publicul larg cultivat. Reperelor esențiale care configurează istoria statului polonez li se adaugă schematica trecere în revistă a relațiilor bilaterale. Aici cititorul român e îndemnat la reflecție, la căutarea și judecarea elementelor identitare ce definesc matricea spirituală a celor două popoare. Căci Polonia și România, aflate în aceeași zonă geografică, de confruntare a unor mari puteri, prezintă similitudini dar și deosebiri notabile... (Georgeta Filitti)

Günter GRASS, *Toba de tinichea*
Traducere și cuvînt înainte de Nora Iuga, Editura Polirom, Iași, 2005, 640 p.

Cînd Günter Grass a publicat Toba de tinichea, *în 1959, literaturii germane i-a fost acordat, parcă, un nou început după decenii de distrugere morală și lingvistică. În paginile romanului, Grass reinventează lumea dispărută din mijlocul căreia a țîșnit forța sa creatoare – Danzig, orașul natal, așa cum și-l amintește din anii copilăriei, înaintea catastrofei războiului. El își asumă sarcina imensă de a reexamina istoria contemporană prin evocarea a tot ceea ce a fost tăgăduit ori omis: victimele, învinșii și minciunile pe care oamenii s-au străduit să le uite pentru că, la un moment dat, au crezut în ele... Nu este deloc hazardat să afirmăm că* Toba de tinichea *va deveni una dintre cele mai durabile opere literare ale secolului XX.* (Din discursul Comitetului Premiului Nobel, cu ocazia decernării Premiului Nobel pentru literatură lui Günter Grass, în 1999)

Samuel P. HUNTINGTON, *Cine suntem?*
Provocările la adresa identității naționale americane
Traducere de Nicolae Năstase, Editura Antet, București, 2004, 286 p.

Toate societățile se confruntă cu amenințări recurente la adresa existenței lor, care le pot nimici. Cu toate acestea, unele societăți sunt capabile să își amâne sfârșitul, oprind și schimbând sensul proceselor de declin, înnoindu-și vitalitatea și identitatea. Cred că America poate face acest lucru și că americanii ar trebui să-și asume din nou cultura anglo-protestantă, tradițiile și valorile care timp de trei secole și jumătate au fost îmbrățișate de americani, indiferent de rasă, etnie și religie, și care au constituit izvorul libertății, unității, puterii, prosperității și ascendentului lor moral ca forță a binelui în lume...(Autorul)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Festivități George Enescu

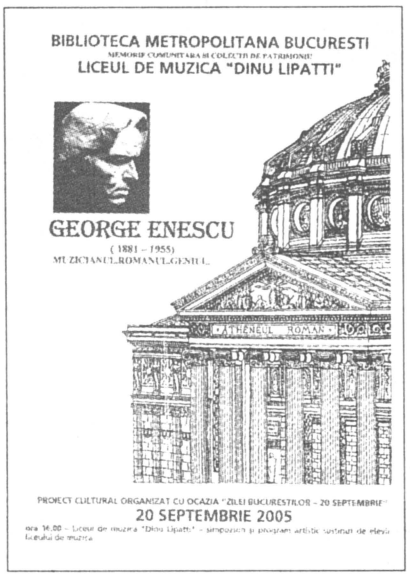

Ziua Bucureştilor 2005

Ziua Bucureştilor din acest an a fost dedicată memoriei lui George Enescu, cu convingerea că există încă aspecte importante ale personalității sale insuficient cunoscute și relevate. Avem în vedere, în primul rând, spiritul comunitar, seriozitatea și dăruirea de care a făcut dovadă în relația sa cu comunitatea bucureșteană.

Manifestarea, organizată de BMB prin Serviciul Memorie Comunitară, s-a desfășurat în ziua de 20 septembrie a.c. la Liceul de Muzică "Dinu Lipatti", în prezența unui public alcătuit în majoritate din elevi și cadre didactice.

Un scurt simpozion a reunit în deschidere alocuțiunile despre valoarea universală a muzicianului George Enescu (dir. prof. M. Ploștinaru), relația acestuia cu metropola României (Ana Maria Orășanu) și aportul BMB la cunoașterea vieții și activității sale (Florin Preda).

A urmat concertul susținut de Ioana Olteanu, cls. IV – vioară, Doru Ștefan, cls. XI – pian, Georgeta Iordache, cls. VI – vioară, Maria Simion, cls. XII – canto și Corul de Cameră dirijat de prof. E. Pauliuc. Alexandru Turcu, cls. XII, a prezentat în încheiere o creație personală intitulată contextual *Sunetul sferelor*.

Simultan, alte două evenimente marcau în Capitală **Ziua Bucureștilor**: acordurile finale ale Festivalului Internațional "George Enescu" și ploaia torențială care paralizase orașul.

CD comemorativ

S-au împlinit 50 de ani de la dispariția marelui muzician român George Enescu, "un spirit sintetic născut la această răspântie între Orient și Occident, verigă în succesiunea mărturiilor despre resursele noastre creatoare, întâlnire rară și fericită de valori naționale și universale". (Zoe Dumitrescu Buşulenga)

În planul activităților de Memorie Comunitară ale BMB, comemorarea sa a fundamentat proiectul cultural *George Enescu. Muzicianul. Românul. Geniul*, constând în editarea unui CD multimedia cu caracter documentar, având durata de 50 de minute și realizat într-o tehnică ușor accesibilă. A fost elaborat prin consultarea principalelor lucrări monografice dedicate Maestrului și cuprinde o bază de date despre viața și activitatea sa, precum și o bogată iconografie, prezentate pe fondul sonor al *Rapsodiei Române nr. 1* (în la major), opus 11.

Concepția, machetarea și realizarea CD-ului aparțin, în totalitate, Serviciului de Memorie Comunitară și Colecții de Patrimoniu (Ana Maria Orășanu și Florin Preda).

Lucrarea este structurată în capitole și punctată prin câteva confesiuni de credință ale muzicianului:

"Niciodată nu au existat hotare între viața și arta mea. A trăi, a gândi, a respira, totul am exprimat întotdeauna prin muzică" (Cap. 1: *Viața lui George Enescu* – cronologie selectivă și iconografie, Cap. 2: *Locuri enesciene* – iconografie și scurte prezentări).

"În lumea muzicii, eu sunt cinci într-unul: compozitor, dirijor, violonist, pianist și profesor. Cel mai mult prețuiesc darul de a compune muzică și nici un muritor nu poate poseda o fericire mai mare" (Cap. 3: *Creația componistică* – lista lucrărilor cu număr de opus , Cap. 4: *Activitatea concertistică* – selecție cronologică de concerte susținute în România și în întreaga lume, precum și principalele afișe de concert).

"Viața mea toată am pus-o fără preget în serviciul artei; iar arta mea e pusă la dispoziția lumii întregi" (Cap. 5: *Ei l-au cunoscut* ... – relațiile lui Enescu cu cei mai iluștri muzicieni ai timpului său).

"Mă gândesc întruna la țara mea, sunt din toată inima, în fiecare clipă, alături de poporul nostru... Nu mi-am servit țara decât cu armele mele, pana, vioara și bagheta". Bucuria muzicii, a talentului împlinit și unanim recunoscut se prezintă în coordonatele sensibilei legături cu pământul natal, cu oamenii locului, cu viața și tradiția culturală a românilor. Enescu și-a asumat cu mândrie identitea națională și a contribuit substanțial la afirmarea spiritului românesc prin întreaga sa creație. De asemenea, intensa activitate concertistică susținută la București și în întreaga țară a înscris România în harta muzicii universale, ceea ce face ca în prezent Festivalul Internațional "George Enescu" să se deruleze, ediție după ediție, cu o firească repetabilitate.

Inedit prin conținut, capitolul *Bucureștii în vremea lui Enescu* reconstituie înfățișarea orașului și identifică locurile care îi păstrează amintirea, pentru că acolo a trăit, a concertat și a compus.

Inedit este și capitolul *Enescu desenator*, căci prin crochiuri ferme Maestrul își demonstrează spiritul de observație și capacitatea de expresie plastică.

Enescu în artele plastice este capitolul care reunește câteva din portretele ce i-au fost dedicate, excepționale fiind reprezentările sculpturale realizate de Dimitrie Anghel și Ion Jalea.

În ansamblul său, acest CD documentar și-a propus să-l prezinte pe George Enescu în complexitatea personalității, căci, dincolo de ipostaza muzicianului genial, a fost un mare om și un mare român.

Ana Maria ORĂȘANU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

septembrie 2005

♦ septembrie 1745. 260 de ani de la naşterea lui **Samuil Micu**, istoric, filosof, filolog, traducător şi profesor (sept. 1745 – 13 mai 1806)

♦ 1 septembrie 1865. 140 de ani de la începerea construcţiei primei linii de cale ferată din Principatele Unite Române, **Bucureşti – Giurgiu**, a cărei inaugurare a avut loc la 19 octombrie 1869

♦ 1 septembrie 1995. 10 ani de la moartea lui **Adrian Dohotaru**, poet, dramaturg, publicist şi diplomat (2 apr. 1939 – 1 sept. 1995)

♦ 2 septembrie 1805. 200 de ani de la naşterea lui **Esteban Echeverria**, scriitor, jurnalist, filosof şi om politic argentinian (2 sept. 1805 – 19 ian. 1851)

♦ 2 septembrie 1935. 70 de ani de la naşterea lui **Damian Ureche**, poet (2 sept. 1935 – 19 sept. 1994)

♦ 3 septembrie 1905. 100 de ani de la naşterea lui **Carl David Anderson**, fizician american, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică pe anul 1936 (3 sept. 1905 – 11 ian. 1991)

♦ 3 septembrie 1950. 55 de ani de la moartea lui **Traian Vuia**, inginer, pionier al aviaţiei mondiale (17 aug. 1872 – 3 sept. 1950)

♦ 4 septembrie 1925. 80 de ani de la naşterea lui **Mihai Rusu**, pictor

♦ 5 septembrie 1905. 100 de ani de la naşterea lui **Arthur Koestler**, publicist şi romancier britanic (5 sept. 1905 – 3 mar. 1983)

♦ 5 septembrie 1925. 80 de ani de la naşterea lui **Gheorghe Iacob**, pictor

♦ 5 septembrie 1935. 70 de ani de la naşterea artistei plastice **Florica Apostol**

♦ 7 septembrie 1915. 90 de ani de la moartea lui **Ioan Micu Moldovan**, teolog, istoric, filolog (13 iun. 1833 – 7 sept. 1915)

♦ 7 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea lui **Gheorghe Mihăilă**, lingvist şi istoric literar

♦ 7 septembrie 1960. 45 de ani de la naşterea lui **Nae Caranfil**, cineast

♦ 8 septembrie 1830. 175 de ani de la naşterea lui **Frédéric Mistral**, scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1904 (8 sept. 1830 – 25 mar. 1914)

♦ 8 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea scriitorului **Ion Arieşanu**

♦ 9 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea scriitorului **Petre Sălcudeanu**

♦ 10 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea lui **Liviu Călin**, poet, critic şi istoric literar (10 sept. 1930 – 17 mar. 1994)

♦ 11 septembrie 1885. 120 de ani de la naşterea lui **D. H. Lawrence**, eseist, poet şi prozator englez (11 sept. 1885 – 2 mar. 1930)

♦ 12 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea artistei plastice **Ileana Toth-Szucs**

♦ 13 septembrie 1885. 120 de ani de la naşterea lui **George Folescu**, cântăreţ de operă, membru fondator al Operei Române din Bucureşti (13 sept. 1885 – 17 nov. 1939)

♦ 13 septembrie 1885. 120 de ani de la naşterea lui **Aquilino Ribeiro**, scriitor portughez (13 sept. 1885 – 27 mai 1963)

♦ 13 septembrie 1925. 80 de ani de la naşterea lui **Marin Constantin Petre**, pictor

♦ 14 septembrie 1895. 110 ani de la inaugurarea **Podului de la Cernavodă**, proiectat şi executat de inginerul constructor Anghel Saligny

♦ 14 septembrie 1915. 90 de ani de la naşterea lui **Silviu Georgescu**, scriitor

♦ 14 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea actorului **Mihai Fotino**

♦ 14 septembrie 1945. 60 de ani de la moartea lui **Dumitru Drăghicescu**, sociolog, filosof (4 mai 1875 – 14 sept. 1945)

♦ 15 septembrie 1890. 115 ani de la naşterea scriitoarei engleze **Agatha Christie** (15 sept. 1890 – 12 ian. 1976)

♦ 15 septembrie 1895. 110 ani de la apariţia, la Bucureşti, a revistei lunare **"Gazeta matematică"**

♦ 16 septembrie 1990. 15 ani de la moartea poetului **Aurel Dumitraşcu** (21 nov. 1955 – 16 sept. 1990)

♦ 16 septembrie 2000. 5 ani de la moartea poetului **Ioan Alexandru** (25 dec. 1941 – 16 sept. 2000)

♦ 17 septembrie 1580. 425 de ani de la naşterea lui **Francisco Gomez de Quevedo Y Villegas**, scriitor spaniol (17 sept. 1580 – 8 sept. 1645)

♦ 17 septembrie 1875. 130 de ani de la naşterea lui **Victor Anestin**, romancier şi memorialist (17 sept. 1875 – 5 nov. 1918)

♦ 17 septembrie 1980. 25 de ani de la moartea lui **Jean Piaget**, psiholog şi pedagog elveţian (9 aug. 1896 – 17 sept. 1980)

♦ 18 septembrie 1905. 100 de ani de la naşterea actriţei suedeze **Greta Garbo** (18 sept. 1905 – 15 apr. 1990)

♦ 18 septembrie 1935. 70 de ani de la naşterea lui **Dumitru Pasima**, sculptor

♦ 19 septembrie 1745. 260 de ani de la moartea lui **Jean-Baptiste Vanloo**, pictor olandez (11 ian. 1684 – 19 sept. 1745)

♦ 20 septembrie 1975. 30 de ani de la moartea lui **Saint-John Perse**, poet francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1960 (31 mai 1887 – 20 sept. 1975)

♦ 21 septembrie 1860. 145 de ani de la moartea lui **Arthur Schopenhauer**, filosof german (22 feb. 1788 – 21 sept. 1860)

♦ 21 septembrie 1945. 60 de ani de la moartea lui **Ion Constantin Filitti**, istoric, jurist, diplomat (8 mai 1879 – 21 sept. 1945)

♦ 21 septembrie 1995. 10 ani de la moartea lui **Matty Aslan**, caricaturist, regizor, scenarist, grafician (7 mai 1924 – 21 sept. 1995)

♦ 23 septembrie 1870. 135 de ani de la moartea lui **Prosper Mérimée**, scriitor francez (28 sept. 1803 – 23 sept. 1870)

♦ 24 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea lui **Victor Nistea**, poet

♦ 24 septembrie 1945. 60 de ani de la apariţia, la Bucureşti, a revistei săptămânale **"Lumea"**, director G. Călinescu

♦ 25 septembrie 1880. 125 de ani de la naşterea lui **Gheorghe Macovei**, geolog (25 sept. 1880 – 31 mai 1969)

♦ 25 septembrie 1920. 85 de ani de la naşterea lui **Serghei Bondarciuk**, actor şi regizor rus

♦ 25 septembrie 1930. 75 de ani de la naşterea scriitorului **Pop Simion**

♦ 26 septembrie 1920. 85 de ani de la naşterea lui **Nicolae Boboc**, compozitor şi dirijor (26 sept. 1920 – 8 aug. 1999)

♦ 27 septembrie 1880. 125 de ani de la naşterea lui **Jacques Thibaud**, violonist francez (27 sept. 1880 – 1 sept. 1953)

♦ 27 septembrie 1915. 90 de ani de la moartea lui **Remy de Gourmont**, scriitor francez (4 apr. 1858 – 27 sept. 1915)

♦ 28 septembrie 1530. 475 de ani de la moartea lui **Andrea del Sarto**, pictor italian (16 iul. 1486 – 28 sept. 1530)

♦ 28 septembrie 1895. 110 ani de la moartea savantului francez **Louis Pasteur** (27 dec. 1822 – 28 sept. 1895)

♦ 30 septembrie 1755. 250 de ani de la moartea lui **Francesco Durante**, compozitor italian (31 mar. 1684 – 30 sept. 1755)

♦ 30 septembrie 1985. 20 de ani de la moartea actriţei franceze **Simone Signoret** (25 mar. 1921 – 30 sept. 1985)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Mateiu I. CARAGIALE – Craii de Curtea-Veche 2

Georgeta FILITTI – Bucharest Archives – Creţulescu, Odobescu 5

Ana Maria ORĂŞANU – George Enescu's Bucharest Life 7

Florin PREDA – Memory of Houses – George Bacovia Memorial House 8

Patrimony 9

History of the Book – ANTIM IVIREANUL 10

Contemporary Autographs – *Barbu BREZIANU* 12

Nina VASILE – The Newsletters of Bucharest Metropolitan Library's Branches and the Cultural Marketing 14

Radu VLĂDUŢ – B. P. Hasdeu Library Branch 17

The 71st IFLA Annual Conference 18

EBLIDA Hot News. June 2005 – Library and Information Society Issues 20

Liviu BUTUC – Short History of Communication in Romania (V) 22

Asbjørn LANGELAND – The Nordic Countries: Cultural and Library Cooperation 28

Ivan BOSERUP – The Manuscript and the Internet: Digital Repatriation of Cultural Heritage 31

Lucian Blaga's Anniversary at the Romanian Academy 34

Reviews 35

Catalogue 36

News 38

Calendar 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Bucureşti, str. Take Ionescu nr. 4

sector 1, cod poştal 010352

Tel: 212.83.11 / Fax: 211.36.25

E-mail: abidob@email.ro / bibliobuc@yahoo.com

ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redactor şef: Ion HOREA

Secretar de redacţie şi Culegere text: Iulia MACARIE

Tehnoredactare computerizată: Elena CONSTANTINESCU

CUPON

ABONAMENT LA

"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"

Numele .....

Prenumele .....

Adresa .....

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **"Biblioteca Bucureştilor"** pe o perioadă de ..... luni.

Adresa: Bucureşti, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poştal 010352.

Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.

nr. RO38 RNCB 5010 0000 3771 0001 BCR Sector 1.

Asociaţia noastră ABIDOB şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din Comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **"BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR"**. Preţul unui număr este de 20.000 lei / 2 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 240.000 lei / 24 RON.

Tipărit la Tipografia "SEMNE '94"

Redacţia revistei "BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR" respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

GRETA GARBO

1905 – 1990

100 de ani de la naştere

"… Privirea ei nu cheamă, ci amestecă un vag în sfişiere; buzele par a aştepta săruturi serafice şi întregul ei corp invită la o tandreţe eterică. Dar atunci de unde derivă irezistibilul întregii ei fiinţe, atracţia misterioasă a acestei făpturi? Este melancolia amoroasă care caută corespondenţe exterioare echivocului ei graţios. Greta Garbo satisface nevoia de indefinit şi răspunde, prin echivocul ei de înger torturat, exigenţelor unui vag erotic şi melancolic, care ne cuprinde în momentele de detaşare şi de dezinteres de viaţă. Oare să n-avem loc pentru Greta Garbo decît în* pauzele *inimii?"

Emil Cioran

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

TRAIAN VUIA

1872 – 1950

55 de ani de la moarte

"… Progresul moral al omenirii nu a mers cu viteza progresului tehnic. Astfel lumea merge cu paşi repezi spre o barbarie* sui generis*, care poate deveni fatală civilizației, de care suntem atât de mândri. Toate indiciile decadenței ce am văzut în ultimele convulsiuni ale imperiului roman le putem constata. O nebunie colectivă cuprinde din ce în ce mai mult lumea. Mi se pune acum întrebarea dacă ne aflăm în fața unei crize trecătoare, sau a unei descompuneri totale? Nu ne vin iarăşi invaziuni din răsărit aducând asupra noastră colectivități mai bine organizate moralmente, care ne vor absorbi şi transforma? Nu se va repeta cazul invaziunilor barbare, care au dat lovitura de moarte imperiului roman decadent în urma unei vieți prea rafinate, pur materialic, ramolite printr-un lux desfrânat?…"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro